

**Odsjek za kroatistiku
Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu**

PRIJEDLOG PROGRAMA STUDIJA KROATISTIKE

Zagreb, ožujak 2005.

STUDIJ KROATISTIKE

1. UVOD

Hrvatski jezik i književnost na Sveučilištu u Zagrebu studira se još od 1875. godine: najprije u sklopu opće slavistike, nakon Drugog svjetskog rata kao središnji dio studija jugoslavenskih jezika i književnosti te od 1991. kao samostalan studij. Studij hrvatskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu najstariji je takav studij u Hrvatskoj, a do sada je brojem studenata i nastavnika bio i najveći kroatistički studij. Nastavnici na Odsjeku za kroatistiku pored pedagoškog rada bave se i znanstvenim istraživanjem hrvatskog jezika i hrvatske književnosti, a znanstvene spoznaje primjenjuju u nastavnoj praksi. Studenti kroatistike nakon diplomiranja većim se dijelom zapošljavaju kao nastavnici hrvatskog jezika i književnosti u srednjim i osnovnim školama, kao lektori hrvatskoga jezika i književnosti na stranim sveučilištima, ali i na stručnim poslovima u izdavaštvu, medijima, kulturnim institucijama, državnoj upravi, turizmu i drugdje. Odsjek za kroatistiku stoga računa na suradnju ponajprije sa školstvom, kulturnim institucijama i medijima kao zainteresiranim stranama za kvalitetno izvođenje studija hrvatskog jezika i hrvatske književnosti. U suradnji sa srodnim izvansveučilišnim znanstvenim institucijama Odsjek za kroatistiku će i nadalje brinuti o proučavanju i unapređivanju hrvatskog jezika i nacionalne kulture prema europskim standardima. Na Odsjeku za kroatistiku provode se i provjere znanja u svrhu nostrifikacije stranih diploma te u druge svrhe. Odsjek za kroatistiku ima i dugu tradiciju poučavanja hrvatskoga jezika kao stranog čime je otvoren i prema hrvatskom iseljeništvu i prema stranim studentima iz cijeloga svijeta. U sastavu Odsjeka djeluju i *Croaticum* i *Zagrebačka slavistička škola*. (Programi Croaticuma i Zagrebačke slavističke škole vidi u prilogu programa Odsjeka za kroatistiku.)

2. OPĆI DIO

2.1. Naziv studija: Studij kroatistike.

2.2. Nositelj studija: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

2.3. Izvođač studija: Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta.

2.4. Trajanje studija: četiri semestra diplomskog studija.

2.5. Uvjeti upisa na studij: završena srednja škola i položen razredbeni postupak na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

2.6. Prediplomski studij: Na prediplomskom stupnju kroatistika se studira kao jednopredmetan ili dvopredmetan studij. Prvostupnica/prvostupnik stječe prediplomskim studijem kroatistike temeljna znanja iz hrvatskog jezika i hrvatske književnosti, koja omogućuju zapošljavanje na manje zahtjevnim stručnim

poslovima u kulturi, medijima, državnoj upravi, turizmu, administraciji gospodarskih tvrtki i sl. Preddiplomski studij kroatistike preduvjet je za upis diplomskog studija kroatistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te na drugim hrvatskim sveučilištima (u Puli, Rijeci, Zadru, Splitu i Osijeku).

2.7. Dipomski studij: Na diplomskom stupnju kroatistika se studira kao jednopredmetan studij nastavničkog smjera te dvopredmetan studij jezikoslovnog i književnog smjera. Diplomskim studijem kroatistike nastavničkog smjera stječu se kompetencije za rad u školstvu (nastavnik hrvatskog jezika i književnosti u osnovnim i srednjim školama). Jezikoslovni i književni smjer omogućuju zapošljavanje na zahtjevnim stručnim poslovima u kulturi, medijima, znanstvenim institucijama i državnoj upravi. Uvjet za upis diplomskog studija kroatistike je završen preddiplomski studij kroatistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ili na drugim hrvatskim sveučilištima koja imaju srodan program. Završen diplomski studij kroatistike omogućuje najboljim studentima upis u doktorski studij iste ili srodnih struka te zapošljavanje u znanstvenim institutima humanističkih disciplina.

2.8. Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija: magistra/magistar edukacije, smjer hrvatski jezik i književnost; magistra/magistar kroatistike, jezikoslovni smjer; magistra/magistar kroatistike, književni smjer.

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Struktura studija

Diplomski dvopredmetni studij kroatistike – 4 semestra - dva usmjerenja:

- a) jezikoslovni,
- b) književni

(Studenti jezikoslovnoga usmjerenja biraju izborne jezikoslovne kolegije, a studenti književnog usmjerenja književne)

IV. godina

7. semestar

	Broj sati	Bodovi
Hrvatska književnost (po izboru)	4	5
Izborni kolegij (kroatistika)	4	5
Izborni kolegij (drugi odsjeci)		5

8. semestar

	Broj sati	Bodovi
Hrvatski jezik (po izboru)	4	5
Izborni kolegij (kroatistika)	4	5
Izborni kolegij (drugi odsjeci)		5

V. godina

9. semestar

	Broj sati	Bodovi
Hrvatska književnost ili hrvatski jezik	4	5
Izborni kolegij (kroatistika)	4	5
Izborni kolegij (drugi odsjeci)		5

10. semestar

	Broj sati	Bodovi
Rad s mentorom		
Konzultacije		
Magistarski rad i završni ispit		15

Jednopedmetni studij kroatistike

Diplomski studij – nastavni smjer**IV. godina****7. semestar**

	Broj sati	Bodovi
Hrvatski standardni jezik	3	5
Novija hrvatska književnost	4	5
Starija hrvatska književnost.	3	5
Svjetska književnost		5 *
Metodički blok	4	5
Izborni kolegij - kultura	4	5

8 semestar

	Broj sati	Bodovi
Hrvatski standardni jezik	3	5
Novija hrvatska književnost	4	5
Izborni kolegij – književnost, jezik, kultura	3	5
Izborni kolegij – mediji	3	5
Metodički blok	4	5
Svjetska književnost		5 *

V. godina**9. semestar**

	Broj sati	Bodovi
Novija hrvatska književnost	3	5
Izborni kolegij – teatrologija	3	5
Izborni kolegij – filmologija	3	5
Teorija jezika ili književnosti	3	5
Metodički blok	4	5
Svjetska književnost		5 *

10. semestar

	Broj sati	Bodovi
Metodički blok i praksa		10 + 5 (15)
Rad s mentorom		

Magistarski rad i završni ispit		15
---------------------------------	--	----

- Svjetska književnost može se slušati i polagati na različitim odsjecima
- Završni ispit polaže se pred povjerenstvom, a prema katalogu znanja koji će sastaviti Odsjek za kroatistiku

3.2.1. Predmeti

Na diplomskom studiju kroatistike studiraju se ovi predmeti:

- Teorija jezika
- Staroslavenski jezik
- Povijest hrvatskoga jezika
- Hrvatska dijalektologija
- Hrvatski standardni jezik
- Stilistika
- Teorija književnosti
- Starija hrvatska književnost
- Novija hrvatska književnost
- Hrvatska usmena književnost
- Svjetska književnost
- Metodika hrvatskog jezika i književnosti

Sve navedene predmete osim Svjetske književnosti izvode nastavnici Odsjeka za kroatistiku. Svjetsku književnost studenti kroatistike slušaju na Odsjeku za komparativnu književnost.

Svi navedeni predmeti osim Metodike hrvatskog jezika i književnosti obvezatni su predmeti jednopredmetnog i dvopredmetnog preddiplomskog studija.

Na dvopredmetnom diplomskom studiju studenti imaju obvezu birati određeni broj kolegija iz predmetnih područja: hrvatski jezik i hrvatska književnost. Svi predmeti studija kroatistike zastupljeni su u tom studiju izborim kolegijima.

Na jednopredmetnom diplomskom studiju nastavničkog smjera obvezatni predmeti su: hrvatski standardni jezik, novija hrvatska književnost, starija hrvatska književnost, metodika hrvatskog jezika i književnosti te alternativno teorija jezika i teorija književnosti.

3.2.2. Popis kolegija

- **Obvezatni kolegiji u diplomskom studiju**
- Hrvatska leksikologija (jednopredmetni studij)
- Povijest hrvatskoga standardnog jezika (jednopredmetni studij)

- Teorija nastave (učenja) hrvatskoga jezika (nastavnički smjer)
- Teorija nastave (školske recepcije) hrvatske i svjetske književnosti (nastavnički smjer)
- Teorija nastave govornoga i pismenog izražavanja (nastavnički smjer)
- Medijska kultura u školi (nastavnički smjer)

Izborni kolegiji u diplomskom studiju:

- Filološke analize hrvatskostaroslavenskih tekstova
- Hrvatska ćirilička pismenost
- Praslavenska fonologija
- Praslavenska morfologija
- Uvod u onomastiku i hrvatska antroponimija
- Jezik hrvatskoga petrarkističkog pjesništva
- Jezik hrvatskih kajkavskih pisaca 17. stoljeća
- Tvorba riječi u hrvatskom jeziku
- Dijalektna fonologija
- Dijalektna leksikografija
- Teorija standardnog jezika
- Hrvatski jezični purizam
- Padeži u hrvatskome
- Razlike među hrvatskim sinonimima
- Kognitivni pristup fonologiji
- Usvajanje i učenje hrvatskoga
- Hrvatski jezik višejezičnih govornika
- Psiholingvistički pristup hrvatskome kao drugome jeziku
- Teorije stila
- Figure i diskurzi
- Polemički stilovi
- Diskurzi suvremenih medija
- Spol i rod: problemi feminističke kritike
- Europa i Drugi: perspektive postkolonijalne teorije
- Diskurz i trauma
- Tvorba nacionalnog identiteta
- Teorije kulture
- Dubrovnik – otvoreni i zatvoreni grad
- Intertekstualne veze starije i novije hrvatske književnosti
- Mitologemi i ideologemi hrvatske književne kulture

- Lik žene i žena autorica u starijoj hrvatskoj književnosti
- Smijeh i komika u staroj hrvatskoj književnosti
- Uvod u tematsku analizu ranonovovjekovnih tekstova
- Povijest i hrvatska književnost ranog novovjekovlja
- Satiričko u hrvatskoj književnosti 18. stoljeća
- Referencijalna lirika u hrvatskoj renesansnoj književnosti
- Maskerata - opis i povijest žanra
- Petrarkizam u starijoj hrvatskoj književnosti
- Drama, trauma i nasilje: kulturološki pristupi tragediji (D)
- Rubovi identiteta u starijoj hrvatskoj drami i kazalištu (D)
- Tekst, glumac, izvedba: teatrološke osobitosti starije hrvatske drame (D)
- Popularna kultura i ranonovovjekovna drama i kazalište
- Tekstologija književne kajkavštine XVII. i XVIII. stoljeća
- Čitanje latiničkih tekstova starije hrvatske književnosti
- Kritičko izdanje
- Starija hrvatska književnost u srednjoškolskoj nastavi
- Semantika prostora u djelima hrvatskih baroknih pisaca
- Konceptija baroka u hrvatskoj književnoj historiografiji
- Proučavanje povijesti hrvatskoga i svjetskoga kazališta
- *Mehanizam kazališta u kazalištu* u starijem hrvatskom kazalištu
- *Ludus* i luda u hrvatskoj književnosti, kazalištu i kulturi
- Hrvatska komediografija 17. i 18. stoljeća, gluma i režija
- Dubrovnik: Grad-teatar
- Strukture svakidašnjice i teatralizacija stvarnosti u Dubrovniku i drugim središtima starije hrvatske književnosti
- Uvod u teatrologiju i proučavanje hrvatske i svjetske književnosti u školama i na fakultetima
- Književni *insideri* ili *outsideri*: znanstvenici, stranci i putnici kao likovi i autori hrvatske književnosti ranoga novovjekovlja
- Periodizacija i koncepcije povijesti Novije hrvatske književnosti
- Hrvatska književna topografija
- Hrvatska autobiografija
- Poetika Augusta Šenoa
- Struktura književnoga djela Miroslava Krležea
- Hrvatska književna periodika
- Modeli hrvatskog romana 1945-2000.
- Hrvatski krimić

- Hrvatsko modernističko i postmodernističko pjesništvo
- Popularna kultura u hrvatskoj prozi nakon 1950.
- Psihoanalitičko čitanje hrvatskoga romana
- Sublimno i zazorno u hrvatskoj književnosti razdoblja moderne
- Slika žene u hrvatskoj književnosti 19. i 20. stoljeća
- Urbani prostor: od realizma do postmodernizma
- Biblija i hrvatska usmena književnost
- Mitski elementi u usmenoj književnosti
- Hrvatska usmena književnost u 18. stoljeću
- Novi zapisi hrvatske usmene književnosti – usmena književnost danas
- Predaja kao usmenoknjiževni žanr
- Kazivačice i kazivači, kazivačke situacije – kontekst usmene književnosti
- Konstrukcija roda u usmenoj književnosti
- Osnove dramske pedagogije
- Krasnoslov i gluma
- Izvannastavne kulturno-umjetničke djelatnosti
- Jezične teškoće učenika osnovnih i srednjih škola
- Hrvatski kao drugi jezik u osnovnoj školi
- Hrvatski kao drugi strani jezik za odrasle
- Metodologija istraživanja usvajanja jezika – istraživanja hrvatskoga

3.2.3. Opis kolegija

Predmet: Teorija jezika

Kolegij: **Kognitivni pristup fonologiji**

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: jedan semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: /

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 2 sata seminara

Cilj: Upoznati studente s kognitivnim pristupom fonologiji općenito, uključujući fonetske opise glasova. Upoznati ih s kognitivnim pristupom hrvatskoj fonologiji. Osposobiti ih za uočavanje i prepoznavanje

fonoloških problema. Osposobiti ih za međujezične fonološke analize koje uključuju i hrvatski jezik.

Sadržaj: Kategorizacija u fonologiji. Fonološke jedinice. Glasovi. Fonemi. Alofoni. Razlikovna obilježja. Slogovi. Naglasna obilježja. Naglasni sustavi. Fonološki sustav hrvatskoga. Fonološki opisi. Inačni opisi.

Literatura:

Obavezna:

- Jelaska, Z. (2004) *Fonološki opisi hrvatskoga jezika: Glasovi, slogovi, naglasci* Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb
- Taylor J. R. (2002) *Cognitive Grammar*, Oxford, Oxford University Press (74-96, 121 -143, 243-263)

Priručnici:

- Barić, E. i ostali (1997) *Hrvatska gramatika*, Zagreb, Školska knjiga
- Babić, S. i sur. (1991) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb, HAZU, Globus nakladni zavod
- Težak, S.- Babić, S.(1996) *Gramatika hrvatskoga jezika*, Zagreb, Školska knjiga
- Babić, Z. (1991) *Generativni opis konjugacijskih oblika*, Zagreb, HFD

Predmet: Teorija jezika

Kolegij: Usvajanje i učenje hrvatskoga

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski (engleski)

Trajanje: jedan semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: /

Oblik nastave: 1 sat predavanja, 1 sat seminara, konzultacije

Provjera znanja: seminarski rad, usmeni ispit

Cilj: Upoznati studente s osnovnim procesima i obilježjima učenja i usvajanja jezika općenito i hrvatskoga kao materinskoga jezika. Osposobiti studente da razumiju sličnosti i razlika oba procesa i prepoznaju obilježja osnovnih stupnjeva jezičnoga razvoja.

Sadržaj: Preduvjeti i osnovni procesi usvajanja jezika. Jezični razvoj. Teorije usvajanja jezika. Usvajanje fonologije, morfologije, sintakse, semantike, pragmatike hrvatskoga jezika. Usvajanje leksika i gramatike hrvatskoga jezika. Učenje jezika: osnovni procesi i utjecaji. Učenje standardnoga jezika. Učenje jezika u dječjoj, mladalačkoj i odrasloj dobi. Razvoj jezičnih vještina u materinskome jeziku – čitanje, pisanje, slušanje, govorenje.

Literatura:

Obavezna:

- Prebeg-Vilke, M. (1991) *Vaše dijete i jezik: materinski, drugi i strani*, Zagreb, Školska knjiga

- Stančić, V. i Ljubešić, M. (1994) *Jezik, govor, spoznaja*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada, str. 121-287
- Jelaska, Z. (ur) (2005) *Hrvatski kao drugi i strani jezik*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada, I. dio: Teorijske osnove (u tisku)
- Jelaska, Z. (2004) *Fonološki opisi hrvatskoga jezika Glasovi, slogovi, naglasci*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada, str. 5-13; 61-69
- Jelaska, Z. i M. Kovačević (2001) *Odnos glagola i imenica u ranome jezičnome razvoju*, Osijek, Zbornik II. hrvatskoga slavističkoga kongresa, 441-453
- Kovačević, M. (1997) *Jezik i jezične sastavnice*, u: Ljubešić, M. (ur.) *Jezične teškoće školske djece*, Zagreb, Školske novine
- Kovačević, M. (1997) *Rani jezični razvoj: okvir za novu psiholingvističku teoriju*, Zagreb, *Suvremena lingvistika* 1-2, 40-41, 135-153
- Kuvač, J. i Cvikić, L. (2003) *Obilježja dječje gramatike na primjeru imeničke morfologije* Rijeka, *Riječ*, 9, 2, 19-30
- Kuvač, J. i Cvikić, L. (2002) *Pridjevi u ranome dječjem razvoju: utjecaj pjesama, priča i razbrajalica*, u: Vodopija, I. (ur.) *Dijete i jezik danas*, Osijek, Sveučilište J.J. Strossmayera Visoka učiteljska škola, 95-114
- Kuvač, J. i Mustapić, M. (2003) *Rani leksički razvoj – odnos nadređene i osnovne razine u usvajanju riječi*, u: Vodopija, I. (ur.) *Dijete i jezik danas*, Osijek, Visoka učiteljska škola, 67-77
- Težak, S. (2002) *Dijete i jezik*, u: Vodopija, I. (ur.) *Dijete i jezik danas*, zbornik radova s međunarodnoga stručnoga i znanstvenoga skupa u europskoj godini jezika, Osijek, 13-42

Dodatna:

- Anđel, M. i sur. (2000) *Acquisition of Verbs in Croatian, French and Austrian German-an outline of comparative analysis*, Zagreb, *Suvremena lingvistika* 1-2, 49-50, 5-25.
- Arapović, D. i Kuvač, J. (2003) *Sintaksa u djece s posebnim jezičnim teškoćama i djece uredna jezično-govorna razvoja*, u: Stolac, D. (ur.) *Psiholingvistika i kognitivna znanost u Hrvatskoj*, Rijeka, Zbornik radova HDPL, 9-17
- Blaži, D., Vancaš, M. i Kovačević, M. (2001) *Glagolska i imenska morfologija u ranom usvajanju hrvatskoga jezika*, u: Sesar, D. i Vidović-Bolt, I. (ur.), Zbornik II. hrvatskoga slavističkoga kongresa, Zagreb, Hrvatsko filološko društvo, 341-348
- Jelaska, Z., M. Kovačević i M. Anđel (2002) *Morphology and semantics-The basis of Croatian Case*, u M. D. Voeikova i W. U. Dressler (eds): *Pre- and Protomorphology: Early Phases of Development in Nouns and Verbs*, LINCOS studies in Theoretical Linguistics 29, University of Vienna, str. 177-189.
- Kovačević, M., Jelaska, Z. i Brozović, B. (1998) *Comparing Lexical and Grammatical Development in Morphologically Different Languages*, Aksu Koc et al. (eds.) *Perspectives on Language Acquisition*, Bogazici University Printhouse, Istanbul, 368-383
- Kuvač, J. i Palmović, M. (2005.) *Metodologija istraživanja dječjega jezika*, Naklada Slap (u tisku)
- Ljubešić, M. (1997) *Jezična razvijenost i učenje*, u: Ljubešić, M. (ur.) *Jezične teškoće školske djece*,

Zagreb, Školske novine

- Sikirić, S.M. (2003) *Struktura jezičnoga znaka u ranom jezičnom razvoju* u: Pavličević-Franić, D. i Kovačević, M. (ur.) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II.: teorijska razmatranja, primjena*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, 25-30
- Steinberg, D. D., H. Nagata i D. P. Aline (2001) *Psycholinguistics*, Essex, Pearson Education Limited, 1-50
- Vancaš, M. (1997) *Čitanje, teškoće čitanja i jezične sposobnosti*, u: Ljubešić, M. (ur.) *Jezične teškoće školske djece*, Zagreb, Školske novine

Predmet: Teorija jezika

Kolegij: **Psiholingvistički pristup hrvatskome kao drugome jeziku**

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski (engleski)

Trajanje: jedan semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: /

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 2 sata seminara, konzultacije

Provjera znanja: seminarski rad, usmeni ispit

Cilj: Upoznavanje studenta s temeljima psiholingvističkoga pristupa ovladavanja drugim jezikom, a posebno hrvatskim. Usvajanje teorijskih znanja potrebnih za samostalno proučavanje i poučavanje hrvatskoga kao drugoga jezika.

Sadržaj: Osnovni pojmovi i problemi ovladavanja drugim jezikom. Uloga materinskoga jezika. Promjenjivost jezika učenika. Pojedinačne razlike učenika. Jezični ulaz i međudjelovanje u ovladavanju drugim jezikom. Društveni utjecaji. Učeničke strategije. Uloga poučavanja u ovladavanju drugim jezikom. Teorije i modeli ovladavanja drugim jezikom. Ovladavanje gramatikom hrvatskoga jezika. Čimbenici ovladavanja rječnikom hrvatskoga jezika. Diskurs u drugome jeziku. Razvoj jezičnih vještina u drugome jeziku.

Literatura:

Obavezna:

- Jelaska, Z. (2005) *Hrvatski kao drugi i strani jezik*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada (u tisku)
- Ellis, R. (1997) *Second Language Acquisition*, Oxford, Oxford University Press
- Steinberg, D. D., Nagata, H. i Aline, D. P. (2001) *Psycholinguistics*, Essex, Pearson Education Limited
- Mitchel, R. & Myles, F. (1998.) *Second Language Learning Theories*, London, Arnold

Dodatna:

- Ellis, R. (1994) *The Study of Second Language Acquisition*, Oxford, Oxford University Press
- Gass, S, Selinker, L. (2001) *Second Language Acquisition An introductory Course*, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, Mahwah, New Jersey, London

- Kuvač, J. (2002) *Utjecaj afektivnih čimbenika na učenje hrvatskoga kao drugoga ili stranoga jezika* u: Stolac, D. i sur. (ur.) *Suvremena kretanja u nastavi stranih jezika*, zbornik HDPL, Zagreb-Rijeka, 289-298
- Mihaljević Djigunović, J. (1998) *Uloga afektivnih faktora u učenju stranog jezika*, Zagreb, Filozofski fakultet
- Novak, J. (2004) *Alibi za gramatiku* (Utjecaj gramatičkoga poučavanja na razvoj glagolske morfologije u hrvatskome kao stranome ili drugome jeziku), u: Stolac, D. i sur. (ur.) *Suvremena kretanja u nastavi stranih jezika*, zbornik HDPL, Zagreb-Rijeka, 341-350
- Robinson, P. (2001) *Cognition and Second Language Instruction*, Cambridge, Cambridge University Press

Predmet: Staroslavenski jezika

Kolegij: **Hrvatska ćirilička pismenost**

Bodovi: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni u dodiplomskom studiju

Oblik nastave: 1 sat predavanja i 1 sat seminara

Uvjeti: položen *Staroslavenski jezik*

Provjera znanja: pismeni ispit, usmena analiza i komentari odabranoga teksta

Sadržaj: Nastanak ćirilice, širenje njezine uporabe slavenskim svijetom; uvjeti njezina širenja prema hrvatskim krajevima; paleografske posebnosti u Bosni, Hercegovini, Dalmaciji i dubrovačkoj regiji (pismovni tipovi); funkcionalne, tekstološke i poetološke osobine hrvatske književnosti ostvarene tim inačicama ćiriličkoga pisma; odnos prema glagoljičkoj pismenosti i drugim južnoslavenskim ćiriličkim pismenostima; vremenski protek uporabe; Iako ovaj tematski krug obuhvaća i bosansku pismenost, ne poriče se ni njezina vlastitost, zaokruženost.

Cilj: Cilj je ovoga kolegija studente temeljitije upoznati s ćiriličkim kompleksom hrvatske literature, koji se njegovao u istočnoj polovici hrvatskoga nacionalnog prostora, i koji ima svoje posebnosti i na jezičnom i književnom planu, i koji se često u hrvatskoj historiografiji i filologiji zanemarivao.

Literatura:

obvezatna:

1. Truhelka, Ć: *Bosančica, prilog bosanskoj paleografiji*, GZM, I., Sarajevo 1889
2. Vego, M: *Zbornik srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine*, I-IV
3. Vrana, Josip: «Tko je pisao najstarije dubrovačke ćirilske isprave», u: *Slovo* 6-8, 1957
4. Zelić-Bučan, B: *Bosančica ili hrvatska ćirilica u srednjoj Dalmaciji*, Split 2000
5. Eckhardt, Th: *Die «Bosančica»*, u: *Oesterreichische Osthefte*, XX, Wien 1978
6. Fučić, B: «Granična područja ćirilice i glagoljice», u: *Brački zbornik* 15, 1987

7. Nazor, A: «Ćirilica i glagoljaši», u: *Brački zbornik* 15, 1987
8. Hercigonja, E: «Povaljska listina i natpis Povaljskoga praga u hrvatskoj kulturnoj i književnoj povijesti», u: *Brački zbornik* 15, 1987
9. Hercigonja, E: *Tropismena i trojezična kultura hrvatskoga srednjovjekovlja*, Zagreb 1994, odabrana poglavlja: *Hrvatska ćirilica, Dubrovačka slavenska kancelarija*
10. Gregor Čremošnik: «Bosanske i humske povelje srednjega vijeka», u: *Glasnik Zemaljskog muzeja*, Sarajevo, 1948-1952
- dodatna:
- Zbornik Hvala Krstjanina*, faksimil, transkript i komentar, ured. Nevenka Gošić, Biserka Grabar, Vera Jerković, Herta Kuna, Anica Nazor: redaktor Herta Kuna, ANUBiH i Svjetlost, Sarajevo 1986
- Vinko Grubišić: *Grafija hrvatske lapidarne ćirilice*, Barcelona/Mostar 1978
- Kuna, Herta: *Hrestomatija starije bosanske književnosti*, Sarajevo 1974
- Hamdija Kresevljaković: *Kratak pregled hrvatske knjige u Herceg - Bosni, od najstarijih vremena do danas*, vlastita naklada, Sarajevo 1912.
- Jagić, V: «Nekoliko riječi o bosanskim natpisima na stećcima», u: *Glasnik Zemaljskog muzeja*, II, Sarajevo 1890
- Kovačić, S: «Glagoljsko bogoslužje i glagoljaši na području srednje Dalmacije od XVI. do XX. st.», u: *Kačić* XXV, Split 1993, 449-459
- Mošin, V: «Metodološke bilješke o tipovima pisma u ćirilici», u: *Slovo* 15-16, Zagreb 1965
- Rački, F: *Slavensko pismo*, Zagreb 1861
- Vego, M: «Humačka ploča, najstariji pisani ćirilski spomenik u BiH», u: *Glasnik Zemaljskoga muzeja*, XI Sarajevo 1956
- Vrana, J: «Kulturno-povijesno značenje povaljske ćirilske listine iz 1250. g», u: *Filologija* 3, Zagreb 1962
- Vrana, J: „Da li je sačuvan original Isprave Kulina bana. Paleografsko-jezična studija o primjercima isprave iz g. 1189.“, *Radovi Staroslavenskog instituta*, knjiga 2, 1955, 5 – 57
- Kuna, Herta: „Srednjovjekovna bosansko-hercegovačka književnost“, u: *Pisana riječ u Bosni i Hercegovini od najstarijih vremena do 1918. godine*, 198249-63;
- Đorđić, P: *Istorija srpske ćirilice*, Beograd 1987

Predmet: Staroslavenski jezik

Kolegij: **Praslavenska fonologija**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij u diplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata predavanja

Uvjeti: -

Provjera znanja: pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Uvod u poredbeno jezikoslovlje; kratki prikaz porodica indoeuropskih jezika; prikaz slavenskih jezika; glasovni razvoj od indoeuropskoga prajezika do kraja slavenskoga jezičnog jedinstva.

Obvezatna literatura: Mihaljević, Milan. 2002. *Slavenska poredbena gramatika, 1. dio: Uvod i fonologija*. Zagreb: Školska knjiga.

Dopunska literatura:

1. Arumaa, Peter. 1964. *Urslavische Grammatik: Einführung in das vergleichende Studium der slavischen Sprachen I: Einleitung -Lautlehre*. Heidelberg: Carl Winter Verlag.

2. Beekes, Robert S. P. 1995. *Comparative Indo-European Linguistics: An Introduction*. Amsterdam: John Benjamins.

3. Bernštejn, S. B. 1961. *Očerk sravnitel'noj grammatiki slavjanskih jazykov*. Moskva Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR.

4. Carlton, Terence R. 1990. *Introduction to the Phonological History of the Slavic Languages*. Columbus, OH: Slavica.

5. Lamprecht, Arnošt. 1987. *Praslovanština*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně.

6. Laškova, Lili. 2000. *Uvod v sravnitel'nata gramatika na slavjanskite ezici*. Sofija: IK "Emas".

7. Mareš, František Václav. 1969. *Diachronische Phonologie des Ur- und Frühslavischen*. München: Otto Sagner.

8. Matasović, Ranko. 1997. *Kratka poredbenopovijesna gramatika latinskoga jezika*. Zagreb: Matica hrvatska.

9. Shevelov, George Y. 1965. *A Prehistory of Slavic: The Historical Phonology of Common Slavic*. New York: Columbia University Press.

10. Stieber, Zdzisław. 1979. *Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich*. Warszawa: Państwowe wydawnictwo naukowe.

11. Szemerényi, Oswald. 1989. *Einführung in die vergleichende Sprachwissenschaft*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Cilj: Upoznavanje studenata s pretpoviješću hrvatskoga i drugih slavenskih jezika i bolje razumijevanje glasovnih smjena i drugih pojava u suvremenom hrvatskom i drugim slavenskim jezicima

Predmet: Staroslavenski jezik

Kolegij: **Praslavenska morfologija**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij u diplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata predavanja

Uvjeti: položena Praslavenska fonologija

Provjera znanja: pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Razvoj gramatičkih (morfoloških) kategorija od indoeuropskoga prajezika do današnjih slavenskih jezika i prikaz praslavenskoga deklinacijskog i konjugacijskog sustava i njegov daljnji razvoj (povijest oblika)

Obvezatna literatura: Ivšić, Stjepan. 1970. *Slavenska poredbena gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.

Dopunska literatura:

1. Arumaa, Peter. 1985. *Urslavische Grammatik: Einführung in das vergleichende Studium der slavischen Sprachen III: Formenlehre*. Heidelberg: Carl Winter Verlag.

2. Beekes, Robert S. P. 1995. *Comparative Indo-European Linguistics: An Introduction*. Amsterdam: John Benjamins.

3. Bernštejn, S. B. 1961. *Očerk sravnitel'noj grammatiki slavjanskih jazykov*. Moskva Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR.

4. Erhart, Adolf. 1970. *Studien zur Indoeuropäischen Morphologie*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně.

5. Georgiev, V. 1969. *Osnovni problemi na slavjanskata diahronna morfologija*. Sofija: Bŭlgarskata akademija na naukite.

6. Kuznecov, P. 1961. *Očerki po morfologii praslavjanskogo jazyka*. Moskva: Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR.

7. Lamprecht, Arnošt. 1987. *Praslovanština*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně.

8. Orr, Robert. 2000. *Common Slavic Nominal Morphology: A New Synthesis*. Bloomington, IN: Slavica.

9. Stieber, Zdzisław. 1979. *Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich..* Warszawa: Państwowe wydawnictwo naukowe.

10. Szemerényi, Oswald. 1989. *Einführung in die vergleichende Sprachwissenschaft*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

11. Watkins, Calvert. 1969. *Indogermanische Grammatik: Formenlehre*. Heidelberg: Carl Winter.

Cilj: Upoznavanje studenata s pretpoviješću hrvatskoga i drugih slavenskih jezika i bolje razumijevanje današnjeg stanja njihove morfologije.

Predmet: Staroslavenski jezik

Kolegij: **Filološke analize hrvatskostaroslavenskih tekstova**

Bodovi: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni u diplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata seminara

Uvjeti: položeni *Staroslavenski jezik i Hrvatski jezik i književnost u srednjem vijeku*

Provjera znanja: pisana analiza hrvatskostaroslavenskoga teksta (jezikoslovna i tekstološka)

Sadržaj: Najvažniji tekstovi pisani hrvatskostaroslavenskim jezikom (Bašćanska ploča,

Vinodolski zbornik, Pismo popa Martinca o Krbavskoj bitci, Poljički statut, Povaljska listina, Red i zakon sestara dominikanki, Šibenska molitva i sl.) analizirat će se riječ po riječ. Analiza će biti dvostruka: a) jezikoslovna (sve jezične razine) , b) tekstološka (veze s drugim tekstovima, iščitavanje kulturološkoga sadržaja). Tekstovi su ostvareni na različitim pismima (glagoljica, ćirilica, latinica).

Cilj: Osposobiti polaznike da mogu bez teškoća analizirati, jezikoslovno i kulturološki, najvažnije hrvatskostaroslavenske tekstove, posebice one koji su dio programa u srednjoškolskoj nastavi. Razvijanje svijesti o jedinstvu tropismovne hrvatske kulture.

Literatura

Obavezna:

- Milan Mihaljević, *Generativna fonologija hrvatske redakcije crkvenoslavenskog jezika*, Zagreb 1991. str. 77- 201.
- Stjepan Damjanović, *Slovo iskona, Staroslavenska/ starohrvatska čitanka*, 2. izd., Zagreb 2004, str. 205 – 307.
- Jednu bibliografsku jedinicu s popisa dodatne literature

Dodatna:

- J. Hamm, *Hrvatski tip crkvenoslavenskog jezika*, Slovo 13, Zagreb 1963, 43 – 68.
- J. Tandarić, *Staroslavenski jezik hrvatskih glagoljaša, Prilozi za VIII. međunarodni slavistički kongres*, Zagreb 1978, str. 115 – 124.
- Stjepan Damjanović, *Tragom jezika hrvatskih glagoljaša*, 1984.
- Eduard Hercigonja, *Tropismena i trojezična kultura hrvatskoga srednjovjekovlja*, 1994.
- Stjepan Damjanović, *Jezičnostilska raslojenost hrvatskoglagoljskih srednjovjekovnih tekstova*, u knjizi Filološki razgovori, str. 29 – 43., Zagreb 2000.
- M. Žagar, *Plurilingvizam u djelu Šimuna Kožičića Benje*, Kolo 4 / 2000

Naziv predmeta: Povijest hrvatskoga jezika

Naziv kolegija: **Uvod u onomastiku i hrvatska antroponimija**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 2 sata seminara + 2 sata mentorskoga rada na tjedan

Uvjeti: položen ispit *Povijest hrvatskoga jezika, Hrvatska dijalektologija, Staroslavenski jezik*

Ispit: usmeni ispit ili seminarski rad

Sadržaj: Definicija onomastike, predmet i metode proučavanja. Formiranje onomastike kao samostalne znanstvene discipline. Onomastika i lingvistika. Onomastika i druge znanosti. Ime i apelativ. Ime i norma. Značenje imena. Imena u rječnicima. Imena i funkcionalni stilovi hrvatskoga standardnog jezika. Klasifikacija imena.

Počeci onomastičkih istraživanja u Hrvatskoj. Različiti metodološki pristupi, glavni predstavnici. Kapitalna djela hrvatske onomastike.

Osnovne antroponimijske kategorije – pojavnost i mjesto u antroponimijskome sustavu. Proučavanje hrvatske antroponimije od Pavla Rittera Vitezovića do danas. Suvremena hrvatska antroponimija. Pomodna osobna imena.

Cilj: Apsolviranjem kolegija studenti stječu osnovna znanja o onomastici, imenima, povijesti bavljenja imenima (osobito antroponimima) u Hrvatskoj. Na primjerima iz suvremene hrvatske antroponimije uočavaju specifičan odnos imena i standardnojezične norme, probleme vezane uz uklapanje pomodnih imena u sustav hrvatskoga jezika te uče o čemu sve valja voditi računa pri izboru osobnog imena.

Literatura

a) Obvezatna:

Andela Frančić, *Međimurska prezimena*, Zagreb 2002 (str. 11-18); Valentin Putanec, *Esej o jezičnom znaku i onomastici te o antroponimiji u Hrvatskoj*, predgovor *Leksiku prezimena SR Hrvatske*, Zagreb 1976, str. V-XIV; Petar Šimunović, *Ime i jezična norma*, *Onomastica Jugoslavica* 13, Zagreb 1989, str. 7-19; Petar Šimunović, *Hrvatska prezimena : podrijetlo, značenje, rasprostranjenost* (izabrana poglavlja), Zagreb 1995.

b) Dodatna:

Živko Bjelanović, *Fonološke varijacije i varijante u antroponimiji*, *Onomastica Jugoslavica* 9, Zagreb 1982, str. 175-187; Stjepan Babić, *Prezimena, toponimi, etnici i ktetici u književnom jeziku*, *Jezik* 23, Zagreb 1976, str. 139-144; Vida Barac-Grum, *Mogućnosti preobrazbe vlastitoga imena*, *Rasprave Zavoda za jezik* 16, Zagreb 1990, str. 15-20; Radoslav Katičić, *Značenje antroponomastike u našoj filologiji*, *Onomastica Jugoslavica* 10, Zagreb 1982, str. 85-90; Andela Frančić, *Međimurski obiteljski nadimci*, *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik* 20, Zagreb 1994, str. 31-65; Andela Frančić, *Nasljednost osobnih imena*, *Folia onomastica Croatica* 6, Zagreb 1998, str. 41-62; Andela Frančić, *Pravopisna norma i službena imenska formula*, *Zbornik radova sa Savjetovanja Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku*, Zagreb-Rijeka 1998, str. 209-214; Tomo Maretić, *O narodnim imenima i prezimenima Hrvata i Srba*, *Rad JAZU* 81 (str. 81-146) i 82 (str. 69-154), Zagreb 1886; Mira Menac-Mihalić, *O učeničkim nadimcima*, Četrta jugoslovska onomastična konferenca, Ljubljana 1981, str. 377-387; Milan Moguš, *Prezimena nalik na osobna imena*, *Onomastica Jugoslavica* 10, Zagreb 1982, str. 163-164; V. A. Nikonov, *Horvatskie familii v statistiko-geografičeskom osveščeenii*, *Onomastica Jugoslavica* 9, Zagreb 1982, str. 257-265; Milan Nosić, *Tvorba andronima, patronima i metronima u zapadnoj Hercegovini*, *Folia onomastica Croatica* 2, Zagreb, 1993, str. 47-55;

Valentin Putanec, *Pavao Vitezović kao onomastičar i antroponimija u "Lexicon latino-illyricum" (17-18. st.)*, Rasprave Instituta za jezik 1, Zagreb 1968, str. 45-88; Valentin Putanec, *Hrvatski antroponimni sufiksi očuvani u toponimiji zagrebačke regije*, Onomastica Jugoslavica 10, Zagreb 1982, str. 191-194; Antun Šojat, *O uključivanju dijalekatskih imena i prezimena u književni jezik*, Jezik XXII, Zagreb 1974, str. 25-30; Stjepko Težak, *O poštokavljivanju imena i prezimena*, Jezik, XXII, Zagreb 1974, str. 18-25.

Naziv predmeta: Povijest hrvatskoga jezika

Naziv kolegija: **Jezik hrvatskoga petrarkističkog pjesništva**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 2 sata seminara na tjedan + 2 sata mentorskoga rada

Uvjeti: položen ispit *Povijest hrvatskoga jezika, Hrvatska dijalektologija, Staroslavenski jezik*

Ispit: usmeni ispit ili seminarski rad

Sadržaj: U kolegiju se analiziraju hrvatski pjesnici petrarkizma (Džore Držić, Šišmundo Menčetić, Hanibal Lucić i nepoznati pjesnici iz zbornika Nikše Ranjine) s gledišta fonologije, morfologije i sintakse hrvatskoga jezika 15. i 16. stoljeća. Posebna se pažnja usmjerava na lingvostilističku analizu navedenih tekstova.

Cilj: Cilj kolegija jest upoznati studente s hrvatskim pjesništvom petrarkizma prvenstveno s jezičnopovijesnoga obzora naglašavajući specifičnosti čakavskoga književnog jezika u književno-umjetničkom izričaju.

Literatura

a) Obvezatna:

- Brozović, D., 1973: O hrvatskom književnom jeziku 16. stoljeća, *Zbornik Zagrebačke slavističke škole*, 1, 129–135; Fisković, C., 1974: Novi podaci o Hanibalu Luciću, *Čakavska rič*, 1, 5–16; Gabrić-Bagarić, D. 1974–1975: Fonetske i morfološke osobine jezika Hanibala Lucića, *Radovi Filozofskoga fakulteta u Sarajevu*, 8, 49–93; Gabrić-Bagarić, D. 1976–1980: Fonetske i morfološke osobine jezika Hanibala Lucića II dio, *Radovi Filozofskoga fakulteta u Sarajevu*, 9–10, 235–268; Hamm, J., 1981: Čakavština Džora Držića, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 5, 59–65; Moguš, M., 1973: Stilistički elementi hrvatskog jezika 16. stoljeća, *Zbornik Zagrebačke slavističke škole*, 1, 119–128; Moguš, M., 1988: Nekoliko napomena o jeziku hrvatskih petrarkista, *Dani Hvarskog kazališta*, 14, 146–152; Vončina, J., 1971: Traganja hvarskog kruga, *Croatica*, 2, 101–133; Vončina, J., 1978: Jezična starina u hrvatskom petrarkizmu, *VIII. međunarodni slavistički kongres*, 141–162; Vončina, J., 1978: Jezik i književnopovijesna ocjena pjesme *Odiljam se*, *Umjetnost riječi*, 1–2, 35–43; Vončina, J., 1978: Srednjovjekovna jezična baština renesansnih hrvatskih pisaca, *Istra*, 1–2, 38–49; Vončina, J., 1979: *Jezičnopovijesne rasprave*, Zagreb; Vončina, J., 1987: Uloga Hanibala Lucića u

formiranju jezika hrvatskoga renesansnog pjesništva, *Mogućnosti*, 1–2, 97–102; Vončina, J.; 1990: Odrzi Korvinova humanističkog kruga u Lucićevoj Robinji, *Mogućnosti*, 1–2, 248–250.

b) Dodatna:

- Rešetar, M., 1894: Zadarski i Račinin lekcionar, *Djela JAZU*, knj. 13, Zagreb; Rešetar, M., 1933: Autorstvo pjesama Račinina zbornika, *Rad JAZU*, knj. 248, 93–148; Rešetar, M., 1936: Jezik pjesama Račinina zbornika, *Rad JAZU*, knj. 255, 77–221; Rešetar, M., 1938: Rječnik i dikcija pjesama Račinina zbornika, *Rad JAZU*, knj. 260, 1–56; Stojićević, A., 1921: Zamene za **ћ** u Dinka Ranjine, *Belićev zbornik*, 1921, 169–219.

Naziv predmeta: Povijest hrvatskoga jezika

Naziv kolegija: **Jezik hrvatskih kajkavskih pisaca 17. stoljeća**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 2 sata seminara na tjedan + 2 sata mentorskoga rada

Uvjeti: položen ispit *Povijest hrvatskoga jezika, Hrvatska dijalektologija, Staroslavenskog jezika*

Ispit: usmeni ispit ili seminarski rad

Sadržaj: U kolegiju se analiziraju hrvatski kajkavski pisci (Ana Katarina Frankopan-Zrinska, Juraj Habelić, Boltižar Milovec, Matijaš Magdalenić, Ivan Belostenec, Gabrijel Jurjević, pjesmarica Jurja Ščrbačića, Mihalj Šimunić) s gledišta fonologije, morfologije i sintakse hrvatskoga jezika 17. stoljeća. Posebna se pažnja usmjerava na lingvostilističku analizu navedenih tekstova.

Cilj: Cilj kolegija jest upoznati studente s hrvatskim kajkavskim piscima 17. st. prvenstveno s jezičnopovijesnoga obzora naglašavajući specifičnosti kajkavskoga književnog jezika u književno-umjetničkom izričaju.

Literatura

a) Obvezatna:

- Bogišić, R., 1993: Hrvatske kajkavske pjesmarice 16–18. stoljeća, *Dani Hvarskog kazališta*, 19, 77–92; Brozović, D., 1974: O jeziku hrvatske književnosti sedamnaestog stoljeća, *Zbornik Zagrebačke slavističke škole*, 2, 51–57; Kolenić, Lj., 1995: Štokavizmi u Belostenčevu rječniku, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 9, 31–44; Kolenić, Lj., 1996: Frazemi u Habelićevu Dikcionaru, *Filologija*, 27, 53–61; Kolenić, Lj., 1997: Frazemi u Belostenčevu Gazofilaciju, *Suvremena lingvistika*, 43-44, 117–130; Kolenić, Lj., 1998: Frazemi u rječnicima Jurja Habelića i Ivana Belostenca, *Filologija*, 30–31, 47-54; Lončarić, M., 1993: Pogled na jezik staroga kajkavskog pjesništva, *Dani Hvarskog kazališta*, 19, 26–36; Šojat, A., 1974: Habelićev Pervi otca našega Adama greh, *Forum*, 10–11, 795–811; Šojat, A., 1986: O jeziku Matije Magdalenića, *Filologija*, 14,

345–356; Šojat, A., 1992: Kulturološko-jezične značajke Pavlinskog zbornika (1644), *Kaj*, 4, 1992, 21–28; Šojat, O., 1972: Juraj Ratkaj Velikotaborski (s izborom iz djela Kriposti Ferdinanda II. i rječnikom), *Forum*, 4–5, 810–824; Vončina, J., 1974: Habledićev stav prema jeziku, *Kajkavski zbornik*, 15–19; Vončina, J., 1979: *Jezičnopovijesne rasprave*, Zagreb; Vončina, J., 1982: Stilska virtuoznost Jurja Habledića, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 6, 303–313; Vončina, J., 1986: Dijalekti u kontaktu – jedna od bitnih pojava u jeziku starije hrvatske književnosti (na primjeru Belostenčeva rječnika), *Filologija*, 14, 433–444; Vončina, J., 1994: Jezična slika hrvatskoga književnog baroka, *Dani Hvarskog kazališta*, 20, 25–27.; Vončina, J., 1997: Belostenčev hibridni jezik, *Suvremena lingvistika*, 43–44, 325–339.

b) Dodatna:

- “Zbornik radova o hrvatskom književnom baroku”. Zagreb 1991.

Naziv predmeta: Hrvatska dijalektologija

Naziv kolegija: **Dijalektna fonologija**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 2 sata seminara + 2 sata rada s mentorom na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz *Hrvatske dijalektologije, Povijesti hrvatskoga jezika, Staroslavenskoga jezika*

Ispit: usmeni ispit ili seminarski rad

Sadržaj: Kolegij Dijalektna fonologija obuhvaća proučavanje triju narječja: čakavskog, kajkavskog i štokavskog. Obraduje se dijalektna fonetika i fonologija, s posebnim obzirom na akcentuaciju.

Kao predlošci za proučavanje u radu na seminarima uzimaju se audiozapisi iz pojedinih mjesnih govora koje su u sklopu dijalektoloških istraživanja prikupljaju studenti iz njima bliskih govora.

Cilj: Upoznati studente sa suvremenom metodologijom sinkronijskog opisa dijalekata, a isto tako i sa suvremenim sredstvima i načinima istraživanja. Osposobiti studente za samostalno istraživanje i bavljenje znanstvenim radom.

Literatura

a) Obvezatna:

Brozović, D., 1997: Narječja hrvatskoga jezika, *Hrvatski leksikon*, 2, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 155-156; Lisac, J., 2004: *Hrvatska dijalektologija 1, Hrvatski dijalekti i govori štokavskoga narječja i hrvatski govori torlačkog narječja*, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb; Lončarić, M., 1996: *Kajkavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb; Moguš, M., 1977: *Čakavsko narječje, Fonologija*, Školska knjiga, Zagreb

b) Dodatna:

Barac-Grum, V., 1993.: *Čakavsko-kajkavski govorni kontakt u Gorskom kotaru, Dometi*, Rijeka; Brozović, D. 1960.: *O strukturnim i genetskim kriterijima u klasifikaciji hrvatsko-srpskih dijalekata*, Zbornik za filologiju i lingvistiku, sv. 3, Novi Sad, str. 68-88; Brozović, D. 1961-1962.: O jednom problemu naše historijske dijalektologije - stara ikavsko-ijekavska granica, *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, IV-V, Novi Sad, 51-57; Brozović, D. 1970.: *Dijalekatska slika hrvatskosrpskog jezičnog prostora*, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, sv. 8, Zadar, str. 5-32; Brozović, D., 1985.: Suvremeno štokavsko narječje kao plod konvergentnoga jezičnoga razvoja, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 7, sv.1, Zagreb, 59-71; Brozović, D., Ivić, P., 1988.: *Jezik, srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*, Izvadak iz 2. izdanja Enciklopedije Jugoslavije, Zagreb; Finka, B., 1971.: Čakavsko narječje, *Čakavska rič*, 1, Split, 41-71; grupa autora 1981.: *Fonološki opisi*, Posebna izdanja ANUBiH LV/9, Sarajevo, Ivšić, S. 1934.: *Jezik Hrvata kajkavaca*, Ljetopis JAZU 48, Zagreb; Lončarić, M. 1990.: *Kaj jučer i danas*, Ogledi o dijalektologiji i hrvatskoj kajkavštini (s kartom narječja i bibliografijom), Čakovec; Lukežić, I., 1998.: Štokavsko narječje, *Radovi Zavoda za slavensku filologiju*, 32, Zagreb, 117-135; Lukežić, I., Turk, M., 1998.: *Govori otoka Krka*, Livellus, Crikvenica; Menac-Mihalić, M., 1989.: Glagolski oblici u čakavskom narječju i u hrvatskom književnom jeziku, *Filologija* 17, Zagreb, 81-109; Težak, S. 1981.: *Ozaljski govor*, HDZ 5, Zagreb; Zečević, V. 1992.: *Fonološke neutralizacije u kajkavskom vokalizmu*, Zavod za hrvatski jezik Hrvatskoga filološkog instituta, Zagreb; Zečević, V., 2000.: *Hrvatski dijalekti u kontaktu*, Institut za jezik i jezikoslovlje, Zagreb.

Naziv predmeta: Hrvatska dijalektologijaNaziv kolegija: **Dijalektna leksikografija****ECTS-bodovi:** 5**Jezik:** hrvatski**Trajanje:** 1 semestar**Status:** izborni**Oblik nastave:** 2 sata seminara + 2 sata rada s mentorom na tjedan**Uvjeti:** položen ispit iz *Hrvatske dijalektologije, Povijesti hrvatskoga jezika, Staroslavenskoga jezika***Ispit:** usmeni ispit ili seminarski rad**Sadržaj:** Kolegij *Dijalektna leksikografija* obuhvaća proučavanje triju narječja: čakavskog, kajkavskog i štokavskog. Obraduje se dijalektna fonetika, fonologija, morfologija, leksikologija i leksikografija.

Kao predlošci za proučavanje u radu na seminarima uzimaju se postojeći dijalektni rječnici pojedinih mjesnih govora, grupe govora ili dijalekata kao i budući rječnici za koje u sklopu kolegija sami studenti prikupljaju podatke i po određenim ih principima sređuju, oblikuju i stvaraju.

Cilj:

Upoznati studente sa suvremenom metodologijom sinkronijskog opisa dijalekata, a isto tako i sa suvremenim sredstvima i načinima istraživanja.

Osposobiti studente za samostalno istraživanje i bavljenje leksikografskim i znanstvenim radom.

Literatura

a) Obvezatna:

Brozović, D., 1997: Narječja hrvatskoga jezika, *Hrvatski leksikon*, 2, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 155-156; Lisac, J., 2004: *Hrvatska dijalektologija 1, Hrvatski dijalekti i govori štokavskoga narječja i hrvatski govori torlačkog narječja*, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb; Lončarić, M., 1996: *Kajkavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb; Mogaš, M., 1977: *Čakavsko narječje, Fonologija*, Školska knjiga, Zagreb

b) Dodatna:

Bogović, Sanja. 1996. Frazeologija grobničkih govora, *Grobnički zbornik*, Rijeka, 341-362; Brozović, D. 1994. O metodama izradbe toponimijskih rječnika. *Filologija*, 22-23, Zagreb, 367-373; Fink-Arsovski, Ž. 1986. Neke odrednice kolokvijalnog frazeologizma, *Strani jezici*, 2, Zagreb, 98-103; Menac, A, Menac-Mihalić, M. 1997. Elementi venecijanskog dijalekta u frazeologiji suvremenih bračkih pjesnika. *Riječ, časopis za filologiju*, god. 3, sv. 2, Rijeka: Hrvatsko filološko društvo, 54-58; Menac, A, Menac-Mihalić, M. 1998. Frazeologija suvremenih bračkih čakavskih pjesnika. *Riječki filološki dani, Zbornik radova 2*, Rijeka, 303-312.; Menac-Mihalić, M. 1998. Izrazi za 'malo' u čakavskim rječnicima, *Filologija*, 30-31, 267- 271; Menac-Mihalić, M. 2000. Frazemi s nazivima kukaca u hrvatskim govorima, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, XXVI, Zagreb, 179-195; Menac-Mihalić, M. 2002 [2003]. *Problemi izrade višedijalektoga frazeološkog rječnika. // Filologija*. 38-39; 49-55; Mogaš, M. 1985. Nacrt za rječnik čakavskoga narječja. *Hrvatski dijalektološki zbornik 7/1*, Zagreb, 319-336; Samardžija, M. 1995. *Leksikologija hrvatskoga jezika*, Zagreb: Školska knjiga; Sočanac, L. 2004. *Hrvatsko-talijanski jezični dodiri*, Zagreb: Nakladni zavod Globus; Turk, M. 1998. Frazeologija krčkih govora, *Govori otoka Krka*, Rijeka, 263-298; Vajs, N, Zečević, V. 1994. Frazeologija u rječniku hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika, *Filologija*, 22-23, Zagreb, 175-185

c) Rječnici

Anić, V. 2003. *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*, Novi liber, Zagreb; Anić, V.; Brozović Rončević, D.; Goldstein, I.; Jojić, Lj.; Matasović, R.; Pranjković, I. 2002. *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Novi liber, Zagreb; Bačić Fratrić, A.:1988: *Rječnik blatskog govora hrvatskog jezika na hrvatski rastumačen*, Blato; Baničević, B. 2000, *Rječnik starinskih riječi u Smokvici na Korčuli*, Žrnovo; Berezina Matoković, D. 2004.: *Ričnik velovareškoga Splita*, Denona Zagreb; Boerio, G. 1829. *Dizionario del dialetto Veneziano*, Venezia; Čuljat, Marko. 2004. *Ričnik ličke ikavice*, Lik@ press, Gospić; Dulčić, J. i P., Rječnik bruškoga govora, *Hrvatski dialektološki zbornik 7-2/1985*; Gluhak, A. 1993. *Hrvatski etimološki rječnik*, August Cesarec, Zagreb; Geić, D. Šilović, S.: 1994. *Rječnik trogirskog čakavskog govora*, Trogir; Hraste, M., Šimunović, P., Olesch, R. 1979. *Čakavisch-deutsches Lexikon I*, Wien: Böhlau Verlag Köln; Jurišić, B., *Rječnik govora otoka Vrgade 2. dio JAZU*, Zagreb; Klaić, Bratoljub. 1980. *Rječnik stranih riječi*, Nakladni zavod MH, Zagreb; Kranjčević, M, 2004. *Ričnik gacke čakavščine*. Konpoljski divan, Katedra Čakavskoga sabora

pokrajine Gacke, Otočac; Kustić, N. 2002.: *Čakavski govor grada Paga s rječnikom*. Društvo Pažana i prijatelja Paga u Zagrebu, Zagreb; Lipljin, T., 2002.: *Rječnik varaždinskoga kajkavskog govora*, Varaždin, Garestin; Žegarac Peharnik,, 2003: M.: *Mali tematski rječnik samoborskoga kajkavskog govora*, Samoborfest, Samobor; Mardešić Centin, P., 1977. *Rječnik komiškog govora*, Hrvatski dijalektološki zbornik 4, Zagreb; Maresić, Jela. 1995. Mali frazeološki rječnik govora Podravske Sesveta, *Podravski zbornik*, Koprivnica, 219-236; Mataga, Vojislav. 2003. *Romanizmi u neretvanskome govoru*, Zagreb; Matas, Mate, Šilović, Duje. 1995. Mali rječnik i opis običaja zagorskih sela, *Zbornik o Zagori, 1*, Matešić, J. 1982. *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb: Školska knjiga; 133-155; Matičić Kukljičanin, T. 2000. *Rječnik govora mjesta Kukljice*, Matica hrvatska u Zadru, Zadar; Menac, A, Fink-Arsovski, Ž, Venturin, R. 2003. *Hrvatski frazeološki rječnik*, Zagreb: Naklada Ljevak; Miotto, L. 1991. *Vocabolario del dialetto veneto-dalmata*, Trieste; Moguš, M. 2002. *Senjski rječnik*. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Matica hrvatska Senj, Zagreb-Senj; Musić, S. 1972.: *Romanizmi u severozapadnoj Boki kotorskoj*, Filološki fakultet u Beogradu, sv. 41, Beograd; Piasevoli, A. 1993.: *Rječnik govora mjesta Sali*, Matica hrvatska u Zadru, Zadar; Radišić, T, *Ričnik spliskog govora*, 1. izdanje Santa Barbara, California 1991, 2. 1993; *Rječnik hrvatskoga jezika*. 2000. LZ Miroslav Krležina i Školska knjiga, Zagreb; *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. 1880.-1976. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 24 sv.; *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika*, JAZU i Zavod za jezik IFF/ HAZU i Zavod za hrvatski jezik HFI, 1-6, Zagreb 1984.-1991.; Roki-Fortunato, A. 1997., *Libar viškiga jazika*, Toronto, Kanada; Skok, P. 1971-1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 4 sv.; Šamija, I. B., Ujević, P. 2001. *Rječnik imotskoga govora*, Zagreb; Škaljić, A. 1989. *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, Svjetlost, Sarajevo; Turina, Z. i Šepić Tomin, A. 1977.: *Rječnik izraza (područje Bakarca i Škrljeva)*, Rijeka; Večenaj, M. i Lončarić, M. 1997: *Rječnik govora Gole*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb; Velčić, N. 2003.: *Besedar bejske Tramuntane*, Katedra Čakavskog sabora Cres - Lošinj, Mali Lošinj, Beli, Rijeka; Vidović, R. 1984., *Pomorski rječnik*, Split; Vinja, V. 1998. i 2003. *Jadranske etimologije*, Knjiga I, A-H i Knjiga II, I-Pa, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Školska knjiga, Zagreb; Vuković, S. 2001.: *Ričnik selaškega govora*, Laus, Split; <http://www.metkovic.hr> (Rječnik).

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Hrvatska leksikologija**

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Obvezatan kolegij za studentice i studente 7. semestra jednopredmetnog studija kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminari

Uvjeti: Položeni ispiti iz fonologije, morfologije i sintakse hrvatskoga standardnog jezika

Ispit: Pismeni

Cilj: Upoznati studentice i studente sa strukturom leksika hrvatskoga standardnog jezika, s osnovnim leksičko-semantičkim odnosima u njemu te s raslojavanjem leksika i leksičkim posuđivanjem

Sadržaj: Riječ i leksem. Izraz i sadržaj leksema. Raščlanjivost sadržaja leksema. Hiponimija i hiperonimija. Heteronimija. Sinonimija. Antonimija. Homonimija. Vremenska raslojenost leksika. Historizmi. Arhaizmi. Knjiški leksik. Prostorna raslojenost leksika. Lokalizmi. Regionalizmi. Dijalektizmi. Vanjsko i unutarnje posuđivanje. Vrste posuđenica. Frazeologija i frazemi. Leksikologija i leksikografija. Vrste rječnika

Obvezatna literatura: G. Berutto: *Semantika*. Zagreb, 1994.; M. Mihaljević: „Leksik“, u knjizi *Hrvatski jezični savjetnik*. Zagreb, 1999., str. 282-298; L. Zgusta: Priručnik leksikografije. *Sarajevo*, 1991.

Izborna literatura: J. Melvinger: *Leksikologija* (skripta). Osijek, 1990.; A. Nikolić Hoyt: *Konceptualna leksikografija. Prema teaurusu hrvatskoga jezika*. Zagreb, 2004. M. Samardžija: *Hrvatski jezik 4* (udžbenik za gimnazije). Zagreb, 1995. (i kasnija izdanja)

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Povijest hrvatskoga standardnog jezika**

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Obvezatni kolegij za studentice i studente 8. semestra jednopredmetnog studija kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminar

Uvjeti: Položeni ispiti iz fonologije, morfologije, sintakse i leksikologije hrvatskoga standardnog jezika

Ispit: Pismeni

Cilj: Upoznati studentice i studente s povijesnim razvojem hrvatskoga jezika, s kontinuitetom oblikovanja standardnoga jezika i s uzrocima povremenoga diskontinuiteta

Sadržaj: Periodizacija povijesti hrvatskoga jezika. Terminološka distinkcija: književni vs. standardni jezik. Modeliranje općehrvatskoga standardnog jezika. Standardizacija hrvatskoga jezika od XVIII. stoljeća. Hrvatski narodni preporod i hrvatski jezik. Filološke škole. Normativni zaokret na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće. Hrvatski standardni jezik u XX. stoljeću.

Obvezatna literatura: D. Brozović: „Hrvatski jezik, njegovo mjesto unutar južnoslavenskih i drugih slavenskih jezika, njegove povijesne mijene kao jezika hrvatske književnosti“, u zborniku *Hrvatska književnost u evropskom kontekstu*, ur. A. Flaker i K. Pranjić. Zagreb, 1978., str. 9-82.; M. Samardžija: *Iz triju stoljeća hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb, 2004.; Z. Vince: *Putovima hrvatskoga književnog jezika. Lingvističko-kulturnopovijesni prikaz filoloških škola i njihovih izvora*. Zagreb, 1978. (i kasnija izdanja), str- 114-270, 308-314, 348-366, 403-603

Izborna literatura: *Jezikoslovne rasprave i članci* (F. Kurelac, V. Pacel, A. Veber Tkalčević, B. Šulek), prir. I. Pranjković. Zagreb, 1999.; *Jezikoslovne rasprave i članci* (F. Iveković, I. Broz, T. Maretić, M. Rešetar, N. Andrić, A. Radić, V. Rožić, D. Boranić), prir. M. Samardžija. Zagreb, 2001.; Lj. Jonke: *Književni jezik u teoriji i praksi*. Zagreb, 1965., str. 9-175; M. Moguš: *Povijest hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb, 1995.;

M. Samardžija: *Nekoć i nedavno. Odabrane teme iz leksikologije i povijest hrvatskoga standardnog jezika*. Rijeka, 2002. *Portreti hrvatskih jezikoslovaca*, prir. Z. Vince, Zagreb, 1993.; Z. Vince: *Ikavica u hrvatskoj jezičnoj povijesti*. Zagreb, 1998.

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Tvorba riječi u hrvatskom jeziku**

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Izborni kolegij za studentice i studente 7. semestra dvopredmetne i 4. semestra jednopredmetne kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminari

Uvjet: /

Ispit: Pismeni

Cilj: Upoznati studentice i studente sa zakonitostima tvorbe riječi u hrvatskom jeziku

Sadržaj: Tvorba riječi kao jezikoslovna disciplina. Motivirane i nemotivirane riječi. Tvorbena veza. Tvorbeni šav. Izvođenje i slaganje. Tvorbeni načini. Pravi tvorbeni načini. Pomoćni tvorbeni načini. Tvorba imenica. Tvorba glagola. Tvorba pridjeva. Tvorba priloga

Obvezatna literatura: S. Babić: *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku. Nacrt za gramatiku*. Zagreb, 1986. (i kasnija izdanja);

Izborna literatura: E. Barić i dr.: *Hrvatska gramatika*. Zagreb, 1995. (i kasnija izdanja), poglavlje „Tvorba riječi“, str. 285-389.

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Teorija standardnog jezika**

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Izborni kolegij za studentice i studente 8. semestra jednopredmetne i dvopredmetne kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminari

Uvjeti: Položeni svi odslušani kolegiji iz hrvatskoga standardnog jezika

Ispit: Usmeni

Cilj: Upoznati studentice i studentice s temeljnim spoznajama i postavkama standardologije

Sadržaj: Jezik kao sustav i jezik kao standard. Hrvatski jezik kao sustav i hrvatski jezik kao standard. Književni vs. Standardni jezik. Klasifikacije idioma. Idiom i varijetet. Faze oblikovanja standardnoga jezika. Norme i normiranje standardnoga jezika. Jezično planiranje. Jezična politika

Obvezatna literatura: D. Brozović: *Standardni jezik*. Zagreb, 1970.; R. Katičić: *Jezikoslovni ogledi*. Zagreb, 1971., poglavlje „O književnom jeziku“, str. 43-64; R. Katičić: *Novi jezikoslovni ogledi*. Zagreb, 1986.,

poglavlje „O književnom jeziku“, str. 65-194; M. Samardžija (prir.): *Norme i normiranje hrvatskoga standardnoga jezika*. Zagreb, 1999.; D. Škiljan: *Jezična politika*. Zagreb, 1988.

Izborna literatura: J.A. Fishman: *Sociologija jezika*. Sarajevo, 1978.; O. Jespersen: *Čovječanstvo, narod i pojedinac s lingvističkog stanovišta*. Sarajevo, 1970.; D. Škiljan: *Javni jezik*. Beograd, 1998. (=Zagreb, 2000.)

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Hrvatski jezični purizam**

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Izborni kolegij za studentice i studente 9. semestra dvopredmetne kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminari

Uvjet: Položeni ispiti iz svih kolegija hrvatskoga standardnog jezika

Ispit: Pismeni

Cilj: Upoznati studentice i studente s bogatom hrvatskom purističkom tradicijom, s njezinim kriterijima, pozitivnim i negativnim rezultatima

Sadržaj: Jezična kultura i jezični purizam. Jezični purizam i jezično čišćenje. Vrste purizma. Uloga purizma u normiranju standardnog jezika. Pozitivni i negativni aspekti purističkih zahvata. Jezični savjetnici

Obvezatna literatura: E. Barić i dr.: *Hrvatskajezični savjetnik*. Zagreb, 1999. I. Esih: „Kultura književnog jezika (Deset jezičnih zapovijedi)“, u knjizi *Norme i normiranje hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb, 1999., str.42-48; R. Katičić: „O purizmu“ i „Jezična kultura“, u knjizi *Novi jezikoslovni ogledi*. Zagreb, 1986., str. 65-89. M. Turk: „Jezični purizam“, „*Fluminensia*“, br. 1-2, str. 63-79

Izborna literatura: S. Babić: *Hrvatska jezikoslovna čitanka*. Zagreb, 1990. *Jezikoslovne rasprave i članci*, prir. M. Samardžija, Zagreb, 2001.; S. Pavešić i sur.: *Jezični savjetnik s gramatikom*. Zagreb, 1971. G. Thomas: *Linguistics Purism*. Longman: London-New York, 1991.

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Padeži u hrvatskome**

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: /

Oblik nastave: 1 sat predavanja, 1 sat seminara, konzultacije

Ispit: pismeni i usmeni

Cilj: Upoznati studente sa sklonidbom kao morfološkom, sintaktičkom i semantičkom kategorijom u

hrvatskome. Predočiti im padežni sustav kao prototipno ovladljiv sustav, s brojnim osobitostima. Osposobiti studente za uočavanje, proučavanje i predočavanje padežnih prototipnih i posebnih obilježja.

Sadržaj: Riječi i njihovi oblici. Pripisivanje padeža. Prototipne padežne uloge. Ostale padežne uloge. Padežne kategorije. Vrste riječi i padeži. Vrste sklonidaba. Sklonidba imenica. Sklonidba pridjeva. Sklonidba brojeva. Sklonidba zamjenica. Padežne oblične posebnosti. Plodnost pojedinih sklonidba. Padežne inačice. Sklonidbena norma u hrvatskome. Prepoznavanje padeža za izvorne govornike. Predočavanje padeža neizvornim govornicima.

Literatura:

Obavezna:

- Jelaska, Z., M. Kovačević i M. Anđel (2002) Morphology and semantics - The basis of Croatian Case, u M. D. Voeikova i W. U. Dressler (eds): *Pre- and Proto-morphology: Early Phases of Development in Nouns and Verbs*, LINCOS studies in Theoretical Linguistics 29, University of Vienna, str. 177-189.
- Cvikić, L. i Jelaska, Z. (2003) Poučavanje imeničke sklonidbe u nastavi hrvatskoga kao stranoga jezika, U: Stolac, D. i sur. (ur.) *Psiholingvistika i kognitivna znanost u hrvatskoj primijenjenoj lingvistici*, Zbornik radova HDPL, Zagreb-Rijeka, 167-179

Priručnici:

- Babić, S. i ostali (1991.a) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, HAZU i Globus
- Barić, E. i ostali (1997) *Hrvatska gramatika*, IV. promijenjeno izdanje, Zavod za hrvatski jezik, Školska knjiga (dio o morfologiji)
- Cesarec M. (2000) *Učimo hrvatski*, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- Grubišić, V. (2003) *Elementary Croatian*, Zagreb i Toronto-Chicago, Croatian Schools of America and Colorado i Hrvatski informativni centar,
- Jelaska, Z. (2003.d) *Basic Croatian Grammar I: Sounds, Forms, Word-Types*, Zagreb II. izdanje), 117. str. (skripta)
- Težak, S. i Babić, S. (2004) *Gramatika hrvatskoga jezika*, Zagreb, Školska knjiga

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Razlike među hrvatskim sinonimima**

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: jedan semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: Odslušani kolegiji Hrvatska leksikologija i Tvorba riječi u hrvatskome jeziku

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 2 sata seminara

Provjera znanja: samostalno istraživanje, izrada seminarskog rada

Cilj: Upoznati studente s razlikama među hrvatskim bliskoznačnicama. Osposobiti ih za samostalno

istraživanje sinonimskih razlika. Osposobiti ih za izradu rječničkih odrednica za razlikovni rječnik hrvatskih sinonima

Sadržaj: Riječi. Značenje. Sinonimi. Istoznačnice. Bliskoznačnice. Antonimi. Kognitivni semantički opis. Vrste rječnika. Rječničke natuknice. Rječničke odrednice. Istraživački pristup riječima.

Literatura

Obavezna:

- Bratanić, M. (1991) *Rječnik i kultura*, Zagreb, SOL
- Nikolić-Hoyt, A. (2004) *Konceptualna leksikografija*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb
- Žic-Fuchs, M. (1991) *Znanje o jeziku i znanje o svijetu*, Zagreb, Sol
- Babić, Z. (1994): Look Who is Touching Who: Croatian Verbs of Affectionate Touching. In: D. W. Halwachs/ I. Stuetz, *Sprache-Sprechen-Handeln*. Tübingen, 229.
- Jelaska, Z. i L. Cvikić (2004) Finding distinction between sinonimes, u Bračić, S.,B. Čuden, S. Podgoršek, V. Pogačnik (hrsg./eds.) (2001): *Linguistics Studies in the European Year of Languages*. Ljubljana

Priručnici:

- Bujas, Ž. (2001) *Veliki hrvatsko-engleski rječnik*. Zagreb, Nakladni zavod Globus.
- Jakić, B. / Hurm, A. (1991): *Kroatisch-Deutsches Wörterbuch*. Zagreb
- Leitner, H. (1998) *Njemačko-hrvatski rječnik glagola u kontekstu*, Zagreb, Školska knjiga
- Summers, D. (ed.) (1993): *Longman Language Activator*. Essex.
- Uroić, M. /Hurm, A. (1994): *Deutsch-Kroatisches Wörterbuch*. Zagreb.
- Zorić, V. (ur.) (1997) *English Dictionary for Speakers of Croatian*, Zagreb
- * (1998a): *Pocket Merriam-Webster Dictionary of Synonyms and Antonyms*. Berlin and München, Langenscheidt
- * (1998b): *Deutsch als Fremdsprache*. Berlin and München, Langenscheidt
- * (1997): *Essential Activator*. Essex, Longman

Dodatna:

- Nation, I.S.P. (2001): *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge.
- Bistrički, L.(2003) *Semantička raščlamba glagola kretanja s posebnim osvrtom na prevođenje*, Filozofski fakultet, Zagreb
- Kravchenko. A.V. (2002) The cognitive roots of gender in Russian, *Glossos* 3, Duke University
- Taylor, J.R. (2003) *Linguistic Categorization*, Oxford textbooks in linguistics
- Wierzbicka, A. (1997) *Understanding Cultures Through Their Key Words*, Oxford University Press, 32-125

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Hrvatski jezik višejezičnih govornika**

ECTS bodovi: 3

Jezik: hrvatski (engleski)

Trajanje: jedan semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: /

Oblik nastave: 1 sat predavanja, 1 sat seminara

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s obilježjima hrvatskoga jezika u okomito i vodoravno višejezičnih govornika. Osposobljavanje studenata za prosudbu hrvatske jezične i komunikacijske sposobnosti višejezičnih govornika. Priprema studenata za pristup poučavanju hrvatskome jeziku višejezičnih govornika.

Sadržaj: Materinski, prvi, drugi i strani jezik. Jezične univerzalnosti, univerzalna gramatika, obilježenost. Dvojezičnost, višejezičnost, mnogojezičnost. Vrste dvojezičnosti. Okomita i vodoravna dvojezičnost. Položaj hrvatskoga u višejezičnih govornika i u višejezičnim sredinama. Zabune i odstupanja. Vrste odstupanja. Međujezik, njegova obilježja i razvoj Međujezik u hrvatskome. Utjecaj materinskoga jezika i ostalih jezika. Odnos standardnoga jezika i ostalih idioma. Jezična i komunikacijska sposobnost i njihov odnos. Jezična komunikacijska osposobljenost neizvornih govornika. Zaboravljanje i očuvanje jezika.

Literatura:

Obavezna:

- Jelaska, Z. (ur.) (2005.) *Hrvatski kao drugi i strani jezik*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada, I. dio: Teorijski dio (u tisku)
- Siguan, M. (2004) *Jezici u Europi*, Zagreb, Školska knjiga
- Cvikić, L i Tomek, T. (2003) *Hrvatski – prvi strani jezik?* u: Kovačević, M. i Pavličević-Franić, D. (ur.) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II.: teorijska razmatranja, primjena*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu i Naklada Slap, 126-135
- Cvikić, L. i Kuvač, J. (2003.) *Orši neljepo piše. Poteškoće djece, mađarskih govornika, u učenju hrvatskoga jezika.* u: Vodopija I. (ur.) *Zbornik Dijete i jezik*, Osijek, Sveučilište J. J. Strossmayera i Visoka učiteljska škola, str. 55- 66
- Filipović, R. (1986) *Teorija jezika u kontaktu*, Zagreb, Školska knjiga i JAZU, 36-47
- Gulešić, M. (2003) *Srodnost dvaju jezičnih sustava - prednost i/ili nedostatak u usvajanju jezika*, Psiholingvistika i kognitivna znanost, zbornik HDPL, Rijeka-Zagreb, 189-303.
- Jelaska, Z. (2001) *Govornici u susretu – usvojeno i naučeno vladanje jezikom u istome društvu*, u: M. Kovačević (ur): *Lingvistička ekologija: Jezični razvoj i višejezičnost*, Zagreb, Društvena istraživanja, god. 10, br. 6 (56), str. 977-990.
- Jelaska, Z. (2003) *Hrvatski jezik i višejezičnost*, u: Pavličević-Franić, D. i Kovačević, M. (2003) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II.: teorijska razmatranja, primjena*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, 106-122
- Jelaska, Z. i Hržica, G. (2002) *Poteškoće u učenju srodnih jezika: Prevođenje sa srpskoga i hrvatskoga.*

Jezik 49, 3, 91-104.

- Kuvač, J. i Cvikić, L. (2005) *Dječji jezik: između standarda i dijalekta*, u: Stolac, D i sur. (ur.), Jezik u društvenoj interakciji, zbornik HDPL, Zagreb-Rijeka (u tisku)
- Novak, J. (2003) "*Kako znate da sam Amerikanac?*" *Izgovorne poteškoće Amerikanaca u hrvatskome kao stranome jeziku*, u: Stolac, D. i sur. (ur.) Psiholingvistika i kognitivna znanost u hrvatskoj primijenjenoj lingvistici zbornik HDPL. Zagreb-Rijeka, 341-350
- Pavličević-Franić, D: (2003.) *Okomita dvojezičnost i rano učenje jezika*, u: Pavličević Franić, D. i Kovačević, M. (2003) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II.: teorijska razmatranja, primjena*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, 93-103
- Pavličević-Franić, D. (2000.) *Usvajanje hrvatskoga standardnoga jezika u sustavu okomite dvojezičnosti*, Napredak, 141 (1), 75-85

Dodatna:

- Ellis, R. (1997) *Second Language Acquisition*, Oxford University Press, Oxford, 15-35, 51-73
- Grosjean, F. (1982) *Life with Two Languages*, Howard University Press
- Hamers, J. F. (2002) *Bilinguality and Bilingualism*, Cambridge, Cambridge University Press
- Prebeg-Vilke, M. (1991) *Vaše dijete i jezik: materinski, drugi i strani*, Zagreb, Školska knjiga
- Romaine, S. (1995) *Bilingualism*, Blackwell Publishers
- Holmes, J. (1992) *An introduction to sociolinguistics*, London New York, Longman, 19-131
- Cenoz, J. (2003) *Bilingualism and Third Language Acquisition: Some data from the Basque Country* u: Kovačević, M. i Pavličević-Franić, D. (ur.) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II.: teorijska razmatranja, primjena*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu i Naklada Slap, 159-170
- Granić, J. (2002) *Sociolingvistička dimenzija komunikacijske kompetencije u višejezičnoj sredini*, u: Kovačević, M. i Pavličević-Franić, D. *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini I.: prikazi, problemi, putokazi*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, 79-88
- Granić, J. (2003) *Planiranje jezika u višejezičnoj zajednici* u: Kovačević, M. i Pavličević-Franić, D. (ur.) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II.: teorijska razmatranja, primjena*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu i Naklada Slap, 136-146
- Kuvač, J. i Cvikić, L. (2004) *Hungarian Kids and Croatian Language*, Papers from 6th International Conference of Language Examination and Applied and Medicinal Linguistics, Dunaújváros, Hungary
- Novak, J. (2002.a) *Učenje glagolskih oblika u hrvatskome kao stranome jeziku*, Zagreb, *Suvremena lingvistika*, 53-54, 1-2, 85-101
- Požgaj Hadži, V. i Kranjc, S. (2002) *O simultanom slovensko-hrvatskom bilingvizmu*, *Strani jezici* 300, br. 3, Zagreb, Odjel za strane jezike HFD-a i Školska knjiga.

Predmet: Stilistika

Kolegij: **Teorije stila**

ECTS: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij u diplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad; pismeni ispit

Sadržaj: Tradicionalne i suvremene konceptualizacije i upotrebe pojma 'stil'. Stilistika prema retorici, lingvistici, književnoj teoriji, teoriji teksta... Stilistički metajezik. Koliko ima stilistika? Stilistika teksta kao matično mjesto interpretacije književnoga teksta. Mjesto stilističkoga proučavanja u kontekstu disciplina koje se bave diskurzom.

Literatura:

I. Obvezna:

- FRANK, M. – *Kazivo i nekazivo*, Zagreb 1994; GENETTE, G. - *Fikcija i dikcija*, Zagreb 2002; MOLINIE, G. - *Stilistika*, Zagreb 2002.

II. Dopunska:

- ČALE, F. - *Od stilema do stila*, Zagreb 1973; COMPAGNON /Kompanjon/, A. – *Demon teorije*, Novi Sad 2002; FISH /Fiš/, S. - *Književnost u čitaocu: afektivna stilistika*, Književna kritika, br. 3, Beograd 1989; NOILLE-CLAUZADE, C. – *Le style*, Paris 2004; NÖTH, W. – *Priručnik semiotike*, Zagreb 2004; RIFFATERRE, M. - *Kriteriji za stilsku analizu & Stilistički kontekst*, Quorum, br. 5/6, Zagreb 1989; *Qu'est-ce que le style* (urr. Molinié, G./ Cahné, P), Paris 1994.

Cilj: Utvrditi (teorijsku) sveprisutnost pojma stil i omogućiti studentu da ga kompetentno upotrebljava u različitim analitičkim kontekstima.

Predmet: Stilistika

Kolegij: **Figure i diskurzi**

ECTS: 4

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezni kolegij u preddiplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata seminara

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad; kontinuirano praćenje

Sadržaj: Figurativnost kao proces koji obilježava dubinsku strukturu jezika. Status i konceptualizacija figura u antičkoj retorici te u suvremenoj stilistici, lingvistici i književnoj teoriji. Makrostrukturalne i mikrostrukturalne figure (tipologija, funkcije, određenja). Figure i diskurzivni tipovi. Inovativne i

leksikalizirane figure. Kolegij pretpostavlja obiman korpus beletrističkih i nefikcionalnih (znanstvenih, publicističkih, esejističkih, propagandnih) knjiga i tekstova u kojima će predavač i polaznici nalaziti primjere figura, analizirati ih te komentirati im ulogu u konkretnim tekstualnim kontekstima.

Literatura

I. Obvezna:

- Genette (Ženet), G. – *Figure*, Beograd 1985; Kvintilijan, M. F. – *Obrazovanje govornika*, Sarajevo 1967; Škiljan, D. - *Terminologija: figure i tropi*, Latina et graeca, br. 34, Zagreb 1989, str. 64-75; *Tropi i figure* (uredile: Ž. Benčić i D. Fališevac), Zagreb 1995.

II. Dopunska:

- Čulić, Z. – *Čovjek, metafora, spoznaja*, Split 2003; Jankélévitch (Jankelevič), V. – *Ironija*, Sremski Karlovci 1989; Lodge, D. – *Načini modernog pisanja (metafora, metonimija i tipologija moderne književnosti)*, Zagreb 1988; Kovačević, M. – *Gramatika i stilistika stilskih figura*, Sarajevo 1991; Ricoeur – *Živa metafora*, Zagreb 1981; Škarić, I. – *Temelji suvremenoga govorništva*, Zagreb 2003; Škreb, Z. – *Mikrostrukture stila i književne forme*, u: Uvod u književnost (uredili: Z. Škreb i A. Stamać), Zagreb 1983; Zima, L. – *Figure u našem narodnom pjesništvu*, Zagreb 1988; *Prema novoj metaforologiji* (priredio: A. Stamać), u: Republika, br. 2, Zagreb 2004; *Rečnik književnih termina*, Beograd 1986.

Cilj: Kolegij će studenta upoznati sa sustavom retoričkih i stilskih figura, omogućiti mu da ih sam prepoznaje u tekstu te da ih primjereno interpretira.

Predmet: Stilistika

Kolegij: **Polemički stilovi**

ECTS: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij u diplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sat predavanja i 2 sata seminara

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad; pismeni ispit

Sadržaj: Kolegij će ponuditi priručnu teoriju polemike - od sofističkog i erističkog umijeća osporavanja preko tradicije groteske do suvremenih oblika polemičkoga sučeljavanja. Polemički stilovi bit će eksplicirani i analizirani na biranim primjerima hrvatske književne polemike (Matoš-Ujević, Krleža-kazališni kritičari, Marinković-Jonke...). Na kraju će biti opisane uporišne odlike polemičkih tekstova, izdvojeni najčešći obrasci verbalnih sučeljavanja, pojašnjeni pojmovi poput polemičkog subjekta, polemičkog dijaloga i retorike citata.

Literatura

I. Obvezna:

- BAGIĆ, Krešimir – *Umijeće osporavanja*, Zagreb, 1999; ŠIMIĆ, Stanislav – *Polemika o polemici*, Književne novine, Beograd, 22. 5. 1959.

II. Dopunska:

- ČAPEK, Karel – *Marsija ili na marginama literature*, Beograd, 1967; KRTALIĆ, Ivan – *Afere u hrvatskoj književnosti*, Delo, br. 5/6, Beograd, 1980; MANDIĆ, Igor – *Predgovor ili pohvala polemike*, u: Nježno srce, Zagreb 1975; SLOTERDIJK, Peter – *Kritika ciničkoga uma*, Zagreb, 1992; *Polemika na jugoslavenskom književnom poprištu*, Istra, br. 1/2, Pula, 1988. *Polemike u hrvatskoj književnosti I-V* (priredio: Ivan Krtalić), Zagreb, 1982; *Polemike u hrvatskoj književnosti VI-X* (priredio: Ivan Krtalić), Zagreb, 1983; *Protivnici, rugači i zabavljači* (izbor: Kemal Mujičić), Zagreb, 1974.

Cilj: Utvrditi retoričke konstante polemičkoga diskurza i ponuditi studentima alternativnu povijest hrvatske književnosti (naime, povijest naše književne polemike bilježi znatno više protagonista nego povijesti naše književnosti).

Predmet: Stilistika

Kolegij: **Diskurzi suvremenih medija**

ECTS: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij u diplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad; pismeni ispit

Sadržaj: Vrste medija. Medijsko prikazivanje i proizvođenje stvarnosti. Oblikovanje i plasiranje informacije. Ideologija i mediji. Publicistički žanrovi. Retorički postupci, diskurzivne konstante i usmjerena figurativnost suvremenih medija. Stilistika i semiotika reklame. Utjecaj medija na recentne književne poetike i na standardizaciju jezika.

Literatura:

I. Obvezna:

- Baudrillard, J. - *Simulacija i zbilja*, Zagreb 2001; Inglis, F. - *Teorija medija*, Zagreb 1997; (Kelner), D. - *Medijska kultura*, Beograd 2004.

II. Dopunska:

- Adam, J-M./ Bonhomme, M. – *L'argumentation publicitaire*, Paris2003; Chomsky, N – *Mediji, propaganda, sistem*, Zagreb 2002; Čačinović, N. – *Doba slika u teoriji mediologije*, Zagreb 2001; Gadamer, H. G. – *Umjetnost i mediji*, Europski glasnik, br. 7, Zagreb 2002; Horrocks, C. – *Marshall McLuhan i virtualnost*, Zagreb 2001; Kovačević, M./Badurina, L. – *Raslojavanje jezične stvarnosti*, Rijeka 2001;

Kunczik, M – *Uvod u publicističku znanost i komunikologiju*, Zagreb 1998; Letica, Z. – *Televizijsko novinarstvo*, Zagreb 2003; Tošović, B. – *Funkcionalni stilovi*, Graz 2002;

Cilj: Polaznici kolegija će osvijestiti ulogu medija u životu suvremenog čovjeka, diskurzivne dominante tzv. medijske logike te steći kompetenciju prikladnoga publicističkog oblikovanja informacije.

Predmet: Teorija književnosti

Kolegij: **Spol i rod: problemi feminističke kritike**

ECTS: 3

Trajanje: 1 semestar (1+1)

Status: izborni, 7. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: položen ispit iz Uvoda u teoriju književnosti i Čitanja književnog teksta

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s osnovnim feminističkim pojmovima.

Sadržaj: Usporedba europske i američke feminističke kritike, njihovih osnovnih koncepcija spola i roda. Spolna razlika i rod kao društveni konstrukt. Utjecaj dekonstrukcije, postkolonijalne, marksističke i psihoanalitičke kritike.

Literatura:

Obvezatna:

- Robbins, Ruth, *Litarary Feminisms* 2000.
- Moi, Toril, *Sexual/Textual Politics: Feminist Litarary Theory*, London/NewMethuen, 1985.
- Butler, Judith, *Nevolje s rodnom. Feminizam i subverzija identiteta*, Zagreb, 2001

Dodatna:

- Millet, Kate, *Sexual Politics*, New York 1969.
- Woolf, Virginia, *A Room of One's Own and Tree Guineas*, 1929.
- Beauvoir, Simone de, *Le Deuxième Sexe*, Paris, 1949.
- Kristeva, Julia, *La Révolution du langage poétique*, Paris, 1974.
- Cixous, Hélène/Clément, Catherine, *La jeune nee*, Paris, 1975.
- Irigaray, Luce, *Ce sexe qui n'en est pas un*, Paris, 1977.
- Showalter, Elaine, *A Literature of Their Own*, Princeton 1977.
- Gilbert, S.M./Gubar, S., *The Mad Woman in the Attic: The Woman Writer and the Nineteenth-century Literary Imagination*, New Haven, 1979.

Predmet: Teorija književnosti

Kolegij: **Europa i Drugi : perspektive postkolonijalne teorije**

ECTS: 3

Trajanje: 1 semestar (1+1)

Status: izborni, 8. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: položen ispit iz Uvoda u teoriju književnosti i Čitanja književnog teksta

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s osnovnim pojmovima postkolonijalne teorije

Sadržaj: Književnost europskih naroda obilježena je njihovom kolonijalnom poviješću. Ona dolazi do izražaja ne samo u temama i sadržaju, nego i u žanrovskim i strukturnim obilježjima djela.

Literatura:

Obvezatna:

- Fanon, Frantz, *Prezreni na svijetu*, Zagreb 1973.
- Said, Edward, *Orijentalizam*, Zagreb, 1999.
- Said, Edward, *Culture and Imperialism*, New York, 1993.
- Spivak, Gayatri, "Can the Subaltern Speak?", u *Marxism and the Interpretation of Culture*; ur. Nelson, C./Grossberg, L., London, 1988.

Dodatna:

- Bhabha, Homi, *The Location of Culture. Collected Essays*, London/New York, 1994.
- Achroft, B./Griffits, G./Tiffin, H., *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literature*, London, 1989.

Predmet: teorija književnosti

Kolegij: **Diskurz i trauma**

ECTS: 3

Trajanje: 1 semestar (1+1)

Status: izborni, 8. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: položen ispit iz Uvoda u teoriju književnosti i Čitanja književnog teksta

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s tekovinama suvremene teorije traume.

Sadržaj: Što je trauma? Strukturna i povijesna trauma. Psihoanalitički, dekonstrukcijski, sistemskoteorijski, poststrukturalistički, feministički i postkolonijalni pristup traumi i diskurzu.

Literatura:

Obvezatna:

- Bauman, Zygmunt, *Modernity and the Holocaust*, Ithaca&New York, 1989.

- LaCapra, Dominick, *Representing the Holocaust: History, Theory, Trauma*, Ithaca&London, 1996.
- LaCapra, Dominick, *Writing History, Writing Trauma*, Baltimore&London, 2001.
- Scarry, Elaine, *Body in Pain: The Making and Unmaking of the World*, New York, 1985.

Dodatna:

- White, Hayden, *Figural Realism: Studies in the Mimesis Effect*, Baltimore, 2000.
- Caruth, Cathy, *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History*, Baltimore, 1996.
- Leys, Ruth, *Trauma: A Genealogy*, Chicago, 2000.
- Žižek, Slavoj, *Sublimni objekt ideologije*, Zagreb, 2002.

Predmet: Teorija književnosti

Kolegij: Teorije kulture

ECTS: 3

Trajanje: 1 semestar (1+1)

Status: izborni, 7. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: položen ispit iz Uvoda u teoriju književnosti i Čitanja književnog teksta

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s najnovijim teorijama kulture.

Sadržaj: Freudova teorija, Benjaminova teorija kulture, Bahtinova teorija kulture, Adorno, Horkheimer, Bourdieu, De Certeau, Williams, Hall, Hoggart.

Literatura:

Obvezatna:

- Freud, Sigmund, *Nelagodnost u kulturi*, Beograd, 1988.
- Benjamin, Walter, *Estetički ogledi*, Zagreb, 1986.
- Adorno,Theodor/Horkheimer,Max, *Dialektik der Aufklärung: Philosophische Fragmente*, Amsterdam, 1947.

Dodatna:

- Bourdieu, Pierre, *Esquisse d'une théorie de la pratique, précédéede trois études d'ethnologie kabyle*, Geneva, 1972.
- Bourdieu, Pierre, *La Distinction: Critique sociale du jugement*, Paris, 1979.
- Bourdieu, Pierre, "La champ littéraire. Préalables critiques et principes de méthode", *Lendemain* 36, 1984.
- De Certeau, *Invencija svakodnevice*, Zagreb, 2002.
- Hoggart, Richard, *The Uses of Literacy*, London, 1957.
- Williams, Raymond, *The Long Revolution*, London 1961.
- Morely, David/Chen, Kuan-Hsing, *Stewart Hall. Critical Dialogues in Cultural Studies*

Predmet: Teorija književnosti

Kolegij: **Tvorba nacionalnog identiteta**

ECTS: 3

Trajanje: 1 semestar (1+1)

Status: izborni, 9. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: položen ispit iz Uvoda u teoriju književnosti i Čitanja književnog teksta

Ispit: usmeni

Cilj: upoznavanje studenata s najnovijim teorijama o nacionalnom identitetu

Sadržaj: Kako se oblikuje nacionalni identitet? Nacija: zamišljena ili izmišljena zajednica, subjektivacija i nacionalizacija, problem tvorbe nacionalnog identiteta u različitim tipovima diskurza, pripovijedanje kao strategija oblikovanja nacije, nacija kao reprezentacija. .

Literatura:

Obvezatna:

- Anderson, Benedict, *Nacija: zamišljena zajednica*, Zagreb, 1990.
- Asman, Alaida, (Assmann, Aleida), *Rad na nacionalnom pamćenju*, Beograd, 2002.
- Balibar, Etienne, «The Nation Form: History and Ideology» u *Race, Nation, Class*, ur. - Balibar, Etienne, Wallerstein, Immanuel, New York, 1991.
- Bhabha, Homi, «Diseminacija: vrijeme, pripovijest i margine moderne nacije» u *Politika i etika pripovijedanja*, ur. Biti, Vladimir, Zagreb, 2002.

Dodatna:

- Calhoun, Craig, «Nationalism and Civil Society: Democracy, Diversity and Self-Determination» u *Social Theory and the Politics of Identity*, ur. Calhoun, Craig, Oxford, UK/ Malden, Massachusetts, 1994.
- Gellner, Ernest, *Nacije i nacionalizam*, Zagreb, 1998.
- Hobsbom, Erik i Rejndžer, Terens (Hobsbawm, Eric i Ranger, Terence) ur., *Izmišljanje tradicije*, Beograd, 2002.
- Plessner, Helmuth, *Zakašnjela nacija*, Zagreb, 1997
- Renan, Ernest, «What Is a Nation?» u *Nation and Narration*, ur. Bhabha, Homi, London, 1990.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Dubrovnik – otvoreni i zatvoreni grad**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija starije hrvatske književnosti

Provjera znanja: pismeni ispit; seminarski rad

Sadržaj: Polazeći od uvriježene činjenice i općeproširenog stajališta da je dubrovačka književna kultura ranog novovjekovlja prihvaćala glavne poetičke i poetološke koncepcije koje su dolazile sa susjedne obale Jadrana, s aspekta književnopovijesnih i periodizacijskih koncepcija predočila bi se najvažnija i kanonska djela dubrovačke kulture koja svojom strukturom i poetikom svjedoče o promptnoj recepciji humanističkih, renesansnih i baroknih oblikovnih načela i normi. S druge strane, na temelju uvida u društvenopolitičku i socijalnu strukturu Dubrovačke Republike nastojali bi se utvrditi uvjeti i pretpostavke prihvaćanja odnosno neprihvaćanja pojedinih žanrova, poetičkih koncepcija, ideologija i svjetonazora u književnoj kulturi staroga Dubrovnika. Tako, polazeći od pretpostavke da je struktura Dubrovačke Republike bila specifičan entitet, s posebno organiziranom strukturom vlasti i raspodjelom moći, nastojat će se ukazati na sve one procese i na sva ona književnokulturna dostignuća koja su se suprotstavljala normiranim i kanoniziranim estetskim ostvarenjima susjedne Italije. Tako, polazeći od usporedbe oblika i funkcije reprezentativnih djela ranonovovjekovne hrvatske književnosti u Dubrovniku te omjeravajući ta djela o reprezentativna djela koja su nastajala na susjednoj obali Jadrana, od humanizma i renesanse do baroka nastojat će se utvrditi specifična obilježja oblikovanja i razvitka književne kulture u Dubrovniku, obilježja uvjetovana povijesnom i kulturnom pozicijom Dubrovnika. Isto tako nastojat će se odrediti mjesto Dubrovnika u hrvatskoj književnosti u odnosu na književnu kulturu ostalih područja hrvatskih zemalja. S obzirom na to da je Dubrovnik od svih hrvatskih regija u najvećoj mjeri i najsnažnijim ritmom primao poticaje iz talijanske književne kulture, nastojat će se utvrditi modusi recepcije: otvorenost prema pojedinim poticajima kao i odbijanje prihvaćanja nekih književnih utjecaja. Na temelju takvih analiza, a s obzirom na strukturu Dubrovačke Republike i njezine vladajuće ideologije nastojat će se utvrditi u kojoj je mjeri dubrovački prostor bio zatvoren odnosno otvoren prema nekim žanrovima, svjetonazorima i ideologijama.

Literatura:

- Zdenka Janeković Römer, Okvir slobode, Zagreb – Dubrovnik 1999.
- Miroslav Pantić: «Jevreji u dubrovačkoj književnosti», u: Susreti s prošlošću, Beograd 1984.
- Slobodan Prosperov Novak: Povijest hrvatske književnosti, knj. II. Od humanističkih početaka do Kašićeve ilirske gramatike 1604., Zagreb 1997.
- Slobodan Prosperov Novak: Povijest hrvatske književnosti, knj. III. Od Gundulićeva "poroda od tmine" do Kašićeva "Razgovora ugodnog naroda slovinskoga" iz 1756., Zagreb 1999.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: Intertekstualne veze starije i novije hrvatske književnosti

ECTS-bodovi: 5

Trajanje: 1 semestar

Jezik: hrvatski

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija starije hrvatske književnosti

Provjera znanja: pismeni ispit; seminarski rad

Sadržaj: Starija hrvatska književnost od sredine 19. stoljeća bila je tradicija na koju se novija hrvatska književnost oslanjala i na nju referirala, bilo afirmativno bilo ironički. Kolegij će pokazati kakvi su se modusi intertekstualnih veza između starije i novije hrvatske književnosti uspostavljali od preporoda, preko romantizma, realizma pa do moderne, postmoderne i suvremene književnosti. Pratit će se proces kanonizacije starije hrvatske književnosti, pojedinih reprezentativnih djela i autora (Marulić, *Judita*, petrarkizam, Držić, Gundulić, *Osman*, Dubravka, Kačić, *Razgovor ugodni*) od apsolutne i neupitne glorifikacije, idealizacije i kanonizacije stare hrvatske književnosti iz nacionalnoideoloških razloga pa sve do ludičkog osporavanja kanona i demitologizacije estetskih ideala prošlosti u suvremenoj književnosti. Ti procesi pratili bi se na djelima ovih pisaca novije hrvatske književnosti: Ljudevit Gaj, Ivan Mažuranić, Stanko Vraz, Petar Preradović, Ivan Kukuljević, August Šenoa, M. C. Nehajev, A. G. Matoš, Miroslava Krleža, Tin Ujević, Ivan Slamnig, Antun Šoljan, Luko Paljetak, Danijel Dragojević, Senker – Škrabe – Mujičić, Pavao Pavličić.

Cilj: Ovaj bi kolegij upoznao studente s recepcijom stare hrvatske književnosti u različitim razdobljima novije hrvatske književnosti, te ih upoznao s različitim modusima kreativne reinterpretacije tematskih svjetova i stilova stare književne kulture u novijoj književnoj kulturi. Na taj način analizirali bi se različiti odnosi novijih kulturnih koncepcija prema baštini, kanonu, mitovima starije hrvatske književne kulture.

Literatura: Izabrani korpus djela koja će biti obrađivana

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: Mitologemi i ideologemi hrvatske književne kulture

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija starije hrvatske književnosti

Provjera znanja: Ispit: pismeni ispit; seminarski rad

Sadržaj. Na kolegiju bi se, prvo, iznijele neka tumačenja i koncepcije pojmova mitologem i ideologem. Zatim bi kolegij predstavio oblikovanje, podržavanje i zagovaranje raznih utopijskih projekcija, a isto tako i društvenih, nacionalnih i političkih programa i ideoloških opredjeljenja u tekstovima hrvatske književnosti od ranog novovjekovlja pa do moderne. Na taj bi se način predstavila geneza najznačajnijih mitotvornih fenomena hrvatske književne kulture te bi se pokazalo koji su to simboli, mitovi i ideologije izgrađivali nacionalnu tradiciju u književnoj kulturi. Mitotvorni elementi detektirali bi se na književnim tekstovima, a uz pomoć drugih i drugačijih narativnih izvora (historiografskih, primjerice) koji bi pripomogli osvjetljivanju

svjetonazorskih i mentalitetskih koncepcija pojedine epohe. Analiza navedenih fenomena temeljila bi se na kanonskim djelima hrvatske književnosti (Marulić, Držić, Gundulić, I. Mažuranić, Šenoa, realistički roman, drama 19. stoljeća, modernistička lirika, drama i proza), na nekim historiografskim djelima (Pribojević, Crijević Tuberon, Orbini, Vitezović) ili pak na djelima koja pripadaju nižim slojevima književnosti (Kačić Miošić, Relković, pučka literatura, trivijalna literatura, Zagorka).

Cilj: Kolegij bi studentima pokazao kako književni tekstovi nisu samo izvor estetičkog nego da isto tako igraju važnu ulogu u stvaranju i oblikovanju kolektivnog pamćenja, raznorodnih kolektivnih ideologema i mitologema. Pokazali bi se razlozi i uvjeti nastanka pojedinih ideoloških programa ili utopijskih projekcija te bi se na taj način osvjetalile izvanknjiževne, društvenopolitičke i nacionalnoidentitetske funkcije književnih tekstova.

Literatura:

- J. Rapacka, *Leksikon hrvatskih tradicija*, preveo D. Blažina, Zagreb 2002.
- V. Biti, *Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije*, Zagreb 2000. (natuknice: identitet, ideologija, kulturalni studiji, mit, mentalitet, pamćenje)
- J. Rapacka, *Zaljubljeni u vilu*, Split 1998 (studije: «Zaljubljeni u vilu», «Marin Držić i kriza renesansne svijesti od Tirene do Plakira i Vile», «Popularne kodifikacije domaće tradicije»)
- N. Batušić, Z. Kravar, V. Žmegač, *Književni protusvjetovi*, Zagreb 2001. (sve studije Zorana Kravara)
- D. Fališevac, *Kaliopin vrt II*, Split 2003 (studije: «Poetološke i ideološke funkcije naracije u stihu u hrvatskoj književnoj kulturi»; «Romantički žanrovi i moderne ideologije naracije u stihu u doba preporoda»; «Naracija u stihu u doba moderne između konzervativizma i modernizma»)
- Z. Kravar, *Nakon godine MDC.*, Dubrovnik 1993 (studija «Svjetovi Osmana»)
- K. Nemeč, *Povijest hrvatskog romana od početka do kraja 19. stoljeća*, Zagreb 1994. (odabrana poglavlja)
- Razni leksikoni (pojmovi: mit, mitem, ideologija, ideologem, utopija, Arkadija, pojam granice, Drugi, grad, grad : selo, prostor, geokulturalnost)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Lik žene i žena autorica u staroj hrvatskoj književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija starije hrvatske književnosti

Provjera znanja: pismeni ispit; seminarski rad

Sadržaj. Na kolegiju će se obrađivati književnopovijesni izvori o ženama autoricama u staroj hrvatskoj književnosti (C. Zuzorić, Julija i Nada Bunić) kao i djela ženskih autora u starijoj hrvatskoj književnosti

(Lukrecija Bogašinović, Marija Dimirtović Bettera, Anica Bošković, Benedikta Gradić, Katarina Zrinska, Katarina Patačić). Istraživat će se odnos njihovih djela prema reprezentativnim djelima muških autora. S druge strane na izabranim i žanrovski različitim tekstovima (lirska pjesma, drama, komedija, barokna religiozna poema, komična poema, satrička poezija, povijesni i religiozni ep) pratit će se koncepcija i razumijevanje žene i ženskog lika od srednjega vijeka pa sve do kraja 18. stoljeća.

Cilj: Na kolegiju bi se s pozicija rodovnih koncepcija osvijetlili odnosi muško:žensko u staroj hrvatskoj književnoj kulturi, usporedili se s tim odnosima u drugim europskim književnim kulturama te bi se pokazala razina otvorenosti i demokratičnosti odnosno konzervativnosti pojedinih razdoblja, žanrova i djela hrvatske ranonovovjekovne književnosti.

Literatura

- Zdenka Marković: Pjesnikinje starog Dubrovnika, Zagreb 1970.
- Dunja Fališevac: «Muško pismo Jakova Armolušića», u knjizi: Jakov Armolušić, Slava ženska i protivni odgovor Jakova Armolušića Šibenčanina cvitu šestomu, priredili D. Fališevac i S. Damjanović, Šibenik 1993.
- Slobodan P. Novak: Ideja o ženi u hrvatskoj renesansnoj književnosti, «Dubrovnik», 1-2., 1990.
- Zdenka Janeković Römer: Rod i grad, Dubrovnik 1994.
- Dunja Fališevac: Žena u hrvatskoj književnoj kulturi, «Gordogan», god. 16-17., br. 41-42., 1995-96.
- Georges DUBY i Michelle Perrot: Storia delle donne in Occidente; Dal Rinascimento all'età moderna, Roma-Bari 1995.
- Lada Čale Feldman: Euridikini osvrti (studija: «Žensko za muško i muško za žensko u starijoj hrvatskoj dramatici i kazalištu»), Zagreb 2001.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Smijeh i komika u staroj hrvatskoj književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija starije hrvatske književnosti

Provjera znanja: pismeni ispit; seminarski rad

Sadržaj. Ovaj će kolegij na izabranom korpusu djela – ponajprije na komediografskom (N. Nalješković, M. Držić, A. Sasin, smješnice) ali isto tako i na korpusu antipetrarkističke ili pak berneskne lirike (I. Bunić, I. Đurđević, A. Pauli i drugi) kao i na korpusu baroknih parodijskih poema (S. Đurđević, Dž. Bunić, I. Đurđević) i maskerata (N. Nalješković, A. Sasin i drugi) analizirat će se oblici smiješnoga i komičnoga u hrvatskoj ranonovovjekovnoj kulturi. Modusi smiješnoga i komičnoga proučavat će se i na korpusu nekih pučkih, trivijalnijih oblika. Na temelju tako provedene analize istraživat će se tipovi smjehovne kulture,

njihove mijene, dosezi i funkcije smiješnog i komičnog kako s psihoškog, ponajprije psihoanalitičkog tako i s društvenog, političkog i ideološkog aspekta.

Cilj: Upućivanjem studenata u mehanizame i funkcije smijeha predstaviti će se starija hrvatska književnost u specifičnom svjetlu; istodobno, otkrivati će se psihološki aspekti smijeha i komike te se utvrditi u kojoj su mjeri ti fenomeni povijesno uvjetovani a u kojoj su mjeri obilježja «vječne» čovjekove prirode.

Literatura:

- Mihail Bahtin: Stvaralaštvo Fransa Rabela i narodna kultura srednjega veka i renesanse, preveli I. Šop i T. Vučković, Beograd 1978.
- Sigmund Freud: Dosez i njen odnos prema nesvesnom, preveo t. Bekić, Beograd 1969.
- Johan Huizinga: Homo ludens, Zagreb 1970.
- Dragoljub Pavlović: «Parodije ljubavne i pastoralne poezije u dubrovačkoj književnosti», u: Starija jugoslovenska književnosti, Beograd 1971.
- Pavao Pavličić: «Parodijski aspekti baroknih komičnih poema», u: Rasprave o hrvatskoj baroknoj književnosti, Split 1979.
- Dunja Fališevac: Smiješno & ozbiljno u staroj hrvatskoj književnosti, Zagreb 1995.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: Uvod u tematsku analizu ranonovovjekovnih tekstova

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij diplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat mentorskih konzultacija

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Problem razlikovanja tematskog plana i plana izraza u književnom tekstu. Književna tematologija i imagologija. Kulturni stereotipi, aksiologemi i ideologemi u književnosti. Tematski kompleksi ranonovovjekovne ljubavne (petrarkističke) lirike). Tematološko čitanje humanističke historiografije. Tematski svjetovi (prostor, likovi) u baroknom epu i pseudopovijesnim dramama. Tematološki koncepti (kolektivni identitet, protivnik, rod) u književnim tekstovima i književnoj historiografiji.

Literatura:

a) Primarna: Izbor iz kanconijera F. Petrarce i hrvatske petrarkističke lirike; ulomci iz historiografskih djela L. Crijevića Tuberona i M. Orbinija; H. Lucić, *Robinja*; P. Zoranić, *Planine*; J. Baraković, *Vila Slovinka*; I. Gundulić, *Osman*; I. Gundulić, *Dubravka*; J. Palmotić Dionorić, *Dubrovnik ponovljen*; P. Kanavelić, *Sveti Ivan biskup trogirski i kralj Koloman*; J Palmotić, *Pavlimir*; isti, *Captislava*; isti, *Danica*; isti, *Bisernica*; P. Kanavelić, *Vučistrah*.

b) Sekundarna: Z. Kravar: "Svjetovi *Osmana*", u: *Nakon godine MDC*, Dubrovnik 1993., str. 104-125; J. Rapacka, *Zaljubljeni u vilu: Studije o hrvatskoj književnosti i kulturi*, Split 1998. (izabrana poglavlja); J. Rapacka, *Leksikon hrvatskih tradicija*, Zagreb 2002. (izabrane natuknice); D. Dukić, *Figura protivnika u hrvatskoj povijesnoj epici*, Zagreb 1998. (izabrana poglavlja); D. Dukić, *Sultanova djeca: Predodžbe Turaka u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja*, Zadar 2004. (izabrana poglavlja); D. Fališevac, S. P. Novak, R. Lauer i dr.

Cilj: Razvijanje sposobnosti tematske analize književnih djela i čitanja književnosti kao izvora za povijest ideja i kolektivnih predodžbi. Pismena obrada složenih književnopovijesnih problema pretežito na temelju samostalne analize književnih tekstova.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: Povijest i hrvatska književnost ranog novovjekovlja

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij diplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat mentorskih konzultacija

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Književni tekst kao narativni povijesni izvor. Kulturni stereotipi, aksiologemi i ideologemi u književnosti. Historiografija u srednjem vijeku i ranom novovjekovlju. Književni tekst kao povijesna alegorija. Pjesničke poslanice kao povijesni izvor. Povijesna epika ranog novovjekovlja. Društenopovijesna dimenzija ranonovovjekovne drame i komedije.

Literatura:

a) Primarna: Izabrani ulomci ili cjeloviti tekstovi historiografskih djela (Toma Arhiđakon, Š. Kožičić Benja, L. Crijević Tuberon, V. Pribojević, A. Vramec, P. Ritter Vitezović, A. Kačić Miošić), putopisa (A. Vrančić, B. Đurđević, J. Pletikosa), pjesničkih poslanica (N. Dimitrović, N. Nalješković), povijesnih epova (A. Sasin, J. Palmotić Dionorić, P. Kanavelić, J. Krmpotić) i dramskih djela (N. Nalješković, I. Gundulić, J. Palmotić, P. Kanavelić, V. Stulli).

b) Sekundarna: Matić, Tomo: "Hrvatski književnici mletačke Dalmacije i život njihova doba", u: *Iz hrvatske književne baštine*, Zagreb – Slavonska Požega 1970., str. 17-211; J. Rapacka, *Leksikon hrvatskih tradicija*, Zagreb 2002. (izabrane natuknice); D. Dukić, *Sultanova djeca: predodžbe Turaka u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja*, Zadar 2004.; S. P. Novak, D. Fališevac, R. Lauer i dr.

Cilj: Razvijanje sposobnosti kulturnopovijesne analize književnih djela, interdisciplinarnog povezivanja znanosti o književnosti i (opće) povijesti. Pismena obrada složenijih književnopovijesnih problema na temelju samostalne analize i literature.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Hrvatska renesansna satirička književnost**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni

Sadržaj: Uvod: leksikonski opisi satire. Interpretacija odabranih renesansnih tekstova u kojima se satiričko pojavljuje kao presudna kvaliteta. Poetološki opis. Tipologizacija prema predmetu satire. Preispitivanje odnosa satire i izvanknjiževne zbilje: uloga satiričara kao moralista, referencijalnost satiričkih tekstova i sl. Određivanje uloge i mjesta satiričke književnosti u književnom i kulturnom kontekstu. Autori: Š. Menčetić, M. Vetranović, M. Držić, M. Kaboga, D. Ranjina, D. Zlatarić, V. Valović, S. Bobaljević, P. Primović i H. Mažibradić.

Cilj: Usvajanje znanja o jednome segmentu hrvatske renesansne književnosti; stjecanje sposobnosti primjenjivanja sekundarne, znanstvene literature u interpretaciji književnoga djela; poticanje na analitičko-kritičko razmišljanje. Razvijanje sposobnosti izražavanja znanstvenim stilom kroz pisanje seminarskog rada.

Izbor iz sekundarne literature:

- Fališevac, D., *Dubrovnik – otvoreni i zatvoreni grad*, Treći program Hrvatskog radija, 2002/61-62.
- Highet, G., *The Anatomy of Satire*, Princeton, 1962.
- Rešetar, M., *Šaljiva pjesma i satira u našoj starijoj literaturi*, Srpski književni glasnik 19/1926.
- Stojković, M., *Mavro Vetranović, savremeni satirički pjesnik*, Nastavni vjesnik, knj. XXV, sv. 3 i sv. 4.
- Švelec, F., *Satiričko u djelu Mavra Vetranovića*, u: *Iz naše književne prošlosti*, Split 1990.
- *Theorizing Satire. Essays in Literary Criticism*, ed. by B. A. Connery and K. Combe, New York, s.a.
- Tomasović, M., *Hrvatska renesansna književnost u evropskom kontekstu*, u: *Hrvatska književnost u europskom kontekstu*, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb 1978.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Satiričko u književnosti 18. stoljeća**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni

Sadržaj: Uvod: upoznavanje s leksikonskim opisima satire. Interpretacije odabranih, žanrovski različitih djela ili ulomaka u kojima se satiričko pojavljuje kao dominantan ton. Razlike u satiričkom diskurzu s obzirom na društveni, politički i kulturni kontekst pojedinih hrvatskih regija. Izrazitija prisutnost političke satire u odnosu na prethodna stoljeća. Žanrovi u kojima se satira pojavljuje i ideologije koje reprezentira. «Konzervativna» i «progresivna», prosvjetiteljska satira. Autori: I. Đurđević, A. Gleđević, F. Grabovac, M. A. Relković, M. P. Katančić, Đ. Hidža, J. Rastić, M. Bruerević, T. Brezovački.

Cilj: Stjecanje znanja o različitim manifestacijama satiričkoga u književnosti; poticanje na uočavanje odnosa književnosti i drugih oblika diskurzivne prakse. Razvijanje sposobnosti izražavanja znanstvenim stilom kroz pisanje seminarskog rada.

Izbor iz sekundarne literature:

- Fališevac, D., *Što je Reljkoviću Satir*, u: Umjetnost riječi, XXX, 3, 1986. (v. i u knjigama iste autorice *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Zagreb 1989, i *Kaliopin vrt*, Split 1997)
- Frye, N., *Anatomija kritike*, prev. G. Gračan, Zagreb 1979. (Treći esej, poglavlje *Mit zime: Ironija i satira*)
- Highet, G., *The Anatomy of Satire*, Princeton, 1962.
- Jovanović, N., *Rastić čita satire*, u: *Dani hvarskog kazališta XXIII. Hrvatska književnost uoči preporoda*, Split 1997.
- Kolumbić, N., *Tituš Brezovački između prosvjetiteljstva i predpreporodnih nastojanja*, u: *Dani hvarskog kazališta XXIII. Hrvatska književnost uoči preporoda*, Split 1997.
- Pantić, M., *Dubrovački pesnik Antun Gleđević*, u: *Glas Srpske akademije nauka*, CCXL, Beograd 1960.
- Slamnig, I., *Hrvatska književnost 18. stoljeća, njezini stilovi, veze i uloga u stvaranju nacionalnog jedinstva*, u: *Hrvatska književnost u europskom kontekstu*, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb 1978.
- Švelec, F., *Pouka i poruka Grabovčeva «Cvita razgovora»*, u: *Iz naše književne prošlosti*, Split 1990

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Referencijalna lirika u hrvatskoj renesansnoj književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij, diplomski studij

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat individualnih konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija na predmetu

Ispit: pismeni seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: Referencijalnom lirikom nazivamo one lirske vrste koje u većoj ili manjoj mjeri pokazuju sklonost tematiziranju objektivne, izvanjske stvarnosti, a ne samo pojedinčeva unutrašnjeg, psihičkog života.

Shvaćanje lirike koje dopušta postojanje takvih "prikazivačkih" lirskih vrsta u sukobu je s tradicionalnim, romantičarskim određenjima pojma *lirika* koja se temelje na svojstvima subjektivnosti i ekspresivnosti. Zbog toga će na ovome kolegiju predmetom razmatranja biti i suvremene definicije generičkoga pojma *lirika*. U referencijalnu liriku u hrvatskoj bi renesansnoj književnosti prije svega spadali tekstovi poput poslanica, satiričkih i političkih pjesama te različitih prigodnih pjesama (npr. nadgrobna i pjesama nastalih povodom nekih društvenih događaja). Analiza takvih tekstova prikazat će odnos hrvatske renesansne lirike prema različitim elementima njezina povijesnoga konteksta – od pojedinih biografija do povijesno kontingentnih mehanizama moći. Najvažniji autori: Marko Marulić (1450–1524), Mavro Vetranović (1482–1576), Hanibal Lucić (1485–1553), Nikola Nalješković (oko 1500–1587), Nikola Dimitrović (oko 1510–1553), Horacije Mažibradić (oko 1565–1641).

Cilj: preispitivanje tradicionalnih generičkih određenja, istraživanje odnosa hrvatske renesansne lirike prema njezinu povijesnom kontekstu

Osnovna literatura:

- Marin Franičević, *Povijest hrvatske renesansne književnosti*, Zagreb, 1983.
- Franjo Švelec, "Satiričko u djelu Mavra Vetranovića", *Iz naše književne prošlosti*, Split, 1990, str. 107–115
- Slobodan Prosperov Novak, *Povijest hrvatske književnosti. Od humanističkih početaka do Kašićeve ilirske gramatike 1604*, Zagreb, 1997.
- Zoran Kravar, "Lirska pjesma", u: *Uvod u književnost*, ur. Z. Škreb i A. Stamać, Zagreb, ⁵1998, str. 379–412
- Tomislav Bogdan, "Još jedan pjesnik *Ranjinina zbornika*", *Umjetnost riječi*, 1–2 (2003), str. 67–83

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Maskerata – opis i povijest žanra**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij, diplomski studij

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat individualnih konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija na predmetu

Ispit: pismeni seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: Maskerata je mješovit, lirsko-dramski žanr hrvatske renesansne književnosti, preuzet iz Italije u kojoj je svoju literarnu afirmaciju doživio krajem kvatročenta. Riječ je o jednoj vrsti pokladne pjesme – ona je monološki strukturirana, a njezin govornik predstavlja jedan tip ljudi (ili nekih antropomorfnih, recimo mitoloških, bića). Ne radi se pritom o psihološkim tipovima, kod Talijana su to najčešće različita zanimanja ili još općenitije određeno – socijalne skupine. Taj kazivač progovara u prvom licu, bilo jednine bilo množine, i uvijek se obraća adresatima, najčešće ženama, koji zastupaju neposredne primatelje (slušatelje) u izvedbenoj situaciji. Žanr je u Italiji, uz veće ili manje varijacije, ostao izvedbenim kroz cijelo 16. stoljeće, a

kod nas su se relativno brzo počele pojavljivati literarizirane maskerate, takve koje više ne računaju ozbiljno s izvedbom. Ako pak kod onih maskerata koje s izvedbom računaju zanemarimo neverbalne kodove (pokazatelje o ulozi kostima, mimike, komunikacije s pokladnom publikom), one će nam dobrim dijelom ostati nejasnima. Kao čest govornik u hrvatskim se maskeratama pojavljuje ciganka (*jeđupka*); njezini su monolozi obično lišeni lascivne aluzivnosti karakteristične za talijanske maskerate. Najvažniji autori: Mavro Vetranović (1482–1576), Nikola Nalješković (oko 1500–1587), Mikša Pelegrinović (oko 1500–1562), Sabo Bobaljević Mišetić (1530–1585), Antun Sasin (oko 1525–oko 1595).

Cilj: upoznavanje s osobinama i poviješću žanra maskerate, analiza najvažnijih maskerata u hrvatskoj književnosti

Osnovna literatura:

- Charles S. Singleton, "Prefazione", *Nuovi Canti Carnascialeschi del Rinascimento*, Modena, 1940, str. 5–13
- Milivoj A. Petković, *Dubrovačke maskerate*, Beograd, 1950.
- Giulio Ferroni, "Il doppio senso erotico nei canti carnascialeschi fiorentini", *Sigma* 2–3 (1978), str. 233–250
- Riccardo Brusagli, "Introduzione", u: *Trionfi e canti carnascialeschi toscani del Rinascimento*, ur. R. Brusagli, Roma, 1986, str. IX–LIII
- Ivan Slamnig, "Maskerate Mavra Vetranovića", *Sedam pristupa pjesmi*, Rijeka, 1986, str. 80–85

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Petrarkizam u starijoj hrvatskoj književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij, diplomski studij

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat individualnih konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija na predmetu

Ispit: pismeni seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: Pojam *petrarkizam* već odavna je postao samorazumljiv u proučavanju starije hrvatske književnosti. U pravilu ga se, međutim, upotrebljava neprecizno i preširoko, pa se njime označuje starija ljubavna lirika u cijelosti. Danas bismo u njoj morali razlikovati različite ljubavne diskurze: uz petrarkizam tu su srednjovjekovna semantika dvorske ljubavi, hedonistički erotski diskurz antičkoga porijekla, koncepcije muško-ženskog odnosa karakteristične za popularnu kulturu, neoplatonizam. Lakšem uočavanju različitih ljubavnih diskurza pridonosi preciznija definicija petrarkizma kakvu od kraja osamdesetih godina prošloga stoljeća nalazimo u radovima njemačkih romanista. Oni petrarkizam promatraju kao književni sistem, tip erotskoga diskurza utemeljen u prvom redu na semantici ljubavne priče karakterističnoj za Petrarkin *Kanonijer*. U takvu "bembističkom obratu" književne historiografije neostvaren muško-ženski ljubavni

odnos predstavljen iz muške perspektive, idealizacija ženske osobe, muškarčev bolan, slatko-gorak doživljaj ljubavi, njegovi proturječni osjećaji i ustrajavanje u patnji postaju distinktivnim osobinama petrarkističkoga sistema. Kako u ljubavnoj lirici naših starijih pjesnika postoji mnoštvo elemenata koji se olako nazivaju petrarkističkima, upotreba preciznije definicije petrarkizma pokazala bi se vrlo korisnom. Zlatno doba petrarkizma – iako o njemu možemo govoriti i kasnije – 16. je stoljeće, pa će novi koncepti biti razmotreni na ljubavnim lirskim opusima Džore Držića (1461–1501), Šiška Menčetića (1457–1527), Hanibala Lucića (1485–1553), Nikole Nalješkovića (oko 1500–1587), Dinka Ranjine (1536–1607), Dominka Zlatarića (1558–1613) i Horacija Mažibradića (oko 1565–1641). Redefiniran pojam petrarkizma plodonosnim će se pokazati i u proučavanju kasnije ljubavne lirike kao i ostalih književnih žanrova.

Cilj: razmatranje novijih definicija petrarkizma i pokušaj njihove primjene na stariju hrvatsku ljubavnu liriku

Osnovna literatura:

- Frano Čale, *Petrarca i petrarkizam*, Zagreb, 1971.
- Gerhart Hoffmeister, *Petrarkistische Lyrik*, Stuttgart, 1973.
- *Petrarca i petrarkizam u slavenskim zemljama – Petrarca e il petrarchismo nei paesi slavi*, ur. F. Čale, Zagreb–Dubrovnik, 1978.
- Klaus W. Hempfer, "Probleme der Bestimmung des Petrarkismus. Überlegungen zum Forschungsstand", u: *Die Pluralität der Welten. Aspekte der Renaissance in der Romania*, ur. W.-D. Stempel i K. Stierle, München, 1987, str. 253–277
- Mirko Tomasović, *Vila Lovorka. Studije o hrvatskom petrarkizmu*, Split, 2004.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Drama, trauma i nasilje: kulturološki pristupi tragediji**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: Osnovni je cilj kolegija ponuditi teorijske strategije za interpretaciju i problematizaciju tragedije, potom kulturološki relevantnih oznaka traume (Dominic LaCapra) i nasilja (Terry Eagleton, Florence Dupont) te, na kraju, smjestiti te kategorije u kontekst ranonovovjekovne drame i kazališta. Pritom će se u obzir uzimati široki spektar kulturalnih praksi, dakle ne samo književnost ili kazalište u najužem smislu, kao što su, primjerice, artefakti popularne kulture, društveni i povijesni kontekst i slično. Analizirat će se gotovo svi modeli "tragičkog pisma", od klasičnog aristotelovskog modela, preko senekijanske tradicije, isusovačke

tragediografije, renesansne tragedije osvete (*revenge tragedy*), barokne tragičke i tragikomičke dramaturgije, dijela francuske klasicističke tragediografije, sve do *smrti tragedije* (George Steiner) s pojavom liberalnoga građanstva. Teorijski modeli koji će se pritom koristiti su književna antropologija, kazališna sociologija, novi historizam i kulturalni materijalizam, feministička kritika te preostali kulturološki i sociosemiotički pristupi kazalištu. Koegij će, dakako, biti "kroatocentričan" pa će se u njemu interpretirati dramski tekstovi srednjovjekovnoga *kazališta okrutnosti* (Jody Enders), dubrovačke renesansne tragedije (M. Držić, M. Bunić Babulinov, S. Gučetić Bendevišević, F. Lukarević Burina i D. Zlatarić) i njihov odnos prema senekijanskom i humanističkom nasljeđu, zatim barokna isusovačka drama i njezina ideološka pozadina, osamnaestostoljetni pokušaji pisanja tragedija u Dubrovniku pod utjecajem francuskoga klasicizma, žanr *povijesne drame* i njegov odnos spram renesansnoj tragediji uopće te elizabetanskom modelu povijesne drame (*history*) napose. Interpretirat će se i pokušaji uspostave ili kanonizacije tragedije u renesansnoj kulturi kao i razlozi njezina nestanka. S druge strane, razmatrat će se i osobita *zavisnost* suvremenih pristupa drami (primjerice, novoga historizma i kulturalnog materijalizma) i žanra tragedije koja je, zanimljivo, njihov *stalni predložak* za analizu te, s druge strane, veza između pojmova tragedije, komedije, tragičnog i komičnog.

Cilj: uspostava kategorijalnog aparata za dramaturšku i teatrološku analizu, usvajanje problemskoga modela razmišljanja o drami i kazalištu.

Literatura: Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Wilfried Potthoff, *Dubrovniker Dramatiker des 17. Jahrhunderts*, I, Giessen 1975 (uvodno poglavlje); Josip Torbarina, *Dubrovački Romeo i Giulietta*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. I, Split 1975; Miljenko Foretić, *Marin Držić i kazališni život renesansnog Dubrovnika*, u: Jakša Ravlić (ur.), *Marin Držić: zbornik radova*, Zagreb 1969; Dunja Fališevac, *Shvaćanje povijesti u Mrnavićevoj Osmanščici i Gundulićevu Osmanu*, u: Kaliopin vrt II: studije o poetičkim i ideološkim aspektima hrvatske epike, Split 2003; Slobodan Prosperov Novak, *Vučistrah i dubrovačka tragikomedija*, Split 1979; Nataša Govedić, *Varanje vremena: Shakespeareova retorička i medijska sadašnjica*, Zagreb 2002; Jonathan Dollimore, *Radical Tragedy: Religion, Ideology and Power in the Drama of Shakespeare and his Contemporaries*, London 1984; John Drakakis/Naomi Conn Liebler (eds.), *Tragedy*, London-New York 1998; Salvatore Di Maria, *Italian Tragedy in the Renaissance*, Cranbury-London 2002; Erika Fischer-Lichte, *History of European Drama and Theatre*, London-New York 2004; George Steiner, *Smrt tragedije*, Zagreb 1979; Terry Eagleton, *Sweet Violence: The Idea of Tragic*, Oxford 2003; Florence Dupont, *Les monstres de Sénèque*, Paris 1995. [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegija: **Rubovi identiteta u starijoj hrvatskoj drami i kazalištu**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: U kolegiju će se obraditi osnovni načini *reprezentacije* antropoloških i drugih identiteta kao i modeli pomoću kojih se oni prikazuju u književnosti, osobito drami i kazalištu. Pod oznakom *rubova identiteta* ponajviše ćemo razmatrati spolne ili rodne, klasne ili socijalne i rasne ili etničke identitete. Korpus tekstova koje ćemo pritom uzimati u obzir neće biti isključivo *književni* odnosno *dramski*, nego će *predstavljati* relativno velik broj kulturalnih strategija, dakle širok spektar *tekstova* koji se obično svrstavaju u područje *studia humanitas*. Teorijski modeli koje ćemo koristiti, dakako, kretat će se od feminističke kritike, preko kulturalnih studija, književne antropologije te kazališne sociologije, sve do klasične dramaturške ili teatrološke analize. Kao neki od mogućih predložaka za analizu nameću nam se: srednjovjekovna drama i kazalište, dramski rad Nikole Nalješkovića, Marina Držića i Martina Benetovića, zatim korpus renesansnih *tragedija nasilja*, barokna libretistička drama koja tematizira *mit grada*, dio dubrovačkih *smješnica* i *frančezarija* i, s druge pak strane, kanonski tekstovi starije europske dramatike (grčki tragičari, Seneka, Shakespeare, Molière i slični).

Cilj: uspostava kategorijalnog aparata za dramaturšku i teatrološku analizu, usvajanje problemskoga modela razmišljanja o drami i kazalištu.

Literatura: Dunja Fališevac, *Žena u hrvatskoj književnoj kulturi*, u: Gordogan, 41-42, 1996; Slobodan Prosperov Novak, *Ideja o ženi u hrvatskoj renesansnoj književnosti*, u: Dubrovnik, 1-2, 1990; Robert Weimann, *Shakespeare and the popular tradition in the theatre*, Baltimore-London 1987; Mario Apollonio, *Povijest Komedije dell'arte*, Zagreb 1985; Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Joanna Rapacka, *Leksikon hrvatskih tradicija*, Zagreb 2002; Lada Čale Feldman, *Euridikini osvrti: o rodnim izvedbama u teoriji, folkloru, književnosti i kazalištu*, Zagreb 2001; Slavica Stojan, *Vjerenice i nevjernice: žene u svakodnevicu dubrovnika (1600-1815)*, Zagreb-Dubrovnik 2003; Sigfried Melchinger, *Povijest političkog kazališta*, Zagreb 1989; Jan Kott, *Roozalindin spol*, Zagreb 1997; Manfred Pfister, *Drama: teorija i analiza*, Zagreb 1998; Ivan Lozica, *Izvan teatra*, Zagreb 1990; Anton Kolendić, *Dramaturgija i režija XVII vijeka*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. IV, Split 1977; Elaine Aston, *An Introduction to Feminism and Theatre*, London-New York 1995; Edward W. Said, *Orijentalizam* (uvodno poglavlje), Zagreb 1999; Davor Dukić, *Sultanova djeca: predodžbe o turcima u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja*, Zadar 2004 (izabrana poglavlja). [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Tekst, glumac, izvedba: teatrološke osobitosti starije hrvatske drame**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: U kolegiju će se polaznicima ponuditi osnovne kategorije teatrološke analize te razmotriti njihov položaj u kontekstu teorijske dramaturgije. Uz to, ponudit će se kratak pregled teatrologije kao znanstvene discipline i, nadalje, instrumentarij njezine analize, a naposljetku će se iste kategorije primijeniti na proučavanje drame odnosno kazališta najstarijih razdoblja. Interpretirat će se ponajprije *teatrološki značajni* tekstovi ranonovovjekovlja ali i njihove inscenacije u suvremenosti (video projekcije). Kolegij će nastojati obuhvatiti sve najvažnije žanrove u rasponu od srednjega vijeka (moraliteti, mirakuli, crkvena prikazanja, farse), preko renesanse (eruditna komedija, tragedija, pastoralni žanrovi, *intermediji* i scenske igre, farse, seljačke lakrdije) i baroka (glazbena drama, libretistička drama, tragikomedija, barokna tragedija), sve do 18. stoljeća (klasicistička tragedija, oblici komedije *dell'arte*, *smješnice* i *frančezarije*, zameci sentimentalne građanske drame). Uz to, analizirat će se načini organizacije kazališnog života u ranonovovjekovnoj kulturi: primjerice, uspostava *komunalnih kazališta* u dalmatinskim krajevima i susjednoj Italiji, fenomen *kazališnih družina*, organizacijske uloge u kazališnom organizmu renesansnoga kazališta (autor, redatelj, glumac) i slično.

Cilj: uspostava kategorijalnog aparata za dramaturšku i teatrološku analizu, usvajanje problemskoga modela razmišljanja o drami i kazalištu.

Literatura: Nikola Batušić, *Uvod u teatrologiju*, Zagreb 1991; Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Manfred Pfister, *Drama: teorija i analiza*, Zagreb 1998; Ivan Lozica, *Izvan teatra*, Zagreb 1990; Nikola Batušić, *Humanističko nasljeđe u hrvatskoj drami i kazalištu 16. i 17. stoljeća*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. XVIII, Split 1992; Franjo Švelec, *Komički teatar Marina Držića*, Zagreb 1968; Franjo Švelec, *Tragikomički i komički teatar u Dubrovniku XVII stoljeća*, u: Zadarska revija, 5-6, 1989; Nikola Batušić, *Narav od fortune: studije o starohrvatskoj drami i kazalištu*, Zagreb 1991; Nikola Batušić, *Scenska slika Kašićeve Svete Venefride*, u: Dubrovnik, 3, 1993; Anton Kolendić, *Dramaturgija i režija XVII vijeka*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. IV, Split 1977; Nikola Batušić, *Elementi scenske fantastike u dubrovačkoj drami 17. stoljeća*, u: Dunja Fališevac (ur.), *Hrvatski književni barok*, Zagreb 1991; Svetlana Stipčević, *L'ile enchantée u Palmotićevo baroknom teatru*, u: Dunja Fališevac (ur.), *Hrvatski književni barok*, Zagreb 1991; Nikola Batušić, *Starija kajkavska drama: studije i rasprave*, Zagreb 2002; Miljenko Foretić, *Marin Držić i kazališni život renesansnog Dubrovnika*, u: Jakša Ravlić (ur.), *Marin Držić: zbornik radova*, Zagreb 1969; Wilfried Potthoff, *O dramskoj funkciji zbora u Palmotića. Opažanja na primjeru Alčine*, u: Dubrovnik, 3, 1969; Slobodan Prosperov Novak, *Teatar u Dubrovniku prije Marina Držića*, Split 1977; Mario Apollonio, *Povijest Komedije dell'arte*, Zagreb 1985; Milan Rešetar, *Stari dubrovački teatar*, u: Narodna starina, Zagreb 1923; Erika Fischer-Lichte, *The Semiotics of Theatre*, Bloomington-Indianapolis

1992; Keir Elam, *The Semiotics of Theatre and Drama*, London-New York 1980; Anne Ubersfeld, *Čitanje pozorišta*, Beograd 1982; Julie Stone Peters, *Theatre of the Book 1480-1880: Print, Text and Performance in Europe*, Oxford 2000; Salvatore Di Maria, *Italian Tragedy in the Renaissance*, Cranbury-London 2002; Patrice Pavis, *Dictionnaire du Théâtre*, Paris 2004. [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Popularna kultura i ranonovovjekovna drama i kazalište**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: Kolegij će pokušati razotkriti načine na koje popularna kultura ili, točnije, *artefakti* popularne kulture prodiru u dramsko/kazališno tkivo. Tako će se interpretirati široki spektar *fenomena* popularnog i pučkog – karneval, gradske svečanosti, sport/igre, te modeli njihove institucionalizacije – glumci i družine, bratovštine, karnevalske kazališne izvedbe i gradske procesije pod okriljem crkve i slično. Kao teme za moguću analizu nameću nam se: Marin Držić i kultura karnevala, dubrovačke *džudijate*, visoka/niska kultura, oblici političke subverzije u Nikole Nalješkovića, veza *žanra* i popularne kulture (farsa, komedija, pastoralni žanrovi), klasni/rasni/rodni identiteti, "visoka" kultura baroka, oblici satiričkog u drami i kazalištu, tijelo i erotika, ljudsko i životinjsko, prodor svakodnevice u renesansnu dramu, tematizacija obitelji i obiteljskih odnosa itd. Nakon što se predstave ključni teoretičari popularne kulture, povjesničari mentaliteta i svakodnevice odnosno autori koji su pisali o fenomenima popularnog u ranome novovjekovlju, primjerice – Peter Burke, Norbert Elias, Stephen Greenblatt, Robert Weimann, Ivan Lozica, Lada Čale Feldman, Valentina Gulin, Slavica Stojan i dr., krenut će se na interpretaciju odabranih tekstova hrvatske dramske književnosti u rasponu od srednjega vijeka sve do 18. stoljeća (srednjovjekovna drama, Mavro Vetranović, Nikola Nalješković, *pirna drama*, Martin Benetović, Antun Sasin, Ivan Gundulić, Fran Krsto Frankopan, Petar Kanavelić, *smješnice* i *frančezarije*, Vlaho Stulli i dr.). Teorijski modeli koje ćemo koristiti kretat će se od feminističke kritike, preko kulturalnih studija, književne antropologije i kazališne sociologije, sve do klasične dramaturške i teatrološke analize.

Cilj: uspostava kategorijalnog aparata za dramaturšku i teatrološku analizu, usvajanje problemskoga modela razmišljanja o drami i kazalištu.

Literatura: Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Miljenko Foretić, *Marin Držić i kazališni život renesansnog Dubrovnika*, u: Jakša Ravlić (ur.), *Marin Držić: zbornik radova*, Zagreb 1969;

Slobodan Prosperov Novak, *Vučistrah i dubrovačka tragikomedija*, Split 1979; Slobodan Prosperov Novak, *Teatar u Dubrovniku prije Marina Držića*, Split 1977; Joanna Rapacka, *Leksikon hrvatskih tradicija*, Zagreb 2002; Lada Čale Feldman, *Euridikini osvrti: o rodnim izvedbama u teoriji, folkloru, književnosti i kazalištu*, Zagreb 2001; Lada Čale Feldman, *Teatar u teatru u hrvatskom teatru*, Zagreb 1997; Frano Čale, *O životu i djelu Marina Držića*, u: Marin Držić, djela, Zagreb 1979; Stephen Greenblatt, *Renaissance Self-Fashioning*, Chicago 1980; Slavica Stojan, *Vjerenice i nevjernice: žene u svakodnevicu dubrovnika (1600-1815)*, Zagreb-Dubrovnik 2003; Mario Apollonio, *Povijest Komedije dell'arte*, Zagreb 1985; Ivan Lozica, *Izvan teatra*, Zagreb 1990; Ivan Lozica, *Folklorno kazalište*, Zagreb 1996; Ivan Lozica, *Izum džudijate*, u: Poganska baština, Zagreb 2002; Peter Burke, *Junaci, nitkovi i lude*, Zagreb 1991; Robert Weimann, *Shakespeare and the popular tradition in the theatre*, Baltimore-London 1987. [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Semantika prostora u djelima hrvatskih baroknih pisaca**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij diplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen propisani ispit iz obvezatnog kolegija iz starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni, seminarski rad

Sadržaj: Na seminaru će se obrađivati barokni tekstovi s težištem na tematizaciji prostora (povijesni prostor, nacionalni, konfesionalni, fantastični, mitološki, eshatološki prostor) i utvrđivanjem njihovih ideoloških, kulturoloških i žanrovskih odrednica. Veća pozornost pridat će se aksiološkoj i imagološkoj analizi tekstova koja će se baviti predodžbama etničkoga prostora: vlastitoga i prostora Drugoga. U čitanju će se narativnih i dramskih djela Ivana Gundulića, Junija Palmotića, Stijepa Đurđevića, Petra Zrinskog, Vladislava Menčetića, Jakete Palmotića Dionorića i Pavla Rittera Vitezovića promatrati sljedeće kategorije: pripovjedačev glas, lik kao nositelj prostora, radnja kao nositelj vrijednosno-ideološke pozicije, diskurzivni modaliteti, na temelju čega će se iščitavati predodžbe prostora, percepcija vlastitog identiteta i Drugoga, te s time povezani stereotipi.

Cilj: Studenti će se osposobiti studijsko čitanje i razumijevanje teksta te za aksiološku i imagološku analizu književnog teksta.

Literatura: primarna literatura: književni tekstovi dostupni u izdanjima SPH, PSHK, SHK: Ivan Gundulić, *Osman, Dubravka*; Junije Palmotić, *Pavlimir, Captislava*; Stijepo Đurđević, *Derviš*; Jaketa Palmotić Dionorić, *Dubrovnik ponovljen*; Petar Zrinski, *Opsida sigetska*; Vladislav Menčetić, *Trublja slovinska*; Pavao Ritter Vitezović, *Odiljenje sigetsko*; **sekundarna literatura:** Dukić, Davor. *Sultanova djeca*. Zadar: Thema,

2004; Dukić, Davor. *Figura protivnika u hrvatskoj povijesnoj epici*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 1998; Fališevac, Dunja. *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*. Zagreb: SNL 1989; Kravar, Zoran. "Svjetovi *Osmana*". U: *Nakon godine MDC*. Dubrovnik: MH, Ogranak Dubrovnik, 1993. 104-125. Rapacka, Joana. "Popularne kodifikacije domaće tradicije". U: *Zaljubljeni u vilu*. Split: Književni krug, 1998. 185-199; Rapacka, Joana. *Leksikon hrvatskih tradicija*. Zagreb: MH, 2002.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Koncepcije baroka u hrvatskoj književnoj historiografiji**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij diplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen propisani ispit iz obvezatnog kolegija iz starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni, seminarski rad

Sadržaj: Seminar će pristupiti temi baroka kao književnopovijesnoj i stilskoj pojavi te njezinoj problematizaciji u hrvatskih književnih historiografa. Obradit će se različiti pristupi fenomenu baroka (tradicionalni i teoretski) i oprečna stajališta o baroku i manirizmu u znanosti o književnosti, književnopovijesna razgraničenost, problem imenovanja, termini manirizam i barok, barok kao individualna i nadnacionalna pojava, žanrovski sustav, stilske osobitosti i svjetonazorske odrednice. Čitat će se književni tekstovi, među ostalima, Ivana Gundulića, Ivana Bunića Vučića, Junija Palmotića, Ignjata Đurđevića, Petra Zrinskog, s osvrtom na njihova različita tumačenja u skladu s određenim polazištima u hrvatskoj književnoj historiografiji.

Cilj: Na temelju promišljanja o hrvatskom književnom baroku, studenti će se osposobiti za analitičko i kritičko razumijevanje književnih fenomena općenito.

Literatura: Fališevac, Dunja. *Kaliopin vrt*. Split: Književni krug, 1997; Fališevac, Dunja. *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*. Zagreb: 1989. (poglavlja o baroku); Georgijević, Krešimir. *Hrvatska književnost od 16. do 18. stoljeća u sjevernoj Hrvatskoj i Bosni*. Zagreb: 1969. Ježić, Slavko. *Hrvatska književnost: od početaka do danas (1100-1941)*. Zagreb: GZH, 1993. 117-157. (poglavlje *Književnost katoličke obnove i baroka*); *Hrvatski književni barok*. Uredila Dunja Fališevac. Zagreb: 1991; *Književni barok*. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti, 1988; Kombol, Mihovil. *Povijest hrvatske književnosti do narodnoga preporoda*. Zagreb: Matica hrvatska 1945, 1961. 223-322; Kravar Zoran. *Nakon godine MDC*. Dubrovnik: MH, 1993; Kravar, Zoran. *Das Barock in der kroatischen Literatur*. Köln - Weimar - Wien 1991; Kravar, Zoran. "Analitici hrvatskog baroka". U: *Studije o hrvatskom književnom baroku*. Zagreb: 1975. 271-300. Nikola Batušić. *Povijest hrvatskog kazališta*. Zagreb: 1978 (poglavlja i kazalištu 17.st); Novak, Slobodan Prosperov, *Povijest hrvatske književnosti III*. Zagreb: 1999. (poglavlja: *Između posluha i otpora, Vlastitost kao zbir tuđih rubova*,

Ornatus, zajednički nazivnik svih tekstova, Novi vatikanski geopolitički obrazac, Etnički inženjering u ekumenskom laboratoriju; poglavlja o Gunduliću, Palmotiću, Buniću Vučiću, Zrinskome); Pavličić, Pavao. *Poetika manirizma*. Zagreb: 1988; Pavličić, Pavao. *Rasprave o hrvatskoj baroknoj književnosti*. Split: 1979; Prohaska, Dragutin. *Ignjat Đorđić i Antun Kanižlić*. Zagreb: JAZU, 1909. (Rad JAZU); Vodnik, Branko. *Povijest hrvatske književnosti: Od humanizma do potkraj XVIII. stoljeća*. Zagreb: Matica hrvatska, 1913. 191-301. (poglavlja o književnosti 17.st); tekstovi dostupni u izdanjima Stari pisci hrvatski, Pet stoljeća hrvatske književnosti, Stoljeća hrvatske književnosti.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij **Proučavanje povijesti hrvatskoga i svjetskoga kazališta**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski (*Starija hrvatska književnost*) i izborni, diplomski - teatrologija (IX. semestar) i metodički blok (ili VII. ili VIII. ili IX. semestar)

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Definiranje pojmova: *drama, kazalište, povijest kazališta; gluma, režija, dramaturgija; kostimografija, scenografija; kazališni prostor*. Upoznavanje s temeljnom literaturom o povijesti i teoriji kazališta. Različite koncepcije povijesti kazališta. Kazališna razdoblja (periodizacija). Središta kazališnoga života u Hrvatskoj i svijetu. Povijest glume, režije, kazališne svakodnevice. Scenski žanrovi. Semiotički, semantički i antropološki pristupi kazalištu. Komparativno proučavanje hrvatskoga i svjetskoga kazališta. Autori koji su obilježili povijest hrvatskoga i svjetskoga kazališta. Reprezentativna djela i izvedbe hrvatskih dramskih tekstova. Pitanje suvremenosti. Vjerodostojnost i edukativnost audio, video i fotografskih zapisa kazališnih predstava. Osnovne zakonitosti proučavanja repertoara hrvatskoga kazališta. Rekonstrukcija kazališnih predstava. Recepcija kazališnih predstava i autora. Građa i izvori, arhivi, knjižnice, instituti. Kazalište i tzv. *mala* i tzv. *velika povijest*. Digitalizacija i internetizacija hrvatskoga i svjetskoga kazališta.

Cilj: Upoznavanje studenata s pristupima proučavanju povijesti i s poviješću hrvatskoga i svjetskoga kazališta i osposobljavanje za primjenu i prenošenje povijesne i kazališne građe u našu suvremenost različitim tipovima diskursa i suvremenim tehnologijama.

Literatura:

Obvezatna:

- Silvio D' Amico, *Povijest dramskog teatra*, preveo s talijanskoga Frano Čale, Zagreb, 1972. (odabrana poglavlja), Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb, 1978. (odabrana poglavlja), Siegfried

Melchinger, *Povijest političkog kazališta*, s njemačkoga prevela Vida Flaker, Zagreb, 1989. (odabrana poglavlja)

Dodatna:

Robert Pignarre, *Povijest kazališta*, prevela s francuskoga Alka Škiljan, Zagreb, 1970., Jean Duvignaud, *Les ombres collectives (Sociologie du théâtre)*, Paris, 1973. (odabrana poglavlja), *Dani hvarskog kazališta. Građa i eseji o hrvatskoj drami i teatru (niz knjiga)*, Split, 1975. – (odabrana poglavlja), *The Concise Oxford Companion to the Theatre*, uredio Phyllis Hartnoll, Oxford-New York, 1990. (odabrana poglavlja)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Mehanizam kazališta u kazalištu u starijem hrvatskom kazalištu**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski (*Starija hrvatska književnost*) i izborni, diplomski – teatrologija (IX. semestar)

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Definiranje pojmova *drama, kazalište, mehanizam kazališta u kazalištu; kazališni prostor; iluzija-stvarnost*. Upoznavanje s temeljnom teatrološkom i književnopovijesnom literaturom o tom fenomenu i upućivanje na jednu od najvećih specifičnosti hrvatskoga kazališta: na tzv. *kazalište u kazalištu* i na tzv. *kazalište u kazalištu u kazalištu*. Određivanje tzv. *istine* i tzv. *iluzije* u kazalištu iz očista semiotike. Analiziranje hrvatskih dramskih tekstova utemeljenih na ovoj specifičnosti, odnosno figuri *in absentia* i govoru šutnje od srednjega vijeka do početka 19. stoljeća, i generalna usporedba s novijom i suvremenom hrvatskom i svjetskom dramom. Usredištenje ovoga fenomena u odabраниh desetak hrvatskih drama, odnosno ulomaka (Nalješković, Vetranović, Držić, Lucić, Gundulić, Palmotić, Stulli, Brezovački; jedna tragedija, tragikomedija, libretistička drama, smješnica, frančezarija). Pogled na izvedbeno-kazališni aspekt od antike do danas. Analiza medija i različitih oblika posredovanja.

Cilj: Upoznavanje studenata s tzv. *mehanizmom kazališta u kazalištu* kao specifičnošću hrvatskoga kazališta i osposobljavanje za raznovrsne oblike interpretacije u našoj suvremenosti različitim tipovima diskursa i suvremenim tehnologijama.

Literatura:

Obvezatna:

- Vladan Švacov, *Temelji dramaturgije*, Zagreb, 1976. (odabrana poglavlja), Anne Ubersfeld, *Lire le théâtre*, Paris, 1978., Jan Kott, *Rozalindin spol*, preveo s poljskoga Dalibor Blažina, Zagreb, 1997.(odabrana poglavlja)

Dodatna:

- *Dani hvarskog kazališta. Građa i eseji o hrvatskoj drami i teatru (niz knjiga)*, Split, 1975. (odabrana poglavlja), Lada Čale Feldman, *Teatar u teatru u hrvatskom teatru*, Zagreb, 1997. (odabrana poglavlja), Manfred Pfister, *Drama. Teorija i analiza*, s njemačkoga preveo Marijan Bobinac, Zagreb, 1998. (odabrana poglavlja)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Ludus i luda u hrvatskoj književnosti, kazalištu i kulturi**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski (*Starija hrvatska književnost*) i izborni, diplomski – kultura (VII. semestar) i izborni, diplomski – teatrologija (IX. semestar)

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Definiranje pojmova *drama, kazalište, kultura, luda (dvorska luda), ludus, igra*. Huizinga: tipologija igara i značenje igre u kulturi. Pojam *ludus* od antike do danas. Određivanje pojmova: *luda, dvorska luda, klaun, cirkusant, lakrdijaš, komedijaš, nitkov, glumac; sluga*. Klaun i luda od najstarijih kultura do suvremene civilizacije. Bahtin: *karnevalizacija stvarnosti*. Modusi igre/igara u tekstovima iz starije hrvatske književnosti i u kontekstu hrvatskoga kazališta i kulture. Načini «egzistiranja» dvorskih luda/klauna/lakrdijaša... u tekstovima iz starije hrvatske književnosti i u kontekstu hrvatskoga kazališta i kulture. Modaliteti povezivanja pojmova *ludus* i *luda* u korpusu starije hrvatske književnosti i kulture. Usredištenje: prikazanja, Držić, Gundulić, komedija *dell' arte*, smješnice, frančezarije, kajkavska komediografija, Brezovački; tzv. komične (duhovite) poeme, parodije; groteska, satira; tzv. niska i visoka književnost (kultura), tzv. institucionalna i tzv. izvaninstitucionalna književnost, kazalište i kultura.

Cilj: Stjecanje znanja o vrstama igre, o ludičnosti, o fenomenu dvorskih luda u kontekstu hrvatske i europske književnosti, kazališta i kulture; stjecanje sposobnosti čitanja književnih tekstova i interpretiranja njihovih posebnosti iz motrišta raznovrsnih kulturoloških i teatroloških aspekata te osposobljavanje studenata za primjenu i prenošenje specifičnoga kulturološkoga sadržaja (fenomena) u našu suvremenost različitim diskursima i suvremenim tehnologijama.

Literatura:

Obvezatna:

- Johan Huizinga, *Homo ludens*, preveli s njemačkoga Ante Stamać i Truda Stamać, Zagreb, 1992., Maurice Lever, *Povijest dvorskih luda*, prevela s francuskoga Gordana V. Popović, Zagreb, 1986. (odabrana poglavlja), Peter Burke, *Junaci, nitkovi i lude*, Zagreb, 1991. (odabrana poglavlja)

Dodatna:

- Mihail Bahtin, *Tvorčestvo Fransua Rable i narodna kultura srednevekovlja i renesansa*, Moskva, 1965. (odabrana poglavlja), Ranko Marinković, *Nevesele oči klauna*, Zagreb, 1986. (odabrani eseji), Frano Čale, *O životu i djelu Marina Držića*, u: Marin Držić, *Djela*, priredio, uvod i komentare napisao Frano Čale, Zagreb, 1987., drugo izdanje, str. 12.-168., Mira Muhoberac, *Svijet u motrištu dvorskih luda*, «Kolo», godina VI., broj 2; Zagreb, ljeto 1997.; str. 239. – 258.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Hrvatska komediografija 17. i 18. stoljeća, gluma i režija**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski (*Starija hrvatska književnost*) i izborni, diplomski – teatrologija (IX. semestar)

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Određivanje pojmova *smijeh, komika, komediografija; 17. i 18. stoljeće; gluma i režija*. Žanrovska klasifikacija. Hrvatska komediografija u gradovima. Analiza desetak odabranih ulomaka i komedija hrvatskih komediografa 17. i 18. stoljeća: anonimni autori smješnica, frančezarija, talijanarija, Putica, Bruerević, Stulić, Brezovački, kajkavska komediografija. Tzv. klasična dramska, dramaturška, kulturološka interpretacija i teatrološki pristupi. Glumačka i redateljska interpretacija odabranih komedija u svom i našem vremenu. Usporedba s komedijama i njihovim interpretacija u novijoj i najsuvremenijoj hrvatskoj književnosti i svjetskoj komediografiji (generalni pogled). Odnos prema književnoj i povijesnoj stvarnosti i svakodnevicu, prema tzv. *maloj* i tzv. *velikoj* povijesti, prema tzv. *pučkoj* i tzv. *visokoj* kulturi. Rakurs istraživanja života gradova u 17. i 18. stoljeću. Specifičnosti mediteranske komedije i njezine izvedbe, scenskoga života i recepcije.

Cilj: Stjecanje znanja o hrvatskoj komediografiji 17. i 18. stoljeća i osposobljavanje studenata za interpretaciju dramaturgijskoga, redateljskoga i glumačkoga čitanja dramskih tekstova različitim tipovima diskursa i suvremenih tehnologija.

Literatura:

Obvezatna:

- Mirko Deanović, *Predgovor*, u: *Dubrovačke preradbe Molièreovih komedija*, priredio Mirko Deanović, Knjiga prva, Zagreb, 1972., str. 5.-30., *Dani hvarskog kazališta. Građa i eseji o hrvatskoj dramati i teatru (niz knjiga)*, Split, 1975. – (odabrana poglavlja), Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb, 1978. (odabrana poglavlja), Skupina autora: *Repertoar hrvatskih kazališta 1840 – 1860 – 1980 – 1990* (tri sveska), voditelj projekta Branko Hećimović (uređivanje, popisivanje i obrađivanje repertoara: Miljenko Foretić,

Nikola Batušić, Antonija Bogner Šaban, Mira Muhoberac i dr.; poseban projekt HAZU, obrađen cijeli niz hrvatskih izbornika), Ljubljana -Zagreb, 1990. – 2003. (odabrana poglavlja)

Dodatna:

- Robert Pignarre, *Povijest kazališta*, s francuskoga prevela Alka Škiljan, Zagreb, 1970., Nikola Batušić, *Narav od fortune. Studije o starohrvatskoj drami i kazalištu*, Zagreb, 1991., Fadil Hadžić, *Anatomija smijeha. Studije o fenomenu komičnog*, Zagreb-Ljubljana, 1998.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Dubrovnik: Grad-teatar**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski (*Starija hrvatska književnost*) i izborni, diplomski – kultura (VII. semestar) i izborni, diplomski – teatrologija (IX. semestar)

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni
Sadržaj: Određivanje pojmova Dubrovnik, grad, teatar, Grad-teatar, mizanscena, arhitektura Grada, urbanizacija, Arkadija, Dubrava, gluma, vlast, diplomacija, Njarnjas-grad; glumci-vlastelini. Rimski i grčki teatar «skriveni» u dubrovačkoj arhitekturi. Pozornica, proscenij i gledalište, crkveni brod i kazališni portali kao djelatitelji i spajatelji dubrovačkih prostora. Kostimografski identitet glumaca i vlastelina. Karnevalizacija i teatralizacija stvarnosti. Gradska vlast kao redatelj predstava. Manirističko odzrcaljenje kazališnih i političkih prostora, umjetnička i stvarnosna referencija; uloge i maske u hrvatskoj književnosti nastaloj u Dubrovniku. Ambijentalnost Dubrovnika: pastorala, komedija, tragedija. Fasade ili zrcala utopije. Grad kao kazalište, kazalište kao Grad, tekst i drama kao Grad, gradska kazališna i dram(at)ska mizanscena; premještanje» strukture Grada u strukturu književnoga i kazališnoga djela. Autori: Marin Držić, Ivan Gundulić; hrvatski pisci dubrovačke povijesne ili kazališne stvarnosti.

Cilj: Stjecanje znanja o Dubrovniku kao Gradu-teatru i hrvatskim književnicima koji su stvarali u Dubrovniku ili o Dubrovniku i stjecanje sposobnosti «čitanja» kulture, grada, kazališta i hrvatskih tekstova i interpretiranja njihovih posebnosti iz motrišta raznovrsnih kulturoloških aspekata.

Literatura:

Obvezatna:

- Mirko Deanović, *Predgovor*, u: *Dubrovačke preradbe Molièreovih komedija*, priredio Mirko Deanović, Knjiga prva, Zagreb, 1972., str. 5.-30., Zdenka Janeković Römer, *Rod i grad*, Dubrovnik, 1994. (odabrana poglavlja), Nella Lonza, *Pod plaštem pravde*, Dubrovnik, 1997. (odabrana poglavlja), Zdenka Janeković

Römer, *Okvir slobode. Dubrovačka vlastela između srednjovjekovlja i humanizma*, Zagreb – Dubrovnik, 1999. (odabrana poglavlja)

Dodatna:

- Jean Duvignaud, *Les ombres collectives (Sociologie du théâtre)*, Paris, 1973. (odabrana poglavlja), Dunja Fališevac, *Smiješno i ozbiljno u staroj hrvatskoj književnosti*, Zagreb, 1995. (odabrana poglavlja), Mira Muhoberac, *Dubrovački scenski prostori*, u: *49. dubrovački ljetni festival*, DLJF, Dubrovnik, 1998., str. 212.-213, Mira Muhoberac, *Ambijentalnost Dubrovnika*; u: *Dubrovački ljetni festival 1950/1999/ Hrvatska* (monografija), uredio Miljenko Foretić, Dubrovnik, 1999., str. 177.- 179. i 356.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Strukture svakidašnjice i teatralizacija stvarnosti u Dubrovniku i drugim središtima starije hrvatske književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski (*Starija hrvatska književnost*) i izborni, diplomski - kultura (VII. semestar) i izborni, diplomski – teatrologija (XIX. semestar)

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Pojmovi i referentna polja: svakodnevnica i teatralizacija stvarnosti u hrvatskim i europskim gradovima u ranom novovjekovlju, Dubrovnik od srednjega vijeka do početka 19. stoljeća, starija hrvatska književnost i hrvatska kultura i strukture svakidašnjice. Tipovi i modaliteti mediteranske i srednjoeuropske kulture, strukturiranja svakidašnjice i teatraliziranja stvarnosti. Arkadije. Vjerovanja. San, iluzija i stvarnost. Pronalaženje punktova i struktura svakidašnjice i teatralizacije u životima i djelima hrvatskih autora u ranom novovjekovlju. Komparativna simbologija, društvene drame i dramski obredi, gluma i režija u svakodnevnom životu i obratno, uloga glume i režije (u širem smislu), politike i diplomacije u nastajanju i recepciji književnog i kazališnoga djela. Poklade, maskerate, maske. Držićeva teatralizacija stvarnosti i stvarnost teatralizacije. Gundulićev *Osman* i *Dubravka*. Kanavelićev «život i san». Promjena književne paradigme nakon velike tréšnje. Preradbe, prepjevi, prijevodi lirskih, epskih i dramskih djela kao očitovanje teatarske svijesti.

Cilj: Upoznavanje studenata s pristupima proučavanja teatralizacije stvarnosti i struktura svakidašnjice i njihove povezanosti sa starijom hrvatskom književnosti, posebno sa strukturom hrvatske književnosti nastale u Dubrovniku, ali i u drugim hrvatskim gradovima te stjecanje sposobnosti «čitanja» kulture u različitim manifestacijama naše suvremenosti.

Literatura:

Obvezatna:

- Fernand Braudel, *Strukture svakidašnjice*, s francuskoga prevela skupina prevoditelja, Zagreb, 1992. (odabrana poglavlja), Victor Turner, *Od rituala do teatra. Ozbiljnost ljudske igre*, prevela s engleskoga Gordana Slabinac, Zagreb, 1989. (odabrana poglavlja), Nella Lonza, *Pod plaštem pravde*, Dubrovnik, 1997. (odabrana poglavlja), Nada Beritić, *Otkrića iz arhiva*, Split, 2000. (odabrana poglavlja), Nevenka Bezić-Božanić, *Juditini dvori*, Split, 2001. (odabrana poglavlja)

Dodatna:

- Jean Duvignaud, *Les ombres collectives (Sociologie du théâtre)*, Paris, 1973. (odabrana poglavlja), Ivan Lozica, *Izvan teatra*, Zagreb, 1990. (odabrana poglavlja), Jakob Burckhardt, *Kultura renesanse u Italiji*, preveo s njemačkoga Milan Prelog, Zagreb, 1997., Fernand Braudel, *Sredozemlje i sredozemni svijet u doba Filipa II., I. i II. svezak*, prevele s francuskoga Đurđa Šinko-Depierris; Mirna Cvitan Černelić i Jagoda Milinković, Zagreb, 1998. (odabrana poglavlja), Slavica Stojan, *Vjerenice i nevjernice*, Dubrovnik, 2003. (odabrana poglavlja)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Uvod u teatrologiju i proučavanje hrvatske i svjetske književnosti u školama i na fakultetima**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski (*Starija hrvatska književnost*) i izborni, diplomski - teatrologija, IX. semestar i izborni, diplomski, metodički blok

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Pojmovi i referentna polja: kazalište, teatrologija, hrvatska i svjetska književnost u nastavi osnovnih i srednjih škola i fakulteta, kazališna/scenska umjetnost u nastavi i izvannastavnim kulturno-umjetničkim djelatnostima. Glavne teatrološke discipline. Zadaće, mogućnosti i granice teatrologije. Predmet, metode i instrumentarij teatrologije. Dramski tekst i predstava. Kazališni prostor. Gluma, režija, dramaturgija, pisanje drama. Publika u kazališnom zrcalu. Kazališni/teatrološki pojmovnik. Teatrološki pristupi u nastavi književnosti. Teatrološki pristupi u kroatističkim i komparatističkim analizama književnih tekstova. Drama i teatar u užem i širem smislu u nastavnim planovima i programima gimnazija i drugih srednjih škola i fakulteta. Kako «čitati» kazalište u zapisanom tekstu. Čitanka i scena. Udžbenik/priručnik i kazalište. Kazališna predstava u školi i na fakultetu. Kazalište i druge umjetnosti. Kazalište i mediji. Recepcija teatroloških pristupa i kazališnih predstava u učenika, studenata i profesora. Digitalizacija i internetizacija.

Cilj: Upoznavanje studenata s teatrološkim pristupima u nastavi književnosti; stjecanje sposobnosti čitanja hrvatske i svjetske književnosti i kulture iz aspekta teatrologije i osposobljavanje za primjenu teatroloških znanja u školama, izvannastavnim djelatnostima i na fakultetima.

Literatura:

Obvezatna:

- Silvio D' Amico, *Povijest dramskog teatra*, preveo s talijanskoga Frano Čale, Zagreb, 1972. (odabrana poglavlja), Vladan Švacov, *Temelji dramaturgije*, Zagreb, 1976., Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb, 1978. (odabrana poglavlja), Nikola Batušić, *Uvod u teatrologiju*, Zagreb, 1991., Manfred Pfister, *Drama. Teorija i analiza*, preveo s njemačkoga Marijan Bobinac, Zagreb, 1998. (odabrana poglavlja), čitanke, priručnici, udžbenici, nastavni planovi i programi za osnovne i srednje škole, gimnazije i fakultete humanističkih i društvenih, ali i prirodoslovnih i drugih usmjerenja

Dodatna:

- Robert Pignarre, *Povijest kazališta*, prevela s francuskoga Alka Škiljan, Zagreb, 1970., Cesare Molinari, *Teatro*, Milano, 1972. (odabrana poglavlja), *The Concise Oxford Companion to the Theatre*, uredio Phyllis Hartnoll, Oxford-New York, 1990., Marvin Carlson, *Kazališne teorije*, 1, 2, 3, Zagreb, 1996., 1997., 1997. (odabrana poglavlja), *The Oxford Illustrated History of Theatre*, uredio John Russell Brown, Oxford-New York, 1997. (odabrana poglavlja), Mira Muhoberac i Vesna Muhoberac, *Dnevnik čitanja i stvaranja, I*, Zagreb, 2002., Siegfried Melchinger, *Povijest političkog kazališta*, s njemačkoga prevela Vida Flaker, Zagreb, 1989. (odabrana poglavlja)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Književni insidéri ili outsiders: znanstvenici, stranci i putnici kao likovi i autori hrvatske književnosti ranoga novovjekovlja**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski (*Starija hrvatska književnost*) i izborni, diplomski - kultura (VII. semestar)

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Uvodno određenje pojmova i referencija: *književni insidéri i outsidersi, lik i autor, znanstvenik, stranac, putnik*. Razgraničenje pojmova: *književnost, znanost, povijest, historiografija, filozofija*. Znanstvenici, stranci i putnici u književnim djelima ranoga novovjekovlja. Figura, tip, stereotip i mentalitet. Primjeri od srednjega vijeka do početka 19. stoljeća. Npr. renesansna paradigma: Tripče de Utoľče, Sadi Źudio, Gulisav Hrvat. Autori kao figure znanstvenika, stranaca i putnika. Npr. paradigma 18. stoljeća: Ruđer Bošković, Marko Bruerović, Matija Antun Relković. Źanrovski rubna književno-znanstvena, književno-povijesna, književno-filozofska djela. Stvaranje na više jezika. Trivijalizacija, institucionalizacija, amaterizacija, profesionalizacija književnosti i književnoga i kazališnoga života. Književne akademije, društva intelektualaca, saloni (Źenski i muški članovi), kazališne družine: prostori okupljanja znanstvenika, stranaca i putnika.

Cilj: Upoznavanje studenata sa specifičnim oblicima postojanja hrvatske književnosti i kulture i unutarknjiževnih i međuknjiževnih i kulturoloških veza te osposobljavanje za primjenu i prenošenje stečenih znanja u našoj suvremenosti različitim oblicima diskursa i suvremenih tehnologija.

Literatura:

Obvezatna:

- Fernand Braudel, *Strukture svakidašnjice*, s francuskoga prevela skupina prevoditelja, Zagreb, 1992. (odabrana poglavlja), Nikica Talan, *Hrvatska/Portugal. Kulturno-povijesne veze kroz stoljeća*, Zagreb, 1996. (odabrana poglavlja), Fernand Braudel, *Sredozemlje i sredozemni svijet u doba Filipa II.*, I. i II. svezak, s francuskoga prevele Źurđa Źinko-Depierris; Mirna Cvitan Černelić i Jagoda Milinković, Zagreb, 1998. (odabrana poglavlja), Davor Dukić, *Sultanova djeca. PredodŹbe Turaka u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja*, Zadar, 2004.

Dodatna:

- Alois Maria Nagler, *A Source Book in Theatrical History*, drugo izdanje, New York, 1959. (ulomci), Erving Goffman, *Frame Analysis – An Essay on the Organization of Experience*, Cambridge – Massachusetts, 1974., Johan Huizinga, *Jesen srednjeg vijeka*, preveo s njemačkoga Drago Perković, Zagreb, 1991. (odabrani ulomci), Jakob Burckhardt, *Kultura renesanse u Italiji*, preveo s njemačkoga Milan Prelog, Zagreb, 1997. (odabrana poglavlja), Jacques Le Goff, *Civilizacija srednjovjekovnog Zapada*, prevela s francuskoga Gordana V. Popović, Zagreb, 1998. (odabrana poglavlja), Vladimir Biti, *Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije*, Zagreb, 2000. (odabrani pojmovi-natuknice), Michel de Certeau, *Invencija svakodnevice*, s francuskoga prevela Gordana Popović, Zagreb, 2003. (odabrana poglavlja), Patrice Pavis, *Dictionnaire du Théâtre*, Paris, 2004.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Tekstologija književne kajkavštine XVII. i XVIII. st.**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnoga kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: pismeni

Sadržaj: Izabrani korpus tekstova još je rubno područje interesa kroatista, što pokazuje broj objavljenih baštinskih kajkavskih tekstova suvremenom latinicom. Polaznici će najprije upoznati sjeverozapadni (kajkavski) tip latinice i osnove kajkavskoga književnoga jezika te naučiti transkribirati kajkavske književne tekstove XVII. i XVIII. stoljeća. Tekstovi koji budu predmet tekstološke obrade pomno će biti izabrani s obzirom na književne žanrove i vrste aktualne u tom razdoblju u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Različiti predlošci potaknut će i obradu općih tekstoloških tema.

Ciljevi: Stjecanje znanja o književnim očitovanjima u sjeverozapadnoj Hrvatskoj u 17. i 18. st., primjena praktičnih znanja iz tekstologije, poticanje na kritičko razmišljanje, razvijanje sposobnosti izražavanja pisanjem seminarskoga rada.

Primarna literatura: Šojat, O. (prir.) (1977), *Hrvatski kajkavski pisci, 17. stoljeće*, PSHK 15/2, Matica hrvatska, Zora, Zagreb + izvornici.

Izbor iz sekundarne literature: Georgijević, K. (1969), *Hrvatska književnost od XVI do XVIII stoljeća u sjevernoj Hrvatskoj i Bosni*, Matica hrvatska, Zagreb; Šojat, O. (1975), Pregled starije hrvatsko-kajkavske književnosti od polovine 16. do polovine 19. stoljeća i jezično-grafijska borba uoči i za vrijeme ilirizma, PSHK 15/1, Zagreb, 9–69; Lončarić, M. (1996), *Kajkavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb; Jembrih, A. (gl. ur.) (1996), *Kajkaviana Croatica, Hrvatska kajkavska riječ* [zbornik], Družba Braća hrvatskoga zmaja – Muzej za umjetnost i obrt – Kajkaviana, Zagreb; Vončina, J. (1999), *Tekstološka načela za pisanu baštinu hrvatskoga izraza*, Stoljeća hrvatske književnosti, Matica hrvatska, Zagreb; Nemec, K., Fališevac, D., Novaković, D. (ur.) (2000), *Leksikon hrvatskih pisaca*, Školska knjiga, Zagreb [odabrane natuknice]; Vončina, J. (2002), Latinicom pisani hrvatski tekstovi od Marulića do Gaja, *Forum*, god. 41, knj. 73, br. 1/3, Zagreb, 286–321.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Čitanje latiničkih tekstova starije hrvatske književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnoga kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: pismeni

Sadržaj: Temeljito upoznavanje s hrvatskom srednjovjekovnom i novovjekovnom latiničkom pismenošću u Hrvata (regionalne značajke i reformna nastojanja pojedinaca), ali svaki književni tekst koji bude izabran kao polazište rasprave analizirat će se u književnopovijesnom kontekstu kojemu pripada, s različitih aspekata (genološki, tekstološki, jezičnostilski, kulturološki itd.). Seminar omogućuje dijakronijski uvid, konsolidaciju i ponavljanje gradiva iz povijesti hrvatskoga jezika i književnosti.

Ciljevi: Stjecanje znanja o hrvatskoj latinici i tekstovima koji su napisani tim hrvatskim pismom (izbor tekstova), primjena praktičnih znanja iz tekstologije, poticanje na kritičko razmišljanje, razvijanje sposobnosti izražavanja pisanjem seminarskoga rada.

Primarna literatura: Izbor tekstova iz edicija SPH, PSHK, SHK + izvornici.

Izbor iz sekundarne literature: Maretić, T. (1889), *Istorija hrvatskoga pravopisa latinskijem slovima*, Djela JAZU IX, Zagreb; Moguš, M., Vončina, J. (1969), Latinica u Hrvata, *Radovi Zavoda za slavensku filologiju 11*, Zagreb, 61–81; Vončina, J. (1977), Transkripcija hrvatskih latiničkih tekstova 15. i 16. stoljeća, *Radovi Zavoda za slavensku filologiju 15*, Zagreb, 145–154; Novak, V. (1980), *Latinska paleografija*, Naučna knjiga, Beograd [izabrana poglavlja]; Malić, D. (1997), Nedoumice u transkripciji stare hrvatske latinice, *Suvremena lingvistika 43–44*, Zagreb, 153–168; Vončina, J. (1999), *Tekstološka načela za pisanu baštinu hrvatskoga izraza*, Stoljeća hrvatske književnosti, Matica hrvatska, Zagreb; Vončina, J. (2000), Iz dopreporodne hrvatske latinice, *Forum*, god. 39, knj. 72, br. 10/12, Zagreb, 1491-1509; Malić, D. (2000), Novija zapažanja o srednjovjekovnoj hrvatskoj latinici, *Filologija 34*, Zagreb, 97–128; Vončina, J. (2002), Latinicom pisani hrvatski tekstovi od Marulića do Gaja, *Forum*, god. 41, knj. 73, br. 1/3, Zagreb, 286–321; Malić, D. (prir.) (2004), *Najstariji hrvatski latinički spomenici (do sredine 15. stoljeća)*, uvodne tekstove napisale Dragica Malić i Dunja Fališevac, Stari pisci hrvatski 43, HAZU, Zagreb.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Kritičko izdanje**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnoga kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: pismeni

Sadržaj: Rad je usmjeren na ovladavanje teorijskim i praktičnim znanjima o izradi kritičkoga izdanja. Polaznici će biti obaviješteni o vrstama izdanja, o suvremenim načinima pripreme kritičkoga izdanja, o načinima izrade kritičkoga aparata i tumačenja teksta. Najviše iskustva polaznici će skupiti analizom različitih domaćih kritičkih izdanja i proučavanjem hrvatske priređivačke i izdavačke prakse. Budući da je cilj rada naučiti kako kvalitetno prirediti kritičko izdanje djela dopreporodne hrvatske književnosti, najviše pozornosti bit će posvećeno različitim svescima Akademijine serije Stari pisci hrvatski.

Ciljevi: Stjecanje teorijskih i praktičnih znanja o znanstvenoj kritici teksta i izradi kritičkoga izdanja, upoznavanje s hrvatskom i europskom izdavačkom praksom.

Primarna literatura: Izbor tekstova iz različitih izdanja + izvornici.

Izbor iz sekundarne literature: Lihačev, D. S. (1983), *Tekstologija, Po materiale ruskoj literaturi X-XVII vekov*, Nauka, Lenjingrad; Vašák, P. (red.) (1993), *Textologie, Theorie a ediční praxe*, Vydáno s podporou Českého literárního fondu, [autori:] Pavel Vašák, Petr Čornej, Jaroslav Kolár, Stanislava Mazáčová, Emil Pražák, Jarmila Víšková, Univerzita Karlova (Karolinum), Prag; Graber, S. (1998), *Der Autortext in der historisch-kritischen Ausgabe, Ansätze zu Theorie der Textkritik*, Peter Lang, Bern (etc.); Vončina, J. (1999), *Tekstološka načela za pisanu baštinu hrvatskoga izraza*, Stoljeća hrvatske književnosti, Matica hrvatska, Zagreb.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Starija hrvatska književnost u srednjoškolskoj nastavi**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij diplomskog studija, nastavnički smjer

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat mentorskih konzultacija

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad, usmeno izlaganje

Sadržaj: Plan i program nastave / katalog znanja SHK za srednje škole (gimnazije). Književni kanon i nastava književnosti: funkcije i promjene kanona. "Dosadna" i "zabavna" književnost s obzirom na interese srednjoškolskog uzrasta. Smisao faktografskih znanja o SHK. Književnopovijesno pojmovlje u srednjoškolskoj nastavi književnosti. Poetološke i tematološke analize. Analiza fragmenta kao sredstvo upoznavanja učenika s cjelinom složenijih tekstova. Populariziranje SHK drugim medijima (Internet, nosači zvuka, ekranizacije i kazališna uprizorenja). Tematizacija SHK u suvremenoj hrvatskoj književnosti. Anketna ispitivanja srednjoškolaca.

Literatura:

a) Primarna: Sva djela SHK propisana gimnazijskim programom (katalogom znanja); srednjoškolske čitanke, udžbenici književnosti i priručnici za nastavnike (dijelovi vezani uz SHK).

b) Sekundarna: Izabrane studije D. Rosandića, V. Pandžića i dr.

Cilj: Razvijanje kritičkog odnosa studenata kroatistike, budućih nastavnika hrvatskog jezika i književnosti, prema kanoniziranoj lektiri i propisanim načinima obrade djela SHK u srednjoškolskoj nastavi.

PREDMET: **Novija hrvatska književnost**

KOLEGIJ: **Periodizacija i koncepcije povijesti Novije hrvatske književnosti**

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi proučavanjem književnopovijesnih koncepcija nacionalne historiografije od Vatroslava Jagića, preko Antuna Barca do Ive Frangeša i najnovijih autora, a razmatraju se i cjelovite žanrovske povijesti kao i drugi autorski modeli te naraštajni i nakladnički projekti. Raščlanjuju se i s tim povezani problemi periodizacije, odnosno kriteriji usustavljanja i oblikovanja predmetne građe u veće cjeline, a uzimaju se u obzir i najnovije kritičko-teorijske prakse poput francuske nove povijesti ili novog historizma. Čitanje hrvatskih književnopovijesnih tekstova uključuje i pitanja povijesti kao priče te kritičku analizu proizvodnje historiografskoga diskursa.

LITERATURA:

1. Barthes, Roland, Istorija ili književnost, u: Književnost mitologija semiologija, Beograd 1979: 113-132.
2. Biti, Vladimir, Povijest književnosti nakon poststrukturalizma, Kriza hegelovskih modela, u: Pripitomljavanje drugog, Mehanizam domaće teorije. Zagreb 1989: 157-216.
3. Brešić, Vinko, Između povijesti i književnosti, u: "Republika". Zagreb 1988: 7-8, 70-89 ili Novija hrvatska književnost, Zagreb 1994.
4. Culler, Jonathan: Književna teorija – vrlo kratki uvod. Zagreb 2001. Preveli F. I M. Hameršek
5. Flaker, Aleksandar: Stilske formacije. Zagreb 1976.
6. Milanja, Cvjetko, Povijesni diskurs (Diskurs povijesti), u: Užas jezične moći, Represalijska jezična moć. Rijeka 1985: 43-51.
7. Solar, Milivoj, Pretpostavke povijesti književnosti i Granice paradigme povijesti književnosti, u: Eseji o fragmentima. Beograd 1985: 48-68, 69-77

8. Škreb, Zdenko, Teoretske osnove literarnohistorijske periodizacije u: Stilovi i razdoblja. Zagreb 1964: 95-129
9. Žmegač, Viktor, Metodološki problemi književne povijesti, u: Književnost i zbilja. Zagreb 1982: 11-78
10. "Umjetnost riječi", XI(1967): 3, 191-280

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska književna topografija

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Jedno od ključnih obilježja hrvatske kulture i književnosti je njezin naglašeni regionalizam koji se kao posljedica prostornih značajki određuju ne samo nekog pisca i njegovu stvaralačku metodu, već generira jake regionalne identitete te bitno utječe na disperzivan, odnosno policentričan karakter nacionalne kulture i na nestabilni kontinuitet njezine književne matice. Kolegij prati način i oblike na koji se lokalni kronotopi upisuju u književni diskurs, te razlažu posljedice u znanstvenome proučavanju hrvatskoga književnog regionalizma i u konstituiranju osobite hrvatske književne topografije. Posebna se pažnja posvećuje fenomenima novoga regionalizma kao svojevrsnome odgovoru na aktualne procese globalizacije.

LITERATURA:

1. Barac, Antun: Književnost i narod. Zagreb 1941.
2. Brešić, Vinko: Slavonska književnost i novi regionalizam. Osijek 2004.
3. Marcus, E. Georg – Fischer, M. J. Michael, Antropologija kao kriterij kulture. Zagreb 2003.
4. Marijanović, Stanislav (ur.): Književni Osijek. Osijek 1996.
5. Hrvatska kultura u ozračju Sredozemlja /Mediterrana. "Dubrovnik", 1995:6, 41-45
6. Milanja, Cvjetko (ur.), Autor, pripovjedač, lik. Osijek 1999.
7. Pavličić, Pavao, Hrvatska književnost svjevera i juga, Zbornik Zagrebačke slavističke škole. Zagreb 2004: 115-120
8. Prpić, Tomislav, Književni regionalizam u Hrvata. Zagreb 1936.
9. Slamnig, Ivan: Mediteranski položaj i sjevernjačke vizije Hrvata, u knjizi: Sedam pristupa pjesmi. Rijeka 1986: 11-18.

10. Sorel, Sanjin, Mediteranizam tijela. Zagreb 2003.
11. Vratović, Vladimir: Mediteranska konstanta u književnoj kulturi hrvatskoj, u: Hrvatski latinizam i rimska književnosti. Zagreb 1989: 155-168

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska autobiografija

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi teorijskim, povijesnim i metodološkim aspektima studija autobiografije, tj. tekstualnom proizvodnjom subjekta, odnosom privatnoga i javnoga te društvenim i diskurzivnim strategijama koje u tome sudjeluju. Raščlanjuje se pojam autobiografije prema modernim teorijama o autobiografiji kao diskursu, žanru, ugovoru, apelu ili aktu te pokušava utvrditi status autobiografskih tekstova među ostalim, posebice srodnim tekstovima (biografija, memoari, dnevnik), kao i tipologija njezinih pojava. Potom se daje sažeti pregled protopovijesti hrvatske autobiografije, tj. autobiografskih tekstova na hrvatskome jeziku u hrvatskoj kulturi i književnosti od prvih pojava u 15. stoljeću do sredine 19. stoljeća, potom i njezine povijesti unutar modela novije hrvatske književnosti kada i autobiografija, paralelno s ostalim oblicima, uspostavlja svoj kontinuitet, usložnjavala književnu diskurzivnu praksu, da bi osamdesetih i devedesetih godina 20. st. doživjela ekspanziju i ujedno prvu ozbiljniju kritičku verifikaciju.

LITERATURA:

1. Bogišić, Vlaho (ur.), Autobiografija. U: "Kolo". Zagreb 3/9(1999): 227-260
2. Brešić, Vinko (ur.), Autobiographies by Croatian Writers. Dubrovnik – Zagreb 1992.
3. Brešić, Vinko (ur.), Autobiografije hrvatskih pisca. Zagreb 1997.
4. Ivić, Nenad; Zlatar, Andrea (ur.), Tema: autobiografija, taj nemogući žanr. U: "Gordogan". Zagreb 43-44/ 1998.
5. Lecarme, Jacques, Autobiografije i memoari. U: "[Književna revija](#)". Osijek 1-2/42(2002): 3-31. Prevela Šojat, Ivana.
6. Medarić, Maša (ur.), Autotematizacija u književnosti. Zagreb 1996.
7. Milanja, Cvjetko (ur.), Autor, pripovjedač, lik. Osijek 2000.
8. Oraić-Tolić, Dubravka; Žmegač, Viktor (ur.), Intertekstualnost & autoreferencijalnost. Zagreb 1993.
9. Sablić-Tomić, Helena, Intimno i javno. Modeli suvremene hrvatske autobiografske proze. Zagreb 2002.

10. Velčić, Mirna, Otisak priče. Intertekstualno proučavanje autobiografije. Zagreb 1991.
11. Zlatar, Andrea, Autobiografija u Hrvatskoj. Zagreb 1998.
12. Zlatar, Andrea, Ispovijest i životopis – srednjovjekovna autobiografija. Zagreb 2000.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Poetika Augusta Šenoa

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Radom na reprezentativnim Šenoinim tekstovima upoznaje se s jedne strane djelo središnje književne figure hrvatskoga 19. stoljeća, s druge apstrahira Šenoina autorska poetika te određuje njezino mjesto unutar pripadajućega poetičkih sustava romantizma i realizma.

LITERATURA:

1. Barac, Antun: Hrvatska književna kritika. Zagreb, 1938.
2. Barac, Antun: Hrvatska novela do Šenoine smrti. Rad JAZU, knj. 290, str. 5-64. Zagreb, 1952.
3. Batušić, Nikola: Hrvatska drama od Demetra do Šenoa. Zagreb, 1976.
4. Brešić, Vinko (ur.): Dragi naš Šenoa. Zagreb, 1991.
5. Flaker, A. – Pranjić (ur.): K. Hrvatska književnost prema evropskim književnostima /Zbornik/. Zagreb, 1970.
6. Flaker, A. – Pranjić (ur.): Hrvatska književnost u evropskom kontekstu. Zagreb, 1978.
7. Flaker, Aleksandar: Stilske formacije. Zagreb, 1976.
8. Jelčić, Dubravko (ur.): August Šenoa u očima kritike. 13. knjiga Djela Augusta Šenoa, Zagreb, 1983. (U dodatku je: Literatura o A. Šenoi 1866-1976, str. 241-339)
9. Jelčić, Dubravko: Šenoa. Beograd 1992; Zagreb, 1984.
10. Ježić, Slavko: Život i djelo Augusta Šenoa. XII. knjiga Šenoinih Sabranih djela, Zagreb, 1963.
11. Nemeč, Krešimir: Povijest hrvatskog romana od početaka do 19. stoljeća, Zagreb, 1994.
12. Živančević, Milorad: Literatura o Šenoi. Godišnjak Filoz. fakulteta u Novom Sadu, Novi Sad 1974, str. 221-246

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Struktura književnoga djela Miroslava Krleže

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij ima cilj da na temelju izabranih tekstova upozna studente sa strukturom, poetikom te recepcijom djela moderatora hrvatske književne scene prve polovice 20. stoljeća kao i implikacijama Krležine paradigmatičke, nerijetko arbitražne i ambivalentne uloge na status i strukturu nacionalne književnosti i kulture tijekom njezina modernizma.

LITERATURA:

1. Zbornik o Miroslavu Krleži. Zagreb, 1964.
2. Miroslav Krleža 1973. Zagreb 1973.
3. Panorama pogleda, pojava i pojmova, 1-5. Zagreb 1975.
4. Krležiana, I-II. Zagreb 1994-1999.
5. Bibliografija Miroslava Krleže. Zagreb 1999.
6. Bagić, Krešimir: Umijeće osporavanja. Polemički stilovi A. G. Matoša i M. Krleže. Zagreb, 1999.
7. Brešić, Vinko: Teatar dramske fantazije, u: Novija hrvatska književnost. Zagreb 1994.
8. Brešić, Vinko: Hrvatski putopis. Zagreb 1996, 1997.
9. Flaker, Aleksandar: Poetika osporavanja. Zagreb, 1982.
10. Engelsfeld, Mladen: Interpretacija Krležina romana Povratak Filipa Latinovicza. Zagreb 1875.
11. Frangeš, Ivo: Matoš – Vidrić – Krleža. Zagreb 1974.
12. Jan Wierzbicki: Miroslav Krleža. Zagreb 1980.
13. Kravar, Zoran: Poezija Miroslava Krleže. "Dubrovnik", br. 6, Dubrovnik 1994.
14. Lasić, Stanko: Krležologija ili povijest kritičke misli o Miroslavu Krleži, I-VI, Zagreb 1989-1993.
15. Lasić, Stanko: Mladi Krleža i njegovi kritičari. Zagreb 1987.
16. Lisac, Josip: Balade Petrice Kerempuha i hrvatska književna tradicija. "Forum", br. 9, Zagreb 1988.
17. Milanja, Cvjetko: Lirika Miroslava Krleže. "Republika", br. 9-10, Zagreb 1987.
18. Milanja, Cvjetko: Hrvatski roman 1945-1990. Zagreb 1996.
19. Nemeč, Krešimir: Povijest hrvatskog romana, II, 1900-1945. Zagreb 1998.

20. Vončina, Josip: Korijeni Krležina Kerempuha. Zagreb 1991.

21. Žmegač, Viktor: Krležini evropski obzori. Zagreb 1986.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska književna periodika

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi književnopovijesnim i teorijsko-metodološkim aspektom studija književne periodike. Raščlanjuju se glavni pojmovi (komunikacija – medij – periodika – časopis – novine) te utvrđuju postulati časopisne teorije. Posebna se pažnja posvećuje modernoj znanosti o časopisima i njenim pokušajima da se status časopisa odredi s obzirom na njegovu povijesnu i tipološku raznolikost, odnosno da se časopis prema načelima periodičnosti, publiciteta, aktualnosti, univerzalnosti, specijaliziranosti, recepcijske usmjerenosti i disponibiliteta te njegove funkcije (informirati, dokumentirati i transformirati) definira kao autonomni žanr i tako mu se odredi mjesto među ostalim medijima. Potom se utvrđuje uloga književne periodike u generiranju žanrovske slike modela novije hrvatske književnosti, koji pojavu novih književnih oblika poput novele, romana, kritike ili eseja i feljtona, kao uostalom i same kanonizacije nacionalne književnosti, zahvaljuje u prvome redu medijskim, odnosno recepcijskim razlozima.

LITERATURA:

1. Barthes, Roland, Književnost, mitologija, semiologija. Beograd 1979. Preveo Čolović, Ivan.
2. Benjamin, Walter, Umjetničko djelo u doba svoje tehničke reproduktivnosti (1936). U: Uz kritiku sile. Zagreb 1971. ili u: Beker, Miroslav, Suvremene književne teorije. Zagreb 1986: 331-346. Prevela Knežević, Snješka.
3. Brešić, Vinko, Časopisi Milana Marjanovića. Zagreb 1990.
4. Brešić, Vinko, Hrvatski ekspresionistički časopisi. Analiza ekspozitornih tekstova, u: Ekspresionizam u hrvatskoj književnosti i umjetnosti (ur. Milanja, C.), Zagreb 2002: 127-156
5. Brešić, Vinko, Naraštaji i časopisi hrvatske književnosti 1968-90, u: Postmodernizam, iskustva jezika u hrvatskoj književnosti i umjetnosti, (ur. Milanja, C.) Zagreb 2003: 41-50
6. Brešić, Vinko, Kako definirati časopis? Prilog poetici časopisa, u: Medij hrvatske književnosti 20. stoljeća (ur. Bošnjak, B.), Zagreb 2004: 87-94

7. Brešić, Vinko, Teme novije hrvatske književnosti. Zagreb 2001.
8. Detoni-Dujmić, Dunja, Krugovi. Zagreb 1995.
9. Dovifat, Emil, Handbuch der Publizistik. III. Berlin 1969.
10. Eco, Umberto, Kultura, informacija, komunikacija. Beograd 1973. Prevela Drndarski, Mirjana.
11. Flaker, Vida, Časopisi hrvatskoga modernističkog pokreta. Zagreb 1977.
12. Inglis, Fred, Teorija medija. Zagreb 1997. Prevela Popović, Gordana V.
13. Kipphan, Helmut, Handbook of Print Media. Berlin 2001.
14. Martinčić, Ivan, Knjiga o Kolu. Zagreb 1993.
15. Mc Luhan, Marshall, Lows of Media. Toronto/London 1988.
16. McLuhan, Marshall, The Gutenberg Galaxy. London 1967; Gutenbergova galaksija. Beograd 1973. Preveo Vučićević, Branko.
17. Straßner, Erich, Zeitschrift. Tübingen 1997.
18. Vaupotić, Miroslav, Časopisi 1914-1961. U: Panorama hrvatske književnosti XX. stoljeća (ur. Pavletić, Vlatko). Zagreb 1965: 771-853.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Modeli hrvatskog romana 1945-2000.

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi poetičkim opisom najvažnijih modela i praksi poratne hrvatske romaneskne produkcije. Na odabranim primjerima analizirat će se socrealistički model (Barković, Šinko), egzistencijalistički model (Desnica, Novak, Šoljan, Špoljar), neoavangardni model (Stojević, Ladan, Miloš), jeans proza (Majdak, Majetić, Glumac), historiografska fikcija (Aralica, Fabio, Šehović), fantastični model (Pavličić, Tribuson, Barbieri), “žensko pismo” (Vrkljan, Drakulić, Ugrešić). Interpretirat će se i različite varijante popularnog i trivijalnog romana.

LITERATURA:

1. Calinescu, Matei, Lica moderniteta: avangarda, dekadencija, kič. Zagreb 1986.
2. Culler, Jonathan, O dekonstrukciji. Zagreb 1991.
3. Flaker, Aleksandar, Proza u trapericama. Zagreb 1980.

4. Hutcheon, Linda, A Poetics of Postmodernism. New York – London 1988.
5. Lasić, Stanko, Problemi narativne strukture. Zagreb 1977.
6. Lodge, David, Načini modernog pisanja. Zagreb 1988.
7. McHale, Brian, Postmodernist Fiction. London – New York 1996.
8. Milanja, Cvjetko, Hrvatski roman 1945.-1990. Zagreb 1996.
9. Milanja, Cvjetko, Slijepe pjege postmodernizma. Zagreb 1996.
10. Milanja, Cvjetko (ur.), Autor, pripovjedač, lik. Osijek 2000.
11. Nemeč, Krešimir, Der kroatische Roman der achtziger Jahre. Zagreb 1990.
12. Nemeč, Krešimir, Mogućnosti tumačenja. Zagreb 2000.
13. Nemeč, Krešimir, Povijest hrvatskog romana od 1945. do 2000. godine. Zagreb 2003.
14. Oraić Tolić, Dubravka, Paradigme 20. stoljeća. Zagreb 1996.
15. Pavičić, Jurica, Hrvatski fantastičari. Zagreb 2000.
16. Peleš, Gajo, Tumačenje romana. Zagreb 1999.
17. Solar, Milivoj, Laka i teška književnost. Zagreb 1995.
18. Visković, Velimir, Mlada proza. Zagreb 1983.
19. Wallace, Martin, Recent Theories of Narrative. Ithaca – London 1986.
20. Žmegač, Viktor, Povijesna poetika romana. Zagreb 1991.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatski krimić

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi pojavom kriminalističkog romana u hrvatskoj književnosti, uspostavljanjem njegove tradicije, tipologijom, važnijim autorima i djelima, recepcijom te odjecima u domaćoj književnoj znanosti. Posebna pažnja posvećuje se socijalnome i političkome kontekstu te statusu i morfologiji krimića u nekoliko njegovih naraštaja – prvoga, u ranokomunističkom društvu "bez kriminala" 50-tih i 60-tih godina (A. Šoljan, M. Nikolić, I. Raos, B. Belan, N. Brixy), drugoga, u kasnokomunističkome sustavu 70. i 80-tih godina (P. Pavličić, G. Tribuson i Lj. Bauer) te u trećem, tranzicijskom, odnosno postranzicijskom društvu na prijelazu

20. i 21. stoljeća u kojemu se brišu dotadašnje ideološki postavljene barijere između domaće zbilje i žanra krimića (J. Pavičić, I. Brešan, I. Vrkljan, R. Naprta).

LITERATURA:

1. Brešić, Vinko, Novija hrvatska književnost. Zagreb 1994.
2. Brešić, Vinko, Der kroatische Kriminalroman. U: Lexikon der Kriminalliteratur (ur. Walter, K. P.). Meitingen 3/2004: 1-17.
3. Car-Mihec, Andrijana, Krimi radio-drama. U: Zbornik radova o radiodramskom stvaralaštvu (ur. Bošnjak, Branimir). Zagreb 2004: 133-144.
4. Juričić, Antonio, Povijest i poetika hrvatskog kriminalističkog romana. U: Medij(i) hrvatske književnosti 20. stoljeća (ur. Bošnjak, Branimir). Zagreb 2004: 231-236
5. Lasić, Stanko, Poetika kriminalističkog romana. Zagreb 1973.
6. Mandić, Igor, Principi krimića. Beograd 1985.
7. Milanja, Cvjetko, Hrvatski roman 1945-1990. Zagreb 1996.
8. Nemeć, Krešimir, Povijest hrvatskog romana (od 1945. do 2000). Zagreb 2003.
9. Pavličić, Pavao, Sve što znam o krimiću. Beograd 1990.
10. Solar, Milivoj, Laka i teška književnost. Zagreb 1995.
11. Škreb, Zdenko, Književnost i povijesni svijet. Zagreb 1981.
12. Žmegač, Viktor, Književno stvaralaštvo i povijest društva. Zagreb 1976.
13. Župan, Ivica, Mickey Spillane i "gruba škola" krimića. Osijek 1987.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatsko modernističko i postmodernističko pjesništvo

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij u uvodnom dijelu obuhvaća teorijsku elaboraciju problema modernističko-postmodernističkoga prijeloma iz filozofske (Lyotard, Vattimo, Derrida, Deleuze, Rorty, Habermas i dr.), kulturološko-sociološke (Lipovetsky, Baudrillard, Foucault, Lash, Bauman i dr.) i književnopovijesne perspektive (Hassan, Hutcheon, McHale, Newman i dr.). Potom se prilazi usporednoj analizi modernističkih i postmodernističkih tekstova (Matoševih, Cesarićevih, Šimićevih, Ujevićevih, Mihalićevih, Slamnigovih,

Dragojevićevih, Stojevićevih, Rogić-Nehajevljevih, Makovićevih, Malešovih, Čegecovich, Bagićevidih itd.) ne bi li se pokazala provodna razlika kako u fakturi samoga pisma i njegovim prikazivačkim taktikama tako i u shvaćanju ideje svijeta, znanja, književnosti, kulture, društva, ideologije, identiteta, morala i sl.

LITERATURA:

1. Derrida, Jacques, O gramatologiji. Sarajevo 1976.
2. Hutcheon, Linda, A poetics of postmodernism, history, theory, fiction. New York/London 1989.
3. Hutcheon, Linda, The Politics of Postmodernism. New York/London 1991.
4. Lyotard, Jean-Francois, Postmoderno stanje. Novi Sad 1989. Prevela Filipović, Frida.
5. Milanja, Cvjetko, Doba razlika. Zagreb 1991.
6. Milanja, Cvjetko, Slijepe pjege postmoderne. Zagreb 1996.
7. Milanja, Cvjetko, Pjesništvo hrvatskog ekspresionizma. Zagreb 2000.
8. Milanja, Cvjetko, Hrvatsko pjesništvo od 1950-2000. I. dio. Zagreb 2000.
9. Milanja, Cvjetko, Hrvatsko pjesništvo od 1950-2000. II. dio. Zagreb 2001.
10. Milanja, Cvjetko, Hrvatsko pjesništvo od 1950-2000. III. dio. Zagreb 2003.
11. Mrkonjić, Zvonimir, Suvremeno hrvatsko pjesništvo (razdioba). Zagreb 1971.
12. Vattimo, Gianni, Kraj moderne. Zagreb 2000.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Popularna kultura u hrvatskoj prozi nakon 1950.

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi promišljanjem različitih vidova (reprezentacija) popularnog u hrvatskoj prozi nakon 1950, kada zapadnjački impulsi popularne kulture postaju formativno mjesto u izgradnji identiteta juvenilne dobne pozicije. Problematika obuhvaćena kolegijem bit će razmatrana preko sljedećih aspekata: od slojeva popularnog (glazba, film, odijevanje, rituali itd.) kao svojevrzne etnografije kulture upisane u hrvatsku prozu tog razdoblja (proza u trapericama (Majdak, Majetić, Glumac, Kvesić), njezini recidivi (Bujić, Vladović, Radaković) i polemičke reakcije /Ugrešić) sve do reprezentacije suvremenih popularnokulturnih formi kapitalizma kao dominantnih strategija u proizvodnji značenja u prozi istaknutih predstavnika najmlađe generacije hrvatskih književnika (Zajec, Čarija). Kroz interdisciplinarni pristup problematici, bit će

analizirani ne samo književni, već i tekstovi popularne kulture kao i dokumenti svakodnevice naznačenog razdoblja (filmovi, glazba, novinski članci, reklame itd.).

LITERATURA:

1. Baudrillard, Jean, Simulacija i zbilja. Zagreb 2001.
2. Bošnjak, Branimir (ur.), Medij hrvatske književnosti. Zagreb 2004.
3. Chambers, Iain, Popular culture. The metropolitan experience. Methuen, London – New York 1986.
4. Hall, Stuart; Jefferson, Tony, Resistance Through Rituals. Youth Subcultures in Post-War Britain. Birmingham 1976.
5. Duda, Dean, Kulturalni studiji. Ishodišta i problemi. Zagreb 2002.
6. Featherstone, Mike, Consumer Culture & Postmodernism. London 1991.
7. Fiske, John, Popularna kultura. Beograd 2001. Preveo Paunović, Zoran.
8. Flaker, Aleksandar, Proza u trapericama. Zagreb 1983.
9. Grgas, Stipe, Ispisivanje prostora. Čitanje suvremenog američkog romana. Zagreb 2000.
10. Nemeč, Krešimir, Povijest hrvatskog romana III. Zagreb 2003.
11. Perasović, Benjamin, Urbana plemena. Sociologija subkultura u Hrvatskoj. Zagreb 2001.
12. Storey, John, Cultural Theory and Popular Culture. A Reader. Athens 1998.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Psihoanalitičko čitanje hrvatskoga romana

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij prvo daje pregled najvažnijih pojmova frejdovske psihoanalize, lakanovskog lingvističkog obrata u pristupu Freudovu nauku te psihoanalitičke književne kritike pri čemu se pozornost poklanja nekim već potvrđenim čitanjima (Brooks, Felman, Žižek, Bowie, Sedgwick, Bloom i dr.). U nastavku se analizom paradigmatičkih romana realizma (Posljednji Stipančići, U noći, U registraturi i dr.), modernizma (Isušena kaljuža, Povratak Filipa Latinovicza, Djeca Božja i dr.) i postmodernizma (Bolja polovica hrabrosti, Polovnjak, Štefica Cvek u raljama života i dr.) obrađuju ovi problemi: utjecaj mehanizama potiskivanja, ponavljanja i vraćanja na oblikovanje naracije, odnos čitanja i žudnje, interpretacije i nesvjesnog, autorstva i moći, zatim raspodjela društvenih uloga zbog prisile simboličkih aparata, prožimanje istine i mita, značenja i

njegove jezične odgode i sl. U zaključku se promatra u kojoj mjeri poetičke mijene romaneskne prakse, ističući ove ili one aspekte pripovijesti, utječu na vlastitu tekstualnu politiku – odnos prema kulturnim i društvenim formacijama, njihovu oblikovanju, potvrđivanju ili kritičkom propitivanju.

LITERATURA:

1. Brooks, Peter, Reading for the Plot: Design and Intention in Narrative. Cambridge/London 1992.
2. Ellmann, Maud (ur.), Psychoanalytic Literary Criticism. London/New York 1994.
3. Felman, Shoshana (ur.), Literature and Psychoanalysis: The Question of Reading: Otherwise. Baltimore/London 1982.
4. Biti, Vladimir (ur.): Suvremena teorija pripovijedanja. Zagreb 1992.
5. Freud, Sigmund, The Essentials of Psycho-Analysis. London 1991.
6. Lacan, Jacques, Četiri temeljna pojma psihoanalize. Zagreb 1986.
7. Milanja, Cvjetko, Hrvatski roman 1945.-1990. Zagreb 1996.
8. Nemeč, Krešimir, Povijest hrvatskog romana: od početaka do kraja 19. stoljeća. Zagreb 1994.
9. Nemeč, Krešimir, Povijest hrvatskog romana: od 1900. do 1945. godine. Zagreb 1998.
10. Nemeč, Krešimir, Povijest hrvatskog romana: od 1945. do 2000. Zagreb 2003.
11. Wright, Elizabeth, Feminism and Psychoanalysis: A Critical Dictionary. Oxford/Cambridge 1992.
12. Wright, Elizabeth, Psychoanalytic Criticism. Cambridge/Oxford 1998.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Sublimno i zazorno u hrvatskoj književnosti razdoblja moderne

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij je razdijeljen u tri cjeline. Prva donosi teorijsku elaboraciju problema sublimnog i zazornog iz različitih metodologijskih perspektiva. U obzor ulaze temeljni tekstovi kao što su Kritika moći suđenja Immanuela Kanta te Freudovi eseji Zazorno [Das Unheimliche] i S onu stranu načela ugode. Posebna se pozornost poklanja suvremenim proučavanjima toga pitanja, npr. u dekonstrukcijskoj kritici (De Man, Derrida), lakanovskoj psihoanalizi (Lacan, Žižek) te suvremenoj filozofiji (Lyotard). Potom se, u drugoj cjelini, istražuje na koji način ambivalentan odnos sublimnog i zazornog povezuje estetička sa spoznajnim i etičkim pitanjima što se ilustrira analizom kanoniziranih proznih, dramskih ili pjesničkih tekstova, primjerice

Matoša, Begovića, Livadića, Kamova, Vidrića, Nazora, Nehajeva, Šimunovića i dr. U završnom je dijelu naglasak na propitivanju koncepta reprezentacije koji stoji u središtu zacrtanog problema sublimnog/zazornog. Ispituju se prikazivačke tehnike književnih tekstova i njihov odnos prema razumijevanju i oblikovanju onodobne kulturne i društvene stvarnosti.

LITERATURA:

1. Barbarić, Damir (ur.), *Fin de siecle* Zagreb – Beč. Zagreb 1997.
2. Batušić, Nikola; Kravar, Zoran; Žmegač, Viktor, *Književni protusvjetovi. Poglavlja iz hrvatske moderne*. Zagreb 2001.
3. Calinescu, Matei, *Lica moderniteta, avangarda, dekadencija, kič*. Zagreb 1988.
4. Ellison, David, *Ethics and Aesthetics in European Modernist Literature: From the Sublime to the Uncanny*. Cambridge 2001.
5. Frangeš, Ivo, *Povijest hrvatske književnosti*. Zagreb, Ljubljana 1987.
6. Freeman, B. Claire, *The Feminine Sublime: Gender and Excess in Women's Fiction*. Berkley/Los Angeles/London 1997.
7. Freud, Sigmund, *The Uncanny*. London 2003
8. Gjurgan, Ljiljana Ina, *Mit, nacija i književnost "kraja stoljeća": Vladimir Nazor i William Butler Yeats*. Zagreb 1995.
9. Kravar, Zoran, *Antimodernizam*. Zagreb 1993.
10. Lyotard, Jean-François, *Lessons on the Analytic of the Sublime*. Stanford 1994.
11. Marjanović, Milan, *Hrvatska moderna, Izbor književne kritike*. 1. i 2. knjiga. Zagreb 1951.
12. Royle, Nicholas, *The Uncanny*. Manchester 2003.
13. Žmegač, Viktor, *Duh impresionizma i secesije*. Zagreb 1993.
14. Žižek, Slavoj, *Sublimni objekt ideologije*. Zagreb 2000.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Slika žene u hrvatskoj književnosti 19. i 20. stoljeća

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Slika je žene u hrvatske književnosti dinamična, ona se stalno mijenjala, a te promjene često zrcale društvene tabue, potisnute traume i komplekse, stvorene predrasude i stereotipe pa i neuralgične točke muške

fantazije. Hrvatsko je društvo patrijarhalno, a patrijarhalno društvo vidi ženu u sasvim određenim ulogama. I kod nas se može govoriti o tzv. spolnoj asimetriji, tj. o mizoginiji i potčinjenosti žena u monocentričnom društvu. Kolegij problematizira različite vidove re/prezentacije žene u hrvatskoj književnosti u rasponu od arhetipskih slika kod u djelima Šenoae, Kumičića ili Tomića (kućni anđeo, fatalna žena), preko složenijih psiholoških razrada u djelima Begovića ili Krleže, do samosvjesnih ženskih subjekata u predstavnicama tzv. ženskog pisma (Ugrešić, Drakulić, Vrkljan, Drndić).

LITERATURA:

1. Beauvoir, Simone de, *The Second Sex*. Harmondsworth 1972.
2. Butler, Judith, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. London – New York 1990.
3. Detoni Dujmić, Dunja, *Ljepša polovica književnosti*. Zagreb 1998.
4. Ellmann, Mary, *Thinking about Women*. New York 1968.
5. Millett, Kate, *Sexual Politics*. London 1977.
6. Moi, Toril, *Sexual/Textual Politics*. London – New York 2003.
7. Pateman, Carole, *Spolni ugovor*. Zagreb 2000.
8. Weigel, Sigrid, *Die Stimme der Medusa*. Reinbek 1989.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Urbani prostor: od realizma do postmodernizma

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, diplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi problematikom reprezentacije urbanog prostora i njegove simboličke vrijednosti na odabranim primjerima iz hrvatske književnosti 19., 20. i 21. st. Unutar kolegija bit će razmatran kulturno-povijesni i sociološki fenomen urbaniteta artikuliranog kroz različite književne diskurse od realizma do postmodernizma. Teme obuhvaćene kolegijem obuhvatit će različite probleme, poput: opreka urbani – ruralni prostor (A. Kovačić, Kolar, I. G. Kovačić), grad kao formativno mjesto dekadentnih književnih likova (Novak, Nehajev, Kamov, Matoš, Gjalski, Leskovar), modernizam i urbanitet (Krleža, Krklec, Šimić, Cesarec), urbana svakodnevnica premrežena medijskim slikovljem i popularnim praksama (Perišić, Radaković, Popović).

LITERATURA:

1. Benjamin, Walter, Estetički ogledi. Zagreb 1986.
2. Certeau, Michel de, Invencija svakodnevice. Zagreb 2003.
3. Chambers, Iain, Popular Culture. The Metropolitan Experience. Methuen, London and New York 1986.
4. Flaker, Aleksandar, Proza u trapericama. Zagreb 1983.
5. Flaker, Aleksandar, Ulica: novi mit avangarde. Majakovski, Hljebnikov, Krleža. U: "Republika" 1-2/1987: 34-44
6. Foucault, Michel, O drugim prostorima. U: "Glasje". Zadar 6/1996: 8-14. Preveo Grgas, Stipe.
7. Jayne, M.C.; Watts, A.C. (ed.), Literature and the Urban Experience: Essays on the City and Literature. New Brunswick 1981.
8. Meckseper, Cord; Schraut, Elizabeth: Die Stadt in der Literatur. Göttingen 1983.
9. Miles, Malcolm & Borden, Iain & Hall, Tim (ed.), City Cultures Reader. London 2000.
10. Perasović, Benjamin, Urbana plemena. Sociologija subkultura u Hrvatskoj. Zagreb 2001.
11. Peters, Uwe, Literatur und Stadt. Konstanz 1983.
12. Pike, Burton, The Image of the City in Modern Literature. Princeton 1981.
13. Žmegač, Viktor, Grad kao poprište duševnih kriza. U: Batušić, Nikola; Kravar, Zoran; Žmegač, Viktor, Književni protusvjetovi. Poglavlja iz hrvatske moderne. Zagreb 2002: 61-79.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Biblija i hrvatska usmena književnost

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Povijest nastanka (i zapisi) biblijskih knjiga. Starozavjetni i novozavjetni odabrani dijelovi koji su (obično) prelazili u usmenu komunikaciju.

Prijevod Biblije u Hrvata. Biblijski korijeni hrvatske kulture. Narodni život i običaji – potaknuti Biblijom. Modaliteti biblijske parafraze.

Usmenoknjiževni rodovi i vrste i Biblija: lirske pjesme, epske pjesme, priče, govornički oblici, sitni oblici. Interpretacija odabranih tekstova (iz zapisa u Kartoteci Katedre za hrvatsku usmenu književnost).

Interferentni odbljesci. Biblijski dijelovi, preko “narodne” uporabe, do pisane hrvatske književnosti.

Cilj: Upoznati studente/ice sa suodnosom, interferencijama biblijskih tekstova i usmene književnosti, transformacijama dijelova biblijskih tekstova u usmenoj komunikaciji te osposobiti studente i studentice za samostalno istraživanje te problematike što će pokušati osigurati i izrada seminarskog rada.

Literatura:

- Jeruzalemska Biblija, "Kršćanska sadašnjost", Urednik A. Rebić, et al., Zagreb 1994.
Josip Bratulić, Biblija u Hrvata. Izbor tekstova od XV. do XX. stoljeća, Zagreb, 1996.
Književnost i Biblija. "Književna smotra", br. 92.,, godište XXVI, Zagreb, 1994.
Stipe Botica, Biblija i hrvatska kulturna tradicija, Zagreb, 1995.
Suvremeni pristup Bibliji, Die Bibel in der zeitgenössischen Auseinandersetzung. Frankfurt am Main, 2004.

Dopunska literatura:

- Rječnik biblijske kulture, AGM, Zagreb 1999.
The Bibel and Civilization. Library of Jewish Knowledge, Jerusalem, 1973.
Tumačenje Biblije u Crkvi. Biblija i Kristologija. "Kršćanska sadašnjost", Zagreb 1995.
Muka kao nepresušno nadahnuće kulture. Zbornik, (ur. D. Milinović), "Pasijska baština", Zagreb 1999.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Mitski elementi u usmenoj književnosti

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Mit(em) kao književno-teorijski pojam. Povijest "mitske svijesti". Od "mita" do "logos-a". Mitološki sustavi.

Folklor kao "stvaralac", čuvar i prijenosnik mita. *Mitsko* u narodnome životu i običajima

Načela za moguću uspostavu "hrvatske mitologije". Tipologija mitskoga u usmenoj književnosti.

Fragmenti *mitskoga* u hrvatskome usmenome pjesništvu, u bajkama i predajama, u frazeološkom suzvučju.

Rekonstrukcija većih mitskih struktura

Cilj: Savladavanje problematike mitskog, "mitskog mišljenja", mitoloških sustava i odnosa verbalnih folklornih oblika i mita te osposobljavanje studenata i studentica za samostalnu interpretaciju i analizu mitskih struktura posebno na korpusu usmene književnosti, što će se ostvariti i izradom samostalnog seminarskog rada.

Literatura:

- Natko Nodilo, *Stara vjera Srba i Hrvata. (pretisak)"Logos"*, Split 1991.
Stipe Botica, *Mitološki slojevi hrvatske usmene književnosti*. Croatica, br. 37-38-39, Zagreb 1993.
Radoslav Katičić, *Mythologicum Illyricum*. Zagreb 1996.
E. M. Meletinski, *Poetika mita*, Beograd, 1983.

Marin Šemudvarac, *Narodna vjerovanja o mjesecu kod Hrvata*, (Doktorska disertacija obanjena na Bogoslovnom fakultetu), Zagreb, 1945.

Mircea Eliade, *Mit i zbilja*, Zagreb, 1970.

Dopunska literatura:

Robert Graves, *Grčki mitovi*, Zagreb, 2003.

Ante Šebalj, *Obredne gomile*. (pretisak), Split 1998.

Milivoj Solar, *edipova braća i sinovi*, Zagreb, 1998.

Branko Fučić, *Sveti Juraj i Zeleni Juraj*, JAZU, Zagreb, 1962.

Šefik Bešliagić, *Stećci i njihova umjetnost*, Sarajevo, 1971.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Hrvatska usmena književnost u 18. stoljeću

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Popis i književno-teorijski opis hrvatskih usmenoknjiževnih zapisa u 18. stoljeću. Tipologizacija zapisanih primjera. Kontekstualizacija zapisa.

Interpretacija odabranih primjera (rukopisni zbornici, Erlangenski rukopis, Popivke Slovinske, u prilog *homerologiji*, tipovi *hrvatske dobrovolje*, i dr.).

Interferencije. Načela za suodnose u djelima prosvjetitelja, klasicista, (pred)romantičara.

Usmenost u djelima P. R. Vitezovića, T. Babića, F. Grabovca, A. Kačića Miošića, M. A. Relkovića, A. Fortisa, I. Lovrića, M. P. Katančića, Đ. Ferića, T. Brezovačkoga i dr.

Interpetacija odabranih primjera.

Cilj: Upoznavanje s problematikom suodnosa djela pisane i usmene književnosti na korpusu djela iz 18. stoljeća te osigurati stručnu i znanstvenu kompetenciju studenata/ica u povijesnoknjiževnim istraživanjima. Osposobiti ih za samostalan rad, za nastavak studija i znanstvena istraživanja. To će se potvrditi i izradom seminarskog rada.

Literatura:

Stipe Botica, *Tipološki modeli hrvatske usmene književnosti u 18. stoljeću*, u: *Lijepa naša baština*, Zagreb 1998.

Krešimir Georgijević, *Hrvatska književnost u Sjevernoj Hrvatskoj i Bosni*, Zagreb, 1969.

Dunja Fališevac, *Kaliopin vrt I, II*, Split 1997. i 2003.

Davor Dukić, *Figura protivnika u hrvatskoj povijesnoj epici*, Zagreb 1998.

Ivo Frangeš, Povijest hrvatske književnosti, Zagreb-Ljubljana, 1987.

Dopunska literatura:

Josip Vončina, Kačić i Relković na ramedu epoha, Predgovor za djela Kačića i Relkovića, "Novi liber", Zagreb 1986; 5-107

Stipe Botica, Andrija Kačić Miošić, Zagreb, 2003.

Mihovil Kombol, Povijest hrvatske književnosti do preporoda, MH, Zagreb, 1961.

Helmut Kiesel/Paul Münch, Gesellschaft und Literatur im 18. Jahrhundert, München, 1977.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Novi zapisi hrvatske usmene književnosti – usmena književnost danas

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: seminar (3)

Ispit: usmeni i izrada seminarskog rada

Sadržaj: Analiza suvremenih zapisa hrvatske usmene književnosti (rkp. zbirke od 1986. – 2004. – Arhiva Katedre za hrvatsku usmenu književnosti). Suvremeni izvedbeni kontekst usmene književnosti. Poetičko određenje i tipologizacija zapisanih oblika. Frekventnost jednih oblika i "nestajanje" ili preoblika drugih.

Interpretacija odabranih primjera. Verbalni folklor u medijima (novine, internet). Netlore u svjetlu folkloru.

Cilj: Upoznati studentice i studente s ulogom, funkcijom i položajem usmene književnosti u suvremenom društvu, njenim mijenama i preoblikovanjima te osposobiti ih za samostalno istraživanje izradom istraživačkog "terenskog" rada.

Literatura:

Maja Bošković-Stulli, *Priče do polovice dvadesetoga stoljeća*, i *Priče, pričanja i istraživanje u naše doba*, u: M. Bošković-Stulli, *Priče i pričanja*, Zagreb, 1997; 87 – 137

Maja Bošković-Stulli, *Pričanja o životu. Iz problematike suvremenih usmenoknjiževnih vrsta*. u: M. Bošković-Stulli, *Usmeno pjesništvo u obzorju književnosti*. Zagreb. 1984.

Maja Bošković-Stulli, *Od usmenog pripovijedanja do objavljene pripovijetke*. u: M. Stipe Botica, *Lijepa naša baština. Književno-antropološke teme*. Zagreb. 1998.

Stipe Botica. *Hrvatska usmenoknjiževna čitanka*. Zagreb. 1995.

Vilko Endstrasser, *Poslovice u novinskom tekstu*, Narodna umjetnost, 1990; 141 – 150.

Dopunska literatura:

Maja Bošković-Stulli, *Pjesme, priče, fantastika*. Zagreb. 1991.

Bošković-Stulli, *Usmena književnost nekad i danas*. Beograd. 1983.

Joško Božanić, *Komiške facende. Poetika i stilistika usmene nefikcionalne priče Komiže*. Split. 1992.

Etnografije interneta, (ur. Reana Senjković i Iva Pleše), Zagreb, 2004.

Povijest i tradicija otoka Zlarina, (gl. ur. Dunja Rihtman-Auguštin), Zagreb, 1982.

Ljiljana Marks, *Dječji vicevi – mogućnost klasifikacije i interpretacije*, Narodna umjetnost 28 1991; 213 – 225

Cvjetko Milanja, *Jakša Čedomil (Jakov Čuka) kao sakupljač dugotočkih narodnih pjesama*. Croatica 47-48; 23 – 65

Tanja Perić-Polonijo, *O rukopisnoj zbirci narodnih pjesama iz Konavala Olinka Delorka*, Anali Zavoda za povijest umjetnosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku. 36, 1998, 421 – 494

Evelina Rudan, Stipe Botica, *Hrvatske usmene basne u suvremenim zapisima*, u: Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenoga skupa Zlatni danci 4. (ur. A. Pintarić). Osijek. 2003.

Divna Zečević, Putositnice iz Hrvatskog zagorja., Svakodnevno pripovijedanje i usmena tradicija u Šestinskom Kraljevcu. u: D. Zečević, Književnost na svakom koraku. Studije i članci. Zagreb. 1986. 211 – 226, 236 – 246.

Ivo Žanić, *Prevarena povijest. Guslarska estrada, kult hajduka i rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, 1990. - 1995. godine*, Zagreb, 1998.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Predaja kao usmenoknjiževni žanr

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: seminar (3)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Poetičko određenje žanra predaje. Konstituiranje žanra predaje u hrvatskoj znanosti. Tri oblika predaje: memorat, kronikat, fabulat. Demonološke/mitske predaje (nadnaravna bića i bića s nadnaravnim sposobnostima: vještice i vješci (comprnice, štrige i štriguni), vile, orko (manjimorgo, orbo, lorko, mrak), macić, mora, mogut, krsnik. Povijesne predaje. Etiološke predaje. Odnos fikcije i faksije. Predaje u odnosu prema bajci i u odnosu prema pričama iz života. odnos “tradicionalnih” i “suvremenih” predaja (“urbane legende”). Izvedbeni kontekst predaja. Odjeci usmenih predaja u pisanim djelima (intertekstualne i intermedijalne veze).

Cilj: Upoznati studente i studentice sa žanrovskim karakteristikama predaje te osigurati metodološku kompetenciju za samostalno istraživanje (i izradom seminarskog rada).

Literatura:

Maja Bošković Stulli, *Priče i pričanje, Stoljeća usmene hrvatske proze*, Zagreb, 1997.

Usmene pripovijetke i predaje, (priredila Maja Bošković-Stulli), Matica hrvatska, Zagreb, 1997.

Maja Bošković-Stulli, *Narodna predaja – Volksagge kamen spoticanja u podjeli vrste usmene proze*, u: M. Bošković-Stulli, *Usmena književnost kao umjetnost riječi*, Zagreb, 1975; 121 – 136

Ljiljana Marks, Beč i Zagreb u svojim predajama. – Wien und Zagreb in den eigenem Sagen. u: *Hrvatsko-austrijske usporednice. – Kroatisch-österreichische Parallelen*. Zagreb, 1993; 35 – 51, 139 – 151.

Divna Zečević, *Usmene predaje kao književna organizacija čovjekovog doživljavanja povijesti i prirode*. u: *Divna Zečević, Književnost na svakom koraku. Studije i članci*. Zagreb. 1986., 167 – 210

Dopunska literatura:

Maja Bošković-Stulli, *Narodna predaja o vladarevoj tajni*, Zagreb, 1967.

Maja Bošković-Stulli, *Odnos kmeta i feudalca u hrvatskim usmenim predajama*, i: *More u hrvatskim mitskim usmenim predajama*. u: *Usmeno pjesništvo u obzoru književnosti*, Zagreb, 1984.

Bošković-Stulli, Maja. *Pjesme, priče, fantastika*. Zagreb, 1991, (posebno radovi: *Priče o kolektivnom ubojstvu, Predaje o vješticama i njihovi progoni u Hrvatskoj. Fantastika u usmenoj prozi – kazivanja Srba iz Hrvatske*)

Zoran Čiča, *Vilenica i vilenjak : sudbina jednog pretkršćanskog kulta u doba progona vještica*, Zagreb, 2002.

Marko Dragić, *Deset kamenih mačeva*, “Mala nakladna kuća *Sveti Jure*, Baška Voda 1999.

Ljiljana Marks, *Stilografija usmene proze suvremenih zapisa*, (doktorski rad), Zagreb, 1996.

Linda Dégh, *Legend and Belief. Dialectics of a folklore genre*. Bloomington and Indianapolis, 2001.

Zoja Karanović, *Zakopano blago. Život i priča*, Novi Sad, 1989.

Ivan Lozica: *Dva demona. Orko i macić*. u: I. Lozica, *Poganska baština*. Zagreb. 2002. 1- 41

Suzana Marjanić, *Životinjsko u vilinskom u: Treća*. 2000, 2 ; str. 43-56

Suzana Marjanić, *Zaštitna sredstva protiv more kao žensko-niktomorfno demona*. *Treća* 2. 1999. 55-71

Ljiljana Marks, Beč i Zagreb u svojim predajama. – Wien und Zagreb in den eigenem Sagen. u: *Hrvatsko-austrijske usporednice. – Kroatisch-österreichische Parallelen*. Zagreb. 35-51. 139 – 151.

Ljiljana Marks, *Stilografija usmene proze suvremenih zapisa*. (doktorski rad). Zagreb. 1996.

Ljiljana Marks, *Mitski i pravedni vladari*. *Gazophylacium*. ½. 2003. 60-70

Evelina Rudan, *Motivi usmenih predaja u novijem čakavskom pjesništvu Istre*. u: *Riječ*. 2. 2000. 163 – 171

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Kazivačice i kazivači, kazivačke situacije – kontekst usmene književnosti

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: seminar (3)

Ispit: usmeni i izrada seminarskog rada

Sadržaj: Od postavki A. Dundesa o tri razine folklora prema kontekstualno i izvedbeno usmjerenim studijama verbalnog folklora (R. Bauman, A.-L. Siikala, L. Dégh).

Kazivači/ice i njihov status u zajednici. “Aktivni” i “pasivni” odnos prema tradiciji. Kazivačko određivanje žanrova. Osobno iskustvo i tekstualne transformacije. Kazivački repertoar. (pasivni i aktivni). “Kristalizacija” priča u ponovljenim kazivanjima istog kazivača i iste priče. Stil i vještina kazivača. Verbalni i neverbalni aspekt kazivanja (mimika, gestikulacija, intonacija, stanke...). Analiza i interpretacije na temelju postojećih rukopisa (i snimki) u rkp. zbirki Katedre za usmenu književnost (Arhiva od 1986. do 2004.) Priprema za samostalno istraživanje tema u okviru teme kolegija i analiza i interpretacija dobivenih rezultata.

Cilj: Upoznati studente s usmenom književnošću, verbalnim folklorom u kontekstu i studijama usmjerenim u tom pravcu te osposobiti ih za samostalno istraživanje, analizu i interpretaciju dobivenih rezultata.

Literatura:

Maja Bošković-Stulli, *Usmeno pjesništvo u obzorju književnosti*, Zagreb, 1984. (članci: *O pripovjedačima u naše doba. Predstavljajući aspekt usmenog pripovijedanja*).

Alan Dundes, *Interpreting Folklore*, Bloomington, 1980.

Anna-Lenna Siikala, *Interpreting Oral Narrative*, Helsinki, 1990.

Ivan Lozica, *Pokret u pripovijedanju*, u: *Usmene kajkavske bajke*. Donja Dubrava – međimurje, Kaj, 5-6, 1985; 13-18.

Tanja Perić-Polonijo. *Otočke kazivačice usmenih pjesama*, u: *Između roda i naroda*. Etnološke i folklorističke studije. (ur. R. Jambrešić Kirin i T. Škokić), Zagreb, 2004.

Dopunska literatura:

Lada Badurina, *Raspon konteksta*. u: *Riječki filološki dani*, Zbornik radova s Međunarodnog znanstvenog skupa s Međunarodnoga znanstvenog skupa Riječki filološki dani održanog u Rijeci od 14. – 16. studenoga 2002, (ur. I. Lukežić), Rijeka, 2004; 9 – 23

Richard Bauman, *Story, Performance, and Event*. Contextual studies of oral narrative, Cambridge, 1986.

Dan Ben-Amos, *Toward a Definition of Folklore in Context*. u: *Journal of American Folklore*. 1971. 331. 13-15.

Dan Ben-Amos, “Context” in Context. u: *Western Folklore*. 1993. 52. 209 – 226.

Peter Burke, *Junaci, nitkovi i lude*. Narodna kultura predindustrijske Evrope, Zagreb, 1991.

Deborah Lawrence – John C. Thomas, *Social Dynamics of Storytelling: Implications for Story-Base Design* ([http://www.z.cs.cmu.edu/afs/cs/user/michaelm/www/nidcs/Lawrence Thomas. pdf](http://www.z.cs.cmu.edu/afs/cs/user/michaelm/www/nidcs/Lawrence%20Thomas.pdf))

Linda Dégh, *Narratives in Society. A Performer-Centered Study of Narration*, Helsinki, 1995.

Dunja Rihtman-Auguštin, *Struktura tradicijskog mišljenja*, Zagreb, 1984.

Hans Urech, *Narration und Präsentation*. Paralinguistische und nonverbale Informationsvermittlung am Beispiel kroatischen mündliche Erzählens, (Lizenzierungsarbeit). Brugg, 1993.

Jasmina Vojvodić, *Gestikulacijski aspekti u djelu Nikolaja Gogolja*. (doktorski rad). Zagreb. (uvodni dio: Podjele i definicije); 1-23.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Konstrukcija roda u usmenoj književnosti

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: seminar (3)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Rodni identitet u djelima usmene književnosti. Konstrukcija roda s obzirom na žanrovski sustav. Javni i privatni prostor prema rodnim ulogama. Presjecišta obiteljskih odnosa. Mizoginija i žena “na tronu”. Analiza iskaza solidarnosti i moći u usmenoj književnosti. Aksiološke atribucije (s obzirom na rod) protagonistica i protagonista usmene književnosti. Rodni autostereotipi i heterostereotipi. “Spolna metateza” – inverzija spola u usmenoj književnosti u svjetlu spolnih inverzija u običajima. Priče kazivačica u odnosu na priče kazivačica. Stil i preferencije.

Cilj: Uputiti studente i studentice na problematiku rodnih konstrukcija i na korpusu usmene književnosti te ih osposobiti za samostalno istraživanje na izabranoj temi u okviru teme kolegija što će se dijelom ostvarivati i izradom seminarskog rada.

Literatura:

Između roda i naroda: etnološke i folklorističke studije. (ur. R. Jambrešić Kirin i T. Škokić) Zagreb, 2004. (posebno radovi: Tea Škokić, *Feministička antropološka kritika: od univerzalizma do razlike*, Aleksandra Muraj, *Samostalnost i/ili podređenost: ambivalencija društvenog položaja žena na Zlarinu*, Jelka Vince-Pallua, *Amazonke iz Istre: na tragu istarskih, u muško preobučenih žena*, Maja Bošković-Stulli, *O mizoginim pričama*,

Simona Delić, *Stihovana priča i obitelj: zašto još uvijek pripovijedamo balade?*, Tanja Perić-Polonijo, *Otočke kazivačice usmenih pjesama*)

Judith. P. Butler, *Nevolje s rodom. Feminizam i subverzija identiteta*, Zagreb, 2000.

Suzen (Susan) Harding, *Žene i reči u jednom španskom selu*, u: *Antropologija žene*. (priredile Ž. Papić i L. Sklevicky). Beograd; 1983. 278-303

Dopunska literatura:

Lada Čale Feldman. *Euridikini osvrti : o rodnim izvedbama u teoriji, folkloru, književnosti i kazalištu*. Zagreb. 2001.

Simona Delić, *Između klevete i kletve. Tema obitelji u hrvatskoj usmenoj baladi*. Zagreb. 2001.

Branka Galić, *Moć i rod*, *Revija za sociologiju*. 3-4, 2002, 225-238

Zdenko Lešić, *Feminizam, feministička teorija i kritika. Historiografska skica*.

http://www.openbook.ba/izraz/no12/12_index.htm

Suzana Marjanić, *Zaštitna sredstva protiv more kao žensko-niktomorfnog demona*, Treća 2. 1999; 55-71
Žena u slavonskoj kulturi Panonije, Etnološka tribina, Posebno izdanje, 1982.

Predmet: Metodika hrvatskog jezika

Kolegij: **Teorija nastave (učenja) hrvatskoga jezika**

ECTS: 6

Trajanje: 1 semestar (2 + 1)

Status: obvezatni, 9. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: ispiti iz kolegija: *Pedagogija, Didaktika i Psihologija djetinjstva i adolescencije.*

Ispit: pismeni i usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s teorijom nastave (učenja) hrvatskoga jezika i osposobljavanje za izvođenje te nastave u osnovnim i srednjim školama.

Sadržaj: Primijenjena lingvistika. Učenje (nastava) jezika. Povijesni pregled učenja (nastave) hrvatskoga jezika. Suvremena teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika. Svrha nastave hrvatskoga jezika. Načela. Sustavi i pristupi. Nastava fonetike, fonologije, morfologije, tvorbe riječi i sintakse hrvatskoga jezika te leksikologije i hrvatske stilistike. Povijest i dijalektologija hrvatskoga jezika u nastavi. Nastava hrvatskoga pravopisa.

Literatura:

Obvezatna:

- Stjepko Težak, *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1*, Zagreb, 1996., Stjepko Težak, *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 2*, Zagreb, 1997., Stjepko Težak i Stjepan Babić, *Gramatika hrvatskoga jezika*, Zagreb, 1992.

Dodatna:

- Ljudevit Jonke, *Književni jezik u teoriji i praksi*, Zagreb, 1964., Marko Samardžija, *Nekoć i nedavno*, Rijeka, 2002., Ivo Pranjković, *Druga hrvatska skladnja*, Zagreb, 2002., Josip Silić, *Od rečenice do teksta*, Zagreb, 1984., Anđelko Peko i Ana Pintarić, *Uvod u didaktiku hrvatskoga jezika*, Osijek, 1999., Josip Silić, *Morfologija hrvatskoga jezika: udžbenik za 2. razred gimnazije*, Zagreb, 1995., Ivo Pranjković, *Sintaksa hrvatskoga jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995., Marko Samardžija, *Leksikologija s poviješću hrvatskoga jezika: udžbenik za 4. razred gimnazije*, Zagreb, 1995., Josip Silić, *Fonetika i fonologija hrvatskoga jezika: udžbenik za 1. razred gimnazije*, Zagreb, 1998., Mile Mamić - Vlado Pandžić - Josip Kekez, *Hrvatski 1: udžbenik za I. razred strukovnih tehničkih (četverogodišnjih) škola*, Zagreb, 1998., Josip Kekez - Vlado Pandžić - Mile Mamić, *Hrvatski 2: udžbenik za II. razred strukovnih tehničkih (četverogodišnjih) škola*, Zagreb, 1998., Vlado Pandžić - Mile Mamić - Josip Kekez, *Hrvatski 3: udžbenik za III. razred strukovnih tehničkih (četverogodišnjih) škola*, Zagreb, 1998., Vlado Pandžić - Josip Kekez - Mile Mamić, *Hrvatski 4: udžbenik za IV. razred strukovnih tehničkih (četverogodišnjih) škola*, Zagreb, 1998.,

Zlatko Vince, *Putovima hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb, 1990., Vlado Pandžić, *Hrvatski jezik, pismenost i književnost u bosanskohercegovačkom školstvu*, Zagreb, 2001., Renzo Titone, *Primijenjena lingvistika*, Zagreb, 1977., Stjepan Damjanović, *Slovo iskona*, Zagreb, 2002.

Predmet: Metodika hrvatske književnosti

Kolegij: **Teorija nastave (školske recepcije) hrvatske i svjetske književnosti**

ECTS: 6

Trajanje: 1 semestar (2 + 1)

Status: obvezatni, 9. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: ispiti iz kolegija: *Pedagogija, Didaktika i Psihologija djetinjstva i adolescencije*.

Ispit: pismeni i usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s teorijom nastave (školske recepcije) hrvatske i svjetske književnosti i osposobljavanje za izvođenje te nastave u osnovnim i srednjim školama.

Sadržaj: Književnost u odgoju. Književnost kao nastavni predmet. Povijest nastave književnosti. Znanost o književnosti i teorija nastave književnosti. Školski pristup književnosti. Programsko određenje nastave književnosti. Ustrojba umjetničkoga i znanstvenog sadržaja u nastavnim programima. Sustavi, svrha i metode književnog odgoja i obrazovanja. Čitatelj (vrste čitatelja). Čitanje. Književni interesi. Motivacije. Nastavni sat književnosti. Interpretacija i recepcija književnih djela. Nastava povijesti književnosti i teorije književnosti. Odnos nastave književnosti i jezika. Sveza nastave književnosti i drugih umjetnosti.

Literatura:

Obvezatna:

- Dragutin Rosandić, *Metodika književnog odgoja i obrazovanja*, Zagreb, 1986., Vlado Pandžić, *Hrvatski roman u školi*, Zagreb, 2001., Dragutin Rosandić, *Novi metodički obzori*, Zagreb, 1993., Vlado Pandžić, *Putovima školske recepcije književnosti*, Zagreb, 2001., Vlado Pandžić, *Prilozi za hrvatsku povijest recepcije književnosti*, Zagreb, 2004. **Dodatna:**

- Ana Pintarić, *U potrazi za skladom*, Osijek, 1997., Milorad Nikčević, *Metodičko-problemske komunikacije*, Zagreb, 1991., Ana Gabrijela Šabić, *Učenik i lirika*, Zagreb, 1991., Vlatko Pavletić, *Kako razumjeti poeziju*, Zagreb, 1995., Aristotel, *Nauk o pjesničkom umijeću*, Zagreb, 1983., Zvonimir Diklić, *Književni lik u nastavi*, Zagreb, 1978., Miroslav Beker, *Povijest književnih teorija*, Zagreb, 1986., Gajo Peleš, *Tumačenje romana*, Zagreb, 1999.

Predmet: Metodika hrvatskog jezika i književnosti

Kolegij: **Teorija nastave govornoga i pismenog izražavanja**

ECTS: 3

Trajanje: 1 semestar (1 + 1 sat)

Status: obvezatni, 9. ili 10. semestar

Oblik nastave: predavanja i vježbe

Uvjeti: ispiti iz kolegija: *Pedagogija, Didaktika i Psihologija djetinjstva i adolescencije*.

Ispit: pismeni i usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s teorijom nastave govornoga i pismenog izražavanja i osposobljavanje za izvođenje te nastave u osnovnim i srednjim školama.

Sadržaj: Govorničko (predavačko) umijeće. Kratka povijest govorništva. Povijesni pregled pismenog izražavanja. Govorničke (predavačke) strategije. Profesor: govornik-predavač do naših dana. Suvremena teorija i praksa nastave govornoga i pismenog izražavanja. Priprema i ustrojba predavanja (govora). Slušanje govora (predavanja). Kultura i govor. Govorne vrste. Vrste pisanih uradaka. Funkcionalni stilovi. Govorničke figure. Stilsko-kompozicijsko vježbanje. Pripovijedanje. Opisivanje. Raspravljavanje. Izlaganje. Tumačenje. Argumentacija. Moderna priopćivala u izražavanju.

Literatura:

Obvezatna:

- Aristotel, *Retorika*, Zagreb, 1989., Stjepko Težak, *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 2*, Zagreb, 1996., Vlado Pandžić, *Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi*, Zagreb, 2001., Dragutin Rosandić, *Od slova do teksta i metateksta*, Zagreb, 2002.

Dodatna:

- Marko Fabije Kvintilijan, *Obrazovanje govornika*, Sarajevo, 1984., Đuro Gračanin, *Temelji govorništva*, Zagreb, 1954., Ivo Škarić, *Temelji suvremenog govorništva*, Zagreb, 2000., Miroslav Beker, *Kratka povijest antičke retorike*, Zagreb, 1997., Dušanka Vuletić, *Govorni poremećaji*, Zagreb, 1987., Krunoslav Pranjić, *Jezik i književno djelo*, Zagreb, 1968.,

Predmet: Metodika hrvatskog jezika i književnosti

Kolegij: **Medijska kultura u nastavi**

ECTS: 3

Trajanje: 1 semestar (1 + 1)

Status: obvezatni, 10. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: ispiti iz kolegija: *Pedagogija, Didaktika, Psihologija djetinjstva i adolescencije* i *Teorija nastave hrvatskoga jezika*.

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s teorijom nastave medijske kulture i osposobljavanje za izvođenje te nastave u osnovnim i srednjim školama.

Sadržaj: Moderna priopćivala (mediji). Medijska kultura u odgoju mladeži. Suvremeni školski pristupi medijskoj kulturi. Kazalište u nastavi. Strip u nastavi. Radio u nastavi. Film u nastavi. Televizija u nastavi. Računalo u nastavi. Internet u nastavi.

Literatura:

Obvezatna:

- Aristoteles, *Nauk o pjesničkom umijeću*, Zagreb, 1977., Stjepko Težak, *Metodika nastave filma na općeobrazovnoj razini*, Zagreb, 1990., Hrvoje Turković, *Razumijevanje filma*, Zagreb, 1998., RTV-pedagogija, Zagreb, 1970., Miroslav Tuđman, *Teorija informacijske znanosti*, Zagreb, 1990., Iva Gruić, *Prolaz u zamišljeni svijet*, Zagreb, 2002.

Dodatna:

- Ante Peterlić, *Osnove teorije filma*, Zagreb, 2001., Zvezdana Ladika, *Dijete i scenska umjetnost*, Zagreb, 1970., Miroslav Tuđman, *Prikazalište znanja*, Zagreb, 2003., *Televizija u školi*, Zagreb, 1997., Silvano Šavle, *Internet*, Rijeka, 2001., Damir Boras - Zdravko Dovedan, *Informatika: udžbenik za 1. razred srednjih škola*, Zagreb, 1994., *Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala*, Zagreb, 2002.

Predmet: Metodika hrvatskog jezika i književnosti

Kolegij: **Osnove dramske pedagogije**

ECTS: 2

Trajanje: 1 semestar (1 + 1)

Status: izborni, 9. ili 10. semestar

Oblik nastave: predavanja i vježbe

Uvjeti: ispiti iz kolegija: *Pedagogija, Didaktika i Psihologija djetinjstva i adolescencije.*

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s osnovama dramske pedagogije i osposobljavanje za vođenje školskih dramskih društava.

Sadržaj: Dramski odgoj mladeži. Odgojno kazalište. Kazalište zajednice. Lutkarstvo i scenska kultura. Oblici i metode rada. Oslobođanje djece od shema i koncepata odraslih osoba. Artikulacija. Fonetske vježbe za njegu glasa i izgovora. Improvizacija i dramske igre. Dramske tehnike. Scenski govor. Scenski pokreti. Mogućnosti dramskog odgoja u radu s djecom i mladeži s posebnim potrebama.

Literatura:

Obvezatna:

- Zvezdana Ladika, *Dijete i scenska umjetnost*, Zagreb, 1970., Cicely Berry, *Glumac i glas*, Zagreb, 1997., *Dramski odgoj*, Zagreb, 1997., Iva Gruić, *Prolaz u zamišljeni svijet*, Zagreb, 2002.

Dodatna:

- Vlado Krušić, *Dramski odgoj: svjetski pokret*, Umjetnost i dijete, Zagreb, 1995., 4-6, str. 223-226., Mihail Aleksandrovič Čehov, *Glumcu: o tehnici glume*, Zagreb, 2004., Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine*, Zagreb, 1979.

Predmet: Metodika hrvatskog jezika i književnosti

Kolegij: **Krasnoslov i gluma**

ECTS: 2

Trajanje: 1 semestar (1 + 1)

Status: izborni, 9. ili 10. semestar

Oblik nastave: predavanja i vježbe

Uvjeti: ispiti iz kolegija: *Pedagogija, Didaktika i Psihologija djetinjstva i adolescencije*.

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s krasnoslovom i glumom i osposobljavanje za vođenje krasnoslovnih i dramskih društava u osnovnim i srednjim školama.

Sadržaj: Čitanje književnih i drugih tekstova. Interpretativno čitanje. Izgovor. Njega glasa. Krasnoslov. Recital. Predstava. Gluma. Scenski govor. Tehnika glume. Scenski pokreti. Scenske tehnike. Oblici i metode dramskog odgoja.

Literatura:

Obvezatna:

- Cicely Berry, *Glumac i glas*, Zagreb, 1997., Mihail Alkesandrovič Čehov, *Glumcu: o tehnici glume*, Zagreb, 2004., Iva Gruić, *Prolaz u zamišljeni svijet*, Zagreb, 2002.

Dodatna:

- Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine*, Zagreb, 1979., Zvezdana Ladika, *Dijete i scenska umjetnost*, Zagreb, 1970., Joško Ševo i dr., *Pjesništvo (Elektronička građa)*, Zagreb, 2000.

Predmet: Metodika hrvatskog jezika i književnosti

Kolegij: **Izvannastavne kulturno-umjetničke djelatnosti u školi**

ECTS: 2

Trajanje: 1 semestar (1 + 1)

Status: izborni, 9. ili 10. semestar

Oblik nastave: predavanja i vježbe

Uvjeti: ispiti iz kolegija: *Pedagogija, Didaktika i Psihologija djetinjstva i adolescencije*.

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s izvannastavnim kulturno-umjetničkim djelatnostima u školi i osposobljavanje za vođenje kulturno-umjetničkih društava u osnovnim i srednjim školama.

Sadržaj: Školske izvannastavne djelatnosti. Filmska, televizijska, radijska, dramska, krasnoslovna i druga društva u osnovnim i srednjim školama. Godišnji planovi i programi rada društava. Načela i pravila rada u kulturno-umjetničkim školskim društvima. Metode i postupci u vježbanju.

Literatura:

Obvezatna:

- Stjepko Težak, *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine*, Zagreb, 1979., Iva Gruić, *Prolaz u zamišljeni svijet*, Zagreb, 2002.

Dodatna:

- Vlatko Previšić, *Izvannastavne aktivnosti i stvaralaštvo*, Zagreb, 1987., *Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala*, Zagreb, 2002.

Predmet: Metodika hrvatskog jezika i književnosti

Kolegij: Jezične teškoće učenika osnovnih i srednjih škola

ECTS: 2

Trajanje: 1 semestar (1 + 1)

Status: izborni, 9. ili 10. semestar

Oblik nastave: predavanja i vježbe

Uvjeti: ispiti iz kolegija: *Pedagogija, Didaktika i Psihologija djetinjstva i adolescencije*.

Ispit: usmeni

Cilj: Upoznavanje studenata s jezičnim teškoćama učenika osnovnih i srednjih škola i osposobljavanje za individualan rad s učenicima.

Sadržaj: Teškoće u govornom i pismenom izražavanju. Fonološke, morfološke, sintaktičke i druge jezične i nejezične pogriješke (nelogičnost, nespretnost u izražavanju) učenika osnovnih i srednjih škola. Individualan rad s učenicima. Ispravljanje pogriješaka. Pomoć u jasnijem i preciznijem usmenom i pismenom izražavanju.

Literatura:

Obvezatna:

- Ivo Škarić (ur.), *Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje*, Zagreb, 1988., Stjepko Težak, *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 2*, Zagreb, 1997., Dragutin Rosandić, *Od slova do teksta i metateksta*, Zagreb, 2002.

Dodatna:

- Dušanka Vuletić, *Govorni poremećaji: izgovor*, Zagreb, 1987., Vlado Pandžić, *Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi*, Zagreb, 2001., Đuro Gračanin, *Temelji govorništva*, Zagreb, 1975., Ivo Škarić, *Temeljci suvremenog govorništva*, Zagreb, 2000.

Predmet: Metodika hrvatskog jezika

Kolegij: Hrvatski kao drugi jezik u osnovnoj školi

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: ispiti iz kolegija Usvajanje i učenje hrvatskoga jezika ili Psiholingvistički pristup hrvatskome kao drugome jeziku ili Hrvatski jezik višejezičnih govornika

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 2 sata seminara, konzultacije

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit, hospitacija, ogledni sat

Cilj: Osposobljavanje studenata za samostalno izvođenje nastave hrvatskoga jezika za neizvorne govornike u osnovnoj školi.

Sadržaj: Rani jezični razvoj u hrvatskome kao prvome jeziku. Usvojenost hrvatskoga do polaska u školu. Rano učenje stranoga jezika. Sustavi i pristupi nastavi hrvatskoga kao drugoga jezika. Sadržaj nastave hrvatskoga jezika u programima obrazovanja pripadnika nacionalnih manjina. Posebnosti učenja i nastave hrvatskoga jezika za pripadnike pojedinih manjina. Izvandomovinska nastava hrvatskoga jezika. Priručnici za hrvatski kao drugi jezik. Procjena znanja hrvatskoga kao drugoga jezika.

Literatura:

Obavezna:

- Težak, S. (1996) *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1*, Zagreb, Školska knjiga
- Težak, S. (1997) *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 2*, Zagreb, Školska knjiga
- Irujo, S. (1998) *Teaching Bilingual Children Beliefs and Behaviors*, A Teacher Source Book, Heinle & Heinle Publishers
- Cameron, L. (2001) *Teaching Languages to Young Learners*, Cambridge, Cambridge University Press
- Cvikić, L. (ur) (2004) *Jezičak- priručnik za poučavanje hrvatskoga kao nematerinskoga jezika s posebnim osvrtom na hrvatski za Rome*, Zagreb (skripta)

Priručnici:

- Juričić, D. (1994) *Reci mi Hrvatski 1: udžbenik za početno učenje hrvatskoga jezika*, Zagreb, Školska knjiga
- Pandžić, V i Sabljak, V. (2002) *Hrvatska darovnica*, Zagreb, Alka script d.o.o.
- Pandžić, V i Sabljak, V. (2004) *Hrvatska pozdravnica: priručnik za učenike prvoga i drugog razreda hrvatskih dopunskih škola u inozemstvu*, Zagreb, Profil international
- Pandžić, V i Sabljak, V. (2004) *Hrvatska radosnica: priručnik za učenike trećega i četvrtog razreda hrvatskih dopunskih škola u inozemstvu*, Zagreb, Profil international

Dodatna:

- Pavličević-Franić, D. i Kovačević, M. (2003) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II.: prikazi, problemi, putokazi*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu i Naklada Slap
- Josipović, V. (1999.) *Usvajanje izgovora stranoga jezika ranoj školskoj dobi*, u: Vrhovac, Y. i sur. *Strani jezik u osnovnoj školi*, Zagreb, Naprijed, 83-99

- Kruhan, M. (1999.) *Vještina čitanja i pisanja u nastavi stranih jezika*, u: Vrhovac, Y. i sur. Strani jezik u osnovnoj školi, Zagreb, Naprijed, 139-158
- Mihaljević Djigunović, J. (1999.) *O afektivnim aspektima*. u: Vrhovac, Y. i sur. Strani jezik u osnovnoj školi, Zagreb, Naprijed, 31-39
- Medved Krajnović, M. (1999.) *Vrednovanje znanja i učenje stranih jezika* u: Vrhovac, Y. i sur. Strani jezik u osnovnoj školi, Zagreb, Naprijed, 68-83
- Mihaljević Djigunović, J. (1999.) *Slušanje* u: Vrhovac, Y. i sur. Strani jezik u osnovnoj školi, Zagreb, Naprijed, 83-93
- Rijavec, M. (1999.) *Priča i pripovijedanje u nastavi stranog jezika*, u: Vrhovac, Y. i sur. Strani jezik u osnovnoj školi, Zagreb, Naprijed, 303-311
- Vilke, M. (1999.) *Obrada rječnika*, u: Vrhovac, Y. i sur. Strani jezik u osnovnoj školi, Zagreb, Naprijed, 179-187
- Sironić-Bonefačić, N. (1999.) *Podučavanje gramatike*, u: Vrhovac, Y. i sur. Strani jezik u osnovnoj školi, Zagreb, Naprijed, 207-214
- Narančić Kovač, S. (1999.) *Dječja književnost u nastavi stranog jezika*, u: Vrhovac, Y. i sur. Strani jezik u osnovnoj školi, Zagreb, Naprijed, 257-272

Predmet: Metodika hrvatskog jezika

Kolegij: **Hrvatski kao drugi strani jezik za odrasle**

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: ispiti iz kolegija Usvajanje i učenje hrvatskoga jezika ili Psiholingvistički pristup hrvatskome kao drugome jeziku ili Hrvatski jezik višejezičnih govornika

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 2 sata seminara, konzultacije

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Cilj: Osposobljavanje studenata za samostalno izvođenje nastave hrvatskoga kao drugoga jezika za odrasle.

Sadržaj: Ovladavanje jezikom u odrasloj dobi. Obilježja učenika. Pojedinačne razlike među učenicima: spol, dob, nadarenost, motivacija i stavovi, strah od jezika. Strategije učenja i poučavanja. Obilježja jezičnoga unosa. Nastavnički govor. Utjecaj poučavanja na učenje jezika. Metode i pristupi poučavanju drugoga (stranoga) jezika. Načela i pristup nastavi hrvatskoga kao drugoga jezika. Nastava gramatike hrvatskoga kao drugoga jezika. Poučavanje padežnome sustavu. Poučavanje glagolskome sustavu. Poučavanje leksiku hrvatskoga jezika. Razvijanje komunikacijske sposobnosti u hrvatskome kao drugome jeziku. Jezične djelatnosti u hrvatskome kao drugome jeziku. Čitanje. Pisanje. Slušanje. Govorenje. Priručnici za nastavu

hrvatskoga kao drugoga jezika. Procjena znanja hrvatskoga jezika.

Literatura:

Obavezna:

- Jelaska, Z. (ur.) (2005) *Hrvatski kao drugi i strani jezik*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada (u tisku)
- Council of Europe (2001), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment Cambridge*, Cambridge University Press
- Richards, J. C. i Rodgers, T (2001) *Approaches and Methods in Language Teaching*, Cambridge, Cambridge University Press

Dodatna:

- Mihaljević Djigunović, J. (1998) *Uloga afektivnih faktora u učenju stranog jezika*, Zagreb, Filozofski fakultet
 - Čurković-Kalebić, S. (2003) *Jezik i društvena situacija: istraživanje govora u nastavi stranog jezika*, Zagreb, Školska knjiga, 2003.
 - Shrum, J. L i Glisan, E. W. (2000) *Teacher's Handbook Contextualized Language Instruction*, Thomson Heinle
- Skehan, P. (2001) *A Cognitive Approach to Language Learning*, Oxford, Oxford University Press
- Različiti priručnici za učenje hrvatskoga kao drugoga jezika*

Predmet: Metodika hrvatskog jezika

Kolegij: **Metodologija istraživanja usvajanja jezika – istraživanja hrvatskoga**

ECTS bodovi: 2

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, diplomski

Uvjeti: ispiti iz kolegija Usvajanje i učenje hrvatskoga jezika ili Psiholingvistički pristup hrvatskome kao drugome jeziku ili Hrvatski jezik višejezičnih govornika

Oblik nastave: 1 sat predavanja, 1 sat seminara, konzultacije

Studentske obveze: samostalno postaviti i provesti istraživanje te prikazati rezultate

Cilj: Osposobiti studente za pripremu i provođenje samostalnoga istraživanja usvajanja jezika.

Sadržaj: Što je istraživanje. Pristupi istraživanju. Pripremna faza istraživanja: problemi i ciljevi istraživanja. Pretpostavke. Tipovi podataka i varijable. Prikupljanje podataka: ispitanici i materijali. Kvalitativno istraživanje. Kvantitativno istraživanje. Raščlamba podataka. Objašnjenje rezultata. Izveštavanje. Metode istraživanja u prvome jeziku i istraživanja hrvatskoga. Metode istraživanja u drugome jeziku i istraživanja hrvatskoga.

Literatura:

Obavezna:

- Mejovšek, M. (2003) *Uvod u metode znanstvenoga istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima*, Naklada Slap i ERF, 1-115.
- Kuvač, J. i Palmović, M. (u tisku) *Metodologija istraživanja dječjega jezika*, Naklada Slap
- Gačić, M. (2001) *Pisanje i objavljivanje znanstvenih i stručnih radova*, MUP RH Policijska Akademija, Zagreb
- Mustapić, M., Hržica, G. (2005) *Kaže li se na hrvatskome hijena vuk?*, zbornik skupa Dijete i jezik, Osijek, Sveučilište J.J. Strossmayera, (u tisku)

Dodatna:

- Petz, B. (1997.) *Osnovne statističke metode za nematematičare*, Naklada Slap
- Alderson, J. Ch. et al. (1995) *Language Test Construction and Test Evaluation*, Cambridge University Press, Cambridge
- Selinger, H. W. i Shohamy E. (1989) *Second Language Research Methods*, Oxford University Press, Oxford

Predmet: Metodika hrvatskog jezika i književnosti

Kolegij: Nastavna praksa

ECTS: 10

Ukupno nastavne prakse: 120 sati

Satnica:

- hospitacije u nižim razredima osnovne škole: 8 sati
- samostalna predavanja u nižim razredima osnovne škole: 1 sat

- hospitacije u višim razredima osnovne škole: 35 sati
- samostalna predavanja u višim razredima osnovne škole: 8 sati

- hospitacije u srednjim školama: 35 sati
- samostalna predavanja u srednjim školama: 8 sati

- hospitacije u školama za učenike s teškoćama u razvoju: 8 sati
- samostalna predavanja za učenike s teškoćama u razvoju: 1 sat

- hospitacije u školama za strance (učenje hrvatskoga jezika): 8 sati
- samostalna predavanja u školama za strance: 1 sat

**- hospitacije i samostalna predavanja obavljaju se na Croaticumu Odsjeka za kroatistiku
Filozofskoga fakulteta**

- hospitacije na vježbama izvannastavnih ili izvanškolskih
društava: 6 sati**
- samostalno vođenje vježbe izvannastavnih ili izvanškolskih
društava: 1 sat**

DODATAK: ZAJEDNIČKI DIO STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Sadržaj

Objašnjenje koncepcije nastavničkog usmjerenja	
Struktura zajedničkog dijela studija nastavničkog usmjerenja	
Opisi kolegija	
Psihološki modul	
Pedagoški modul	
Didaktički modul	
Sociološki modul	
Filozofski modul	
Informatički modul	
Hrvatski jezik u nastavničkoj komunikaciji	
Životopisi	

OBRAZLOŽENJE KONCEPCIJE NASTAVNIČKOGA USMJERENJA

Prijedlog programa nastavnika usmjerenja koncipiran je tijekom mnogobrojnih radnih sastanaka *Odbora za nastavu* Filozofskoga fakulteta. *Odbor za nastavu* konzultirao je cijeli niz programa na stranim sveučilištima i nastojao doći do optimalnog omjera potrebnih kolegija koji bi našim studentima diplomskih nastavnika studija omogućili mobilnost, tj. djelomično studiranje i zapošljavanje u drugim zemljama, te im osigurali usporedivost diploma s diplomama stečenima na drugim europskim sveučilištima.

U ovom prijedlogu programa polazi se od činjenice da u području obrazovanja budućih nastavnika na razini Europe već postoje jasne naznake standardizacije u koncepciji te u opsegu i sadržaju obrazovanja. Ponuđeni program temelji se na uvidu u komparativne podatke o europskim modelima obrazovanja budućih nastavnika koji su javno dostupni putem obrazovne informacijske mreže Europske komisije i zemalja članica Europske unije *Eurydice*, na izvješćima projektnih grupa o efikasnosti različitih modela obrazovanja budućih nastavnika i o strukturi temeljne nastavničke kompetencije (npr. projekti *OECD*-a iz 1990, 1994. i 1999, projekt Europske komisije *SIGMA*) i u skladu je s trendovima opisanima u relevantnim dokumentima (npr. *Green Paper on Education and Training in Europe*, *White Paper on Education and Training*).

Navedeni, u Europi prihvaćeni principi, mogu se rezimirati na sljedeći način:

- tijekom sveučilišnog obrazovanja budućem nastavniku osigurava se stjecanje temeljne nastavničke kompetencije
- tijekom sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog obrazovanja, koje najčešće traje ukupno pet godina, na predmete kojima se omogućuje stjecanje temeljne nastavničke kompetencije odvaja se najmanje 20% ukupnog opsega studija (60 ECTS bodova), a europski je prosjek 25%
- stjecanje temeljne nastavničke kompetencije podrazumijeva stjecanje znanja, vještina i kompetencija u trima glavnim područjima: općem obrazovno-odgojnom području, metodičkom području i nastavnoj praksi. Omjer zastupljenosti navedenih triju područja uglavnom je ravnomjerno raspoređen.

Radi orijentacije prilažemo u tablici pregled opsega i raspodjele ECTS bodova u nekoliko europskih zemalja:

Zemlja	Ukupni ECTS	Opći obrazovno-odgojni dio	Metodički dio	Nastavna praksa
Španjolska	67	24	21	22

Finska	70	24	24	22
Švedska	60 (kao zadani minimum)	20	40 (navedeni ukupni bodovi za metodiku i nastavnu praksu)	

(podaci preuzeti s informacijske mreže *Eurydice*).

Uvažavajući specifičnost i tradiciju našega dosadašnjeg sustava obrazovanja budućih nastavnika, u predloženoj koncepciji nastavničkih studija nastojali smo se približiti tim standardima iako ih nismo do kraja slijedili (npr. za nastavnu praksu umjesto jedne trećine, tj. 20 ECTS bodova, odvojili smo samo 10 ECTS bodova, a također smo smatrali da je budućim nastavnicima nužno omogućiti razvijanje njihove govorno-jezične komunikacijske kompetencije te sposobnosti primjene informacijskih tehnologija u nastavi).

U koncepciji se polazi od stava da temeljna nastavnička kompetencija koja se stječe tijekom diplomskog nastavničkog studija predstavlja neophodan temelj za cjeloživotno obrazovanje budućega nastavnika i dobivanje licence za rad u školi.

Neki aspekti programa će se usklađivati s prirodom pojedinih studija i doradivati kroz iskustvo u radu.

Opseg od 60 ECTS bodova, na kojem se temelji ovaj program, zadan je i odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta donešenoj na izvanrednoj sjednici 22. ožujka 2004.: «Na diplomskom studiju za nastavničko usmjerenje izdvaja se 60 bodova za psihološko-pedagoško-didaktičke predmete i za metodiku nastave».

NAPOMENA:

U ovom 'paketu' nalaze se opisi kolegija koji su zajednički za sve nastavničke diplomske studije na Filozofskom fakultetu. Opisi kolegija metodičkoga bloka i prakse sastavni su dio diplomskih nastavničkih studija pojedinih odsjeka.

STRUKTURA ZAJEDNIČKOG DIJELA STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Naziv modula	Status	Naziv kolegija	Satnica	ECTS
PSIHOLOŠKI MODUL	Obv.	Psihologija obrazovanja i odgoja	2+0+2	4
	Izb.	Rad s naprednim učenicima	2+0+0	2
		Komunikacijske vještine	2+0+2	
		Okolinski čimbenici razvoja	2+0+0	
		Uvod u psihologiju roditeljstva	2+0+0	
		Uvod u teorije ličnosti	2+0+0	
		Psihologija osoba s posebnim potrebama	1+2+0	
		Evaluacija tretmana	2+1+0	
PEDAGOŠKI MODUL	Obv.	Opća pedagogija	2+1+0	3
	Izb.	Komunikacija u nastavi	1+1+0	2
		Pedagogija adolescencije	1+1+0	
		Osnove specijalne pedagogije	1+1+0	
		Obrazovanje darovitih	1+1+0	
		Pedagoško savjetovanje i profesionalna orijentacija	1+1+0	
DIDAKTIČKI MODUL	Obv.	Opća didaktika	2+1+0	3
	Izb.	Interesi u nastavi	1+1+0	2
		Alternativne pedagoške ideje i škole	1+1+0	
		Temeljna nastavna umijeća	1+1+0	
		Pedagoška dijagnostika	1+1+0	
		Didaktičke teorije	1+1+0	
SOCIOLOŠKI MODUL	Obv.	Sociologija obrazovanja	1+1+0	3
FILOZOFSKI	Obv.	Filozofija odgoja	2+0+0	3

MODUL				
INFORMATIČKI MODUL	Obv.	Informacijske tehnologije u obrazovanju	1+0+1	3
	Izb.	Primjena računala u nastavi jezika	1+0+1	2
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI	Obv.	Hrvatski jezik za nastavnike	1+1+0	2
		Govorništvo za nastavnike	0+1+1	1,5
		Jezična interakcija i jezični varijeteti	1+0+0	1,5
	Izb.	Fonetska korekcija	0+1+1	1,5
		Govorna proizvodnja	0+1+1	
	Njega glasa	0+1+1		
	Ortoepske vježbe	0+1+1		
	Dvojezičnost	1+1+0		

OPISI KOLEGIJA

PSIHOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA I ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Tjelesni, motorički, perceptivni, kognitivni, govorni, emocionalni i socijalni razvoj tijekom srednjeg i kasnog djetinjstva te adolescencije. Najčešća odstupanja i problemi u razvoju u dječjoj i adolescentnoj dobi.

Odnos teorija učenja i učenja u školskom okruženju. Individualne razlike važne u poučavanju. Učenici s posebnim potrebama. Motivacija za učenje i kako je povećati. Upravljanje razredom i razredna disciplina.

Odnos učenja i poučavanja. Procjenjivanje i mjerenje ishoda poučavanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s promjenama u ponašanju i sposobnostima koje se događaju u razdoblju djetinjstva i adolescencije, te uzrocima i procesima koji se nalaze u podlozi tih promjena. Studenti će se osposobiti za razumijevanje ponašanja djece i adolescenata te kompetentnu interakciju s njima.

Razumijevanje primjene teorija učenja u školskom radu i odnosa između procesa poučavanja i ishoda učenja.

Studenti će razumjeti ulogu motivacijskih, socijalnih procesa i školskog okruženja u procesu učenja i poučavanja te će moći primijeniti prikladne postupke za suradnju s učenicima i roditeljima u rješavanju obrazovnih problema.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Ukupno 60 sati nastave kroz predavanja i vježbe (30 + 30). Znanje se provjerava kolokvijem i pismenim ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Vasta, R., Haith, M .M. & Miller, S.A. (1998. ili kasnija izdanja). Dječja psihologija: suvremena znanost. *Naklada Slap, Jastrebarsko.*

Vizek Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003.) Psihologija obrazovanja, *Zagreb: IEP.*

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Grgin, T. (2001.) Školsko ocjenjivanje znanja. *Jastrebarsko: Naklada Slap*

Papalia, D.E. & Wendkos-Olds, S. (1989 ili kasnija izdanja). Human development. McGraw-Hill.

Zarevski (ur.) (2003.). Učitelji za učitelje, *Zagreb:IEP*

Bodovna vrijednost predmeta

4 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno, a konačna ocjena je kombinacija rezultata na kolokviju i završnog ispita.

IZBORNİ KOLEGIJI:

RAD S NADARENİM UČENICIMA

Okvirni sadržaj predmeta

Karakteristike darovite djece (kognitivne i socio-emocionalne osobine darovitih). Identifikacija darovitih učenika i uloga učitelja u tom procesu. Posebnosti rada s darovitimima unutar školskog sustava. Uloga učitelja u akceleraciji. Obogaćenje programa (sadržaji i metode rada). Rad učitelja na izradi i provedbi programa, suradnja u timu. Rad s roditeljima nadarenih učenika.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će upoznati karakteristike darovite djece, načine identifikacije darovitih i mogućnosti rada s njima u okviru školskog sustava. Moći će planirati svoj rad u praksi. Studenti će biti pripremljeni za timski rad na planiranju i izvedbi programa rada s darovitim učenicima.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

Nastava se provodi kroz predavanja u jednom semestru (2+0). Znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Čudina-Obradović, M. (1991.). *Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Školska knjiga, Zagreb.

Koren, I. (1989.). *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika*. Školske novine, Zagreb

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Heller, K.A., Monks, F.J., Sternberg R.J., Subotnik, R.(2000.). *International handbook of giftedness and talent*. Oxford: Elsevier Science Ltd.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pisano.

KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE

Okvirni sadržaj predmeta

Komunikacijski proces. Verbalna komunikacija. Neverbalna komunikacija. Priroda interpersonalne komunikacije. Važnost komunikacije za interpersonalne odnose. Prepreke za uspješnu komunikaciju. Vještine uspješne komunikacije s pojedincem. Samootkrivanje. Asertivnost. Aktivno slušanje. Empatičko razumijevanje. Pravila komunikacije. Usklađena konverzacija. Komunikacija u maloj grupi. Vođenje grupne diskusije. Debata. Predstavljanje grupe i iznošenje grupnih zaključaka. Govorenje pred publikom. Korištenje prezentacijskih vještina tijekom izlaganja. Različite svrhe i odgovarajući oblici obraćanja publici. Kritičko slušanje i postavljanje pitanja govorniku.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvještavanje i razumijevanje osnova uspješne komunikacije i usvajanje tehnika i vještina potrebnih za uspješnu komunikaciju s pojedincima, u grupi i s publikom.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno tijekom jednog semestra.

Provjera znanja i svladavanje vještina provodi se tijekom nastave kroz različite individualne i grupne zadatke, te usmenim ispitom nakon odslušanog predmeta.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Pearson, J. C., Spitzberg, B. H. (1990). *Interpersonal communication: concepts, components and contexts*. Dubuque: Wm. C. Brown Publishers.

Egan, G. (1977). *You and me: the skills of communicating and relating to others*. Monterey: Brooks/Cole Publishing Company.

Bolton, R. (1986). *People skills*. New York: Touchstone.

Lucas, S. E. (1998). *The art of public speaking*. New York: McGraw-Hill.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, J. (Ed.) (1999). *Bridges, not walls: a book about interpersonal communication*. McGraw-Hill.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeno.

Okvirni sadržaj predmeta

Ekološki model razvoja. Utjecaj mikrosustava na razvoj: obitelji, vršnjaci, škola. Utjecaj mezosustava na razvoj djeteta: odnos škole i obitelji. Utjecaj egzosustava na razvoj: radno mjesto i zaposlenost roditelja, socijalna mreža, socioekonomski status, zakonodavstvo i socijalna politika, sredstva masovnih komunikacija. Utjecaj makrosustava na razvoj: kulturalni i subkulturalni utjecaji.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s različitim modelima o mehanizmima djelovanja socijalnih ekoloških sustava na razvoj. Po završetku kolegija studenti će razumjeti kako socijalni konteksti, promjene u njima i interakcije između njih i djeteta utječu na razvoj te će moći prepoznati i razlikovati okolnosti i uvjete u različitim kontekstima koji pogoduju kao i one koji narušavaju optimalan djetetov razvoj.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sat predavanja jedno tijekom jednog semestra. Znanje će se provjeravati putem kolokvija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (1998). The ecology of developmental processes. In W. Damon (Series Ed.) & R. M. Lerner (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (5th ed., pp. 993-1028). New York: John Wiley.

Demo, D.H., Ganong, L.H. (1994). Divorce. U knjizi McKenry, P.C. i Price S.J. (Eds.) (1994). *Families and Change* (str. 197-218).

Walsh, F. (Ed.) (1993). *Normal family processes*. New York: The Guilford Presss. (pogl. 1-12)

Ilišin, V., Marinović Bobinac, A., Radin, F. (2001). *Djeca i mediji*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži i IDIZ.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, A.J., Copeland, A. P., Chester, N.L., Malley, J.E., Barenbaum, N.B. (1997). *Separating together: How divorce transforms families*. New York: The Guilford Presss.

Balter, L., Tamis-leMonda (Eds.) (1999). *Child psychology: A handbook of contemporary issues*. New York: Psychology Press. (pogl. 16, 18, 19)

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U PSIHOLOGIJU RODITELJSTVA

Okvirni sadržaj predmeta

Determinante roditeljskog ponašanja (karakteristike roditelja, karakteristike djeteta, kontekstualni činitelji). Individualne razlike u roditeljskom ponašanju (dimenzije i stilovi roditeljskog ponašanja). Tranzicija u roditeljsku ulogu i faze roditeljstva (roditeljstvo s djetetom dojenačke, predškolske, rane školske i adolescentne dobi; roditeljstvo i odrasla djeca). Utjecaj roditeljskog ponašanja na dječje ponašanje i razvoj. Roditeljska uloga i osobni razvoj. Odnosi između roditeljske i drugih životnih uloga. Neplodnost i život bez djece. Roditeljstvo u specifičnim okolnostima (maloljetni roditelji, jednoroditeljske i rekonstituirane obitelji, roditelji djece s posebnim potrebama, udomiteljstvo i posvojenje). Edukacija roditelja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s psihologijom roditeljstva i razumijevanje složenosti i važnosti uloge majke i oca u suvremenim društvenim okolnostima. Poznavanje utjecaja roditeljskog ponašanja na dječji razvoj te utjecaja roditeljstva na razvoj u odrasloj dobi. Kroz sadržaje kolegija studenti će se osposobiti za promoviranje optimalnih roditeljskih ponašanja u budućem profesionalnom radu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja tjedno tijekom jednog semestra. Po završetku nastave znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Martin, C.A. & Colbert, K.K. (1997). *Parenting: A life span perspective*. NY: McGraw-Hill.

Delač Hrupelj, J., Miljković, D. i Lugomer Armano G. (2000). *Lijepo je biti roditelj*. Zagreb: Creativa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Hoghugh, M. & Long, N. (Eds.). (2005). *Handbook of parenting: Theory, research and practice*. SAGE.

Bornstein, M.H. (2002). *Handbook of parenting*. Vol. 1-5. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Brooks, J.B. (2001). *Parenting* (3rd ed). Mountain View, CA: Mayfield Publishing Co.

Muzi, M.J. (2000). *The experience of parenting*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Maccoby, E.E. (2000). *Parenting and its effects on children: On reading and misreading behavior genetics*. Annual Review of Psychology, 51, 1-27.

Golombok, S. (2000). *Parenting: What really counts?* Philadelphia, PA: Routledge.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U TEORIJE LIČNOSTI

Okvirni sadržaj predmeta

Uloga i važnost teorije u psihologiji ličnosti; Povijesni razvoj teorija ličnosti; Uvjeti koje bi morala zadovoljavati dobra teorija ličnosti; Kriteriji za vrednovanje različitih teorija ličnosti; Strukturalne i procesne teorije ličnosti; Razlikovanje teorija i modela u psihologiji ličnosti; Osnovni teoretski pristupi u psihologiji ličnosti (Osobinski pristup; Psihoanalitički pristup; Kognitivni pristup; Pristup teorija učenja; Humanistički pristup); Detaljan prikaz najvažnijih teorija ličnosti; Moguća aplikacija pojedinih teorija u obrazovnom kontekstu; Usporedba različitih teorija ličnosti i kritički osvrt na njih.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Cilj kolegija je stjecanje znanja o različitim teorijama ličnosti. Omogućiti studentima stjecanje znanja za kritičku evaluaciju različitih teorija. Osim prikazivanja pojedinih teorija ličnosti, posebna pažnja će se posvetiti aplikacijama teorija ličnosti u obrazovnom kontekstu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja na tjedan tijekom jednog semestra

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

John, O.P., Cervone, D., Pervin, L.A. (2005). Personality: Theory and Research, 9th Ed. Wiley

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Fulgosi, A. (1985). Psihologija ličnosti: Teorije i istraživanja. Zagreb: Školska knjiga

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni

PSIHOLOGIJA OSOBA S POSEBNIM POTREBAMA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni, obiteljski i individualni činitelji u nastanku razvojnih teškoća. Mentalna retardacija. Tjelesni invalidi. Slijepa djeca. Gluha djeca. Djeca s poremećajima u ponašanju. Djeca oboljela od cerebralne paralize. Psihološka podrška obiteljima čiji član ima posebne potrebe. Stigma i stavovi društva prema osoba s posebnim potrebama. Etička pitanja brige o ljudima s posebnim potrebama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznat će različite etiološke činitelje u nastanku razvojnih teškoća. Studenti će usvojiti znanja o specifičnim skupinama ljudi s posebnim potrebama. Raspravljat će o stigmatizaciji i stavovima društva prema osoba s posebnim potrebama. Studenti će naučiti specifičnosti ophođenja s ljudima s posebnim potrebama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 2 sata seminara. Seminari će uključivati prikaz poteškoća i način rada s osobama s određenim posebnim potrebama, te rasprave o etičkim pitanjima. Provjera znanja provodi se tijekom nastave kroz seminare i na kraju nastave pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Batshaw, M. L. (2002). *Children with Disabilities*. New York: Paul H Brookes Pub Co.

Blackbourn, J. M., Patton, J. R. i Trainor, A. (2003). *Exceptional children in focus*. London: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ribić, K. (1991.). *Psihofizičke razvojne teškoće*. ITP Forum: Zadar

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

EVALUACIJA TRETMANA

Okvirni sadržaj predmeta

Osnovni pojmovi u evaluaciji tretmana; Vrste psihosocijalnih intervencija i smisao njihove evaluacije; Teorijski, metodološki i praktični aspekti evaluacije programa; Logika evaluacijskih postupaka; Glavne vrste

evaluacije programa; Modeli evaluacije; Nacrti evaluacijskih istraživanja; Planiranje evaluacijskih postupaka (definiranje ciljeva, kriterija i standarda za ocjenu djelotvornosti programa, izbor nacrtu istraživanja, izvori i načini prikupljanja evaluacijskih podataka, postupci analize podataka); Izvještavanje o rezultatima evaluacije (elementi i struktura izvještaja, prilagodba korisnicima).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti polaznike da mogu (a) samostalno ili kao član tima sudjelovati u planiranju i kreiranju nacrtu evaluacijskog istraživanja, (b) provesti evaluaciju programa unutar pojedinih domena, (c) adekvatno opisati i interpretirati prikupljene podatke te prikazati rezultate u formi pisanog evaluacijskog izvješća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno unutar jednog semestra. Provjera znanja provodi se kontinuirano tijekom semestra - kroz izlaganja seminarskih radova i rasprave tijekom nastave te ispitom nakon odslušanog kolegija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kulenović, A. (1996). *Evaluacija psihosocijalnih intervencija*. U: Pregrad, J. (Ur.) *Stres, trauma, oporavak* (269-291). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Posavac, E. J., & Carey, R. G. (2003). *Program Evaluation - Methods and Case Studies*. (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Rossi, P. H., & Freeman, H. F. (2003). *Evaluation*. London: Sage.

Rosekrans, F. (1990). Psihoterapija s gledišta nespecifičnih rezultata i uvjeravanja. *Primijenjena psihologija*, 11, 36-46.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeno.

PEDAGOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ¹:

OPĆA PEDAGODIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet Opće pedagogije. Diferencijalna pedagogija ili sustav pedagoških disciplina. Odnos pedagogije i drugih znanosti. Temeljni pedagoški pojmovi i kategorije. Temeljni oblici pedagoškog djelovanja. Oblici znanja i spoznaja o odgoju (slike, koncepti, modeli i teorije). Obrazovne institucije i sustavi obrazovanja. Suvremena pedagogija i kurikulum. Profesionalne kompetencije nastavnika. Suvremeni izazovi pedagogiji (primjerice: alternativne i/ili anti pedagogije; interkulturalni odgoj; globalizacija).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, subdisciplinama i kategorijalnim aparatom Opće pedagogije te steći elementarna umijeća u ophođenju s pedagojskim teorijama i razviti umijeća glede temeljnih oblika pedagoških djelovanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom po završetku nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije* (Odabrana poglavlja). Zagreb: HPKZ.

König, E./Zedler, P. (2001), *Teorije znanosti o odgoju*. Zagreb: Educa.

Gudjons, H. (1994), *Pedagogija. Temeljna znanja* (Odabrana poglavlja). Zagreb: Educa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Schulz von Thun, F. (2001), *Kako međusobno razgovaramo 1. Smetenje i razjašnjenja*. Zagreb: Erudita

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

¹ Obvezanti i izborni kolegiji u okviru pedagoškog i didaktičkog modula za studente ALU, MA, PMF i druge nastavničke fakultete uvažavat će posebnosti matičnih struka i razvijati se u dogovoru sa svakim fakultetom posebno.

Pismeni.

IZBORNİ KOLEGIJI²:

KOMUNIKACIJA U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Metakomunikacijska razina: Što je komunikacija?. Verbalna i neverbalna; digitalna i analogna komunikacija. Obilježja nastavne komunikacije. Uloga učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika. Komunikacijska razina: Metode i tehnike uspješne komunikacije: aktivno slušanje, vođenje razgovora, igranje uloga, pedagoška psihodrama, moderirana rasprava. Oblici podučavanja: monološki i dijaloški. «Komunikacijski profili» učitelja i etika komunikacije. Neverbalna komunikacija u nastavi (značenje poruka tijela, pokreta, gesta). Aktualne teme: Interkulturalna komunikacija u nastavi. – Komunikacija na daljinu.- Virtualna komunikacija.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Steći osnovna znanja o nastavnoj komunikaciji i ulogi učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika i osvijestiti odnos komunikacijskog ponašanja učitelja, oblika komunikacije između učenika i razvijanja komunikacijske kompetencije učenika; upoznati i vježbati metode i tehnike uspješne nastavne komunikacije

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Langer, I., Schulz von Thun, F., Tausch, R.(2003): Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.

Heinz Klippert (1996): Kommunikations-Trening.-Muenchen.

Schulz von Thun, F. (2002): Kako međusobno razgovaramo (1-3), Zagreb:Erudita.

Hans Juergen Apel (2003): Predavanje uvod u akademski oblik poučavanja. Zagreb:Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Brajša, P. (1994): *Pedagoška komunikologija*. Zagreb: Školske novine.

Bratanić, M.. (1993) *Mikropedagogija - Interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja* (3.izd.). Zagreb:Školska knjiga.

Neill, S. (1994). *Neverbalna komunikacija*. Zagreb:Educa.

² Izborni predmeti u okviru ovog modula mogu biti u načelu svi kolegiji preddiplomskog/diplomskog studija pedagogije. Za ovu akademsku godinu predlažemo navedene kolegije kao izborne.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

PEDAGOGIJA ADOLESCENCIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Pojam i razvojne karakteristike. Genetski i vanjski činitelji razvoja u djetinjstvu i mladenaštvu. Razvojne osobine i funkcije: tjelesne, kognitivne, emocionalne i socijalne. Tipologija i diferencijacija u formiranju identiteta: zrenje, razvoj, socijalizacija, odgoj. Odgojno-obrazovno značenje, mogućnosti i načini pedagoške intervencije. Dijete i djetinjstvo; mladi i mladenaštvo: okolinski i životni svijet. Socijalno-ekološki činitelji i odgojni utjecaji u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu: obitelj, škola, crkva, slobodno vrijeme, mediji, vršnjačke skupine. Kultura, subkultura, kontrakultura, alternativna kultura i životni stilovi mladih kao polje pedagoškog djelovanja. Razvojne-pedagoške teškoće, smetnje i intervencije. Pedagoška povijest djetinjstva i mladenaštva. Pedagogija djetinjstva i mladenaštva: predmet, sadržaj, istraživanje i polje praktičnog djelovanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati razvojne osobine i (ne)tipično ponašanje u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu. Shvatiti prirodne oblike reakcija i uzroke osobito karakteristične za pubertetsku i adolescentsku dob te mogućnosti i načine odgojno-socijalnog djelovanja na tijek razvoja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Baacke, D. (1984), Die 6- bis 12 jährigen. Beltz, Weinheim – Basel.

Baacke, D. (1986), Die 13- bis 18 jährigen. Urban – Schwarzenberg, Munchen - Berlin.

Gudjons, H. (1994), Pedagogija – temeljna znanja. Educa, Zagreb.

Key, E. (2000), Stoljeće djeteta. Educa, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Perasović, B. (2001), Urbana plemena. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.

Sander, U., Vollbrecht, R. (1985), Zwischen Kindheit und Jugend. Juventa, Weinheim – Munchen.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

OSNOVE SPECIJALNE PEDAGOGIJE

Okvirni sadržaj predmeta

- Specijalna pedagogija kao znanstvena disciplina: predmet, područje, sadržaj, zadaci i metode.
- Individualne sličnosti i razlike u razvoju djece i mladeži (intravarijabilitet i intervarijabilitet), vrste odstupanja u razvoju i područja razvojnih teškoća: osnovne osobine djece s teškoćama u razvoju, poremećajima u ponašanju i darovite djece.
- Pedagoški postupci u zadovoljavanju posebnih potreba djece i mladeži s mentalnim, vidnim, slušnim, tjelesnim i kombiniranim razvojnim teškoćama i promjenama u osobnosti uvjetovanih organskim i socijalno-emocionalnim čimbenicima.
- Značaj i oblici integracije/inkluzije djece i mladeži u redovni odgojno-obrazovni sustav.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Ospособiti studente, da putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na seminarima i terenskoj nastavi ovladaju temeljnim spoznajama u područje specijalne pedagogije, utemeljenja, osnovnih pojmovnih određenja i neposrednog odgojnog djelovanja.

Ostvarivanje sadržaja kolegija treba osigurati cjelovit i sistematiziran uvid u pedagoške postupke s djecom posebnih potreba, kao i njihovoj integraciji/inkluziji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hrvatić, N. (2004), *Udžbenici za učenike s posebnim potrebama*, u: Halačev, S. (ur.), *Udžbenik i virtualno okruženje*, Zagreb, Školska knjiga.

Jensen, E. (2004), *Različiti mozgovi, različiti učenici*, Educa, Zagreb.

Kostelnik, M., Onaga, E., Rohde, B., Whiren, A. (2004), *Djeca s posebnim potrebama*, Educa, Zagreb.

Sekulić-Majurec, A. (1988), *Djeca s teškoćama u razvoju u vrtiću i školi*. Školska knjiga, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A.(1998), *Darovito je, što ću s njim?*, Alinea, Zagreb.

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije (pog. Djeca s izuzetnim potrebama)*, Zagreb, HPKZ.

Stakes, R., Hornby, G. (1997), *Change in Special Education*, Cassell, London.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i ismeni ispit.

OBRAZOVANJE DAROVITIH

Okvirni sadržaj predmeta

- *Proučavanje darovitosti kao društvenog i pedagoškog fenomena. (Povijesni pregled brige za darovite i uloge darovitih pojedinaca u društvu; Pristup darovitosti u suvremenom društvu.*
- *Suvremena istraživanja darovitosti. Studije blizanaca i dr.*
- *Otkrivanje i identificiranje darovitosti (Problem kriterija u određivanju darovitosti /intelektualne, specifične i kreativne sposobnosti/. Pojavni oblici darovitosti . Potencijalna i produktivna darovitost.*
- *Suvremene koncepcije darovitosti i njihove implikacije za pedagošku praksu.*
- *Poticanje razvoja darovitosti (općenito i po pojedinim područjima)*

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati studente s novim pristupima društva i struke fenomenu darovitosti i osnovnim načinima prepoznavanja i identificiranja darovite djece. Osposobiti ih da u odnosu na vrstu i stupanj darovitost darovitoj djeci prilagođavaju obrazovni program i druge obrazovne aktivnosti, te tako poticajno djeluju na razvoj njihovih potencijala.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A.: *Darovito je , što ću s njim?* Alinea, Zagreb 1998.

Čudina-Obradović, M. (1990): *Nadarenost: Razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Zagreb: Školska knjiga.

Koren, I. (1989.): *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika*. Zagreb: Školske novine.

Sekulić-Majurec, A. (2002.): *Što je novo u pedagoškom pristupu darovitoj djeci i učenicima*. U: Poticanje darovite djece i učenika. Zagreb: HPKZ, str. 46-57

Sekulić-Majurec, A. (2002.): *Novi pogledi na darovitost i rad s darovitim učenicima*. U: Unapređivanje rada s darovitim učenicima u srednjoškolskom odgoju i obrazovanju. Ministarstvo prosvjete i športa, Zavod za unapređivanje školstva, Zagreb 2002. str. 53-64.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Sekulić-Majurec, A. (1997): *Poticanje stvaralačkog mišljenja u školi*. U: Škola i stvaralaštvo – Stvaralaštvo u školi (ur. M. Pavlinović-Pivac) Zagreb,: OŠ Matije Gupca, str. 53-66.

Sekulić-Majurec, A. (2001.): *Kako provoditi postupak preskakanja razreda*. Zrno, 41-42(66-67): 52-55.

Sekulić-Majurec, A. (1995.): *Mogućnost razvijanja produktivne darovitosti potencijalno darovitih srednjoškolaca*. Napredak, 136 (1):15-22

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

PEDAGOŠKO SAVJETOVANJE I PROFESIONALNA ORIJENTACIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Savjetovanje i pedagoške dimenzije savjetodavnog rada

Odnos pedagoškog savjetodavnog rada, pedagoškog vođenja i terapijskih postupaka

Suština, specifičnosti i pretpostavke pedagoškog savjetodavnog rada

Mogućnosti i ograničenja pedagoškog savjetodavnog rada

Znanja i vještine potrebne za pedagoško savjetovanje

Faze savjetodavnog rada , pedagoška dijagnoza

Put pronalaženja rješenja problema

Aktivnosti i uloge povezane s pedagoškim savjetovanjem

Individualni pedagoški savjetodavni rad

Grupni pedagoški savjetodavni rad, autoritet i odgovornost

Odnosi u procesu pedagoškog savjetovanja
Direktivni i nedirektivni savjetodavni rad
Metode i tehnike savjetodavnog rada
Specifičnosti pedagoškog savjetovanja s djecom i odraslima
Pedagog i pedagoško savjetovanje
Profesionalna orijentacija – obvezni dio obrazovnog djelovanja škole
Profesionalno informiranje, profesionalno savjetovanje
Profesionalno praćenje

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Poznavanje ključnih pojmova, teorija i teorijskih postavka pedagoškog savjetodavnog rada te razumijevanje i prihvaćanje savjetodavnog rada kao dijela preventivnog rada pedagoga.

Razvoj analitičkih vještina i vještina kritičkog mišljenja; ovladavanje vještinama individualnog i grupnog savjetodavnog rada s učenicima, roditeljima i drugim odraslim osobama u odgojno-obrazovnoj ustanovi; stjecanje vještina informiranja i savjetovanja u profesionalnoj orijentaciji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Janković, J. (1997) *Savjetovanje - nedirektivni pristup*. Zagreb: Alinea.

Juul, J. (1995) *Razgovori s obiteljima – perspektive i procesi*. Zagreb: Alineja.

Resman, M. (2000) *Savjetodavni rad u vrtiću i školi*. Zagreb: HPKZ.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Geldard, K.; Geldard, D. (1998) *Counselling children*. London: Sage Publication.

Manthei, R. (1997) *Counselling: The skills of finding solutions to problems*. London: Routledge.

Reardon, K.K. (1998) *Interpersonalna komunikacija*. Zagreb: Alinea.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni ispit.

DIDAKTIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

OPĆA DIDAKTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Didaktika i Curriculum. Sustavi znanja i obrazovanje. Odnos Opće didaktike i predmetnih didaktika (metodika). Podjela opće didaktike (teorijska, empirijska i pragmatička). Didaktika kao teorija obrazovanja. Didaktički modeli i/ili teorije. Temeljni didaktički pojmovi (i njihovi odnosi), modeli i operacije. Didaktička rekonstrukcija, redukcija i transformacija. Profesionalne kompetencije nastavnika. Koncepti planiranja, organiziranja i izvođenja nastave. Kriteriji dobre nastave. Nastava kao akt uravnoteženja. Modeli diagnostike i evaluacije u općoj didaktici. Suvremeni trendovi u Općoj didaktici.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom Opće didaktike i praktičnim pitanjima pripreme, realizacije i (samo)evaluacije nastave koje tematizira didaktika, steći elementarna umijeća u ophođenju s didaktičkim teorijama i/ili modelima i razviti umijeća glede (reflektiranog) planiranja, izvođenja i evaluacije nastave.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Terhart, E. (2001), *Metode poučavanja i učenja*. Zagreb: Educa.

Meyer, H. (2002), *Didaktika razredne kvake*. Zagreb: Educa.

Gudjons, H., Teske, R., Winkel, R., (ur.), *Didaktičke teorije*. Zagreb: Educa: 1994.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Kyriacou, K. (1997), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb: Educa.

Apel, H. J. (2003), *Predavanje. Uvod u akademski oblik poučavanja*. Zagreb: Erudita.

Peterßen, W. H. (2003). *Unterrichtsvorbereitung*. München: Ehrenwirth.

Peterßen, W. H. (2001), *Lehrbuch Allgemeine Didaktik*. München: Ehrenwirth.

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

IZBORNI KOLEGIJI:

INTERESI U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Povijesna shvaćanja interesa u pedagogiji i pedagoške teorije interesa (Dewey, Kerschensteiner, Herbart). Minhenska teorija interesa (Krapp i Schiefele) i njen odnos s motivacijskom teorijom samoodređenja (Deci i Ryan). Vrste interesa. Životni interesi. Razvoj spoznajnih interesa tijekom cjeloživotnog obrazovanja. Interesi kao uvjet, cilj i rezultat nastavnog procesa. Interes i disciplina. Odgojna nastava i razvoj interesa. Poticanje i razvoj interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s teorijama interesa i empirijskim istraživanjima interesa i steći bitna umijeća u poticanju i razvoju interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Palekčić, M./ Müller, F. (2005), *Uvjeti i efekti interesa za studij i motivacije za učenje* (motivi za izbor studija i motivacijski regulacijski stilovi) kod hrvatskih i njemačkih studenata, *Pedagogijska istraživanja*, 1, 2, 159-195.

Palekčić, M., Radeka, I., Petani, R. & Müller, F. (2004), *Interes za studij*, *Napredak*, 145(4), 389-404.

Deci, E. L. & R. M. Ryan (Eds.) (2002), *Handbook of self-determination research*. Rochester: University of Rochester Press.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Palekčić, M. (1985), *Unutrašnja motivacija i školsko učenje*. Sarajevo: Svjetlost.

Krapp, A. & M. Prenzel (Hrsg.) (1992), *Interesse, Lernen, Leistung* Münster: Aschendorff.

Hoffmann, L./A. Krapp/ K. A. Renniger (1998), *Interest and learning*. Kiel: IPN.

Dresel, Markus: *Motivationsförderung im schulischen Kontext*. Göttingen: Hogrefe 2004

Krapp, A. (1998). Entwicklung und Förderung von Interessen im Unterricht. *Psychologie der Erziehung und Unterricht*, 44. Jg., 185-201.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

ALTERNATIVNE PEDAGOŠKE IDEJE I ŠKOLE

Okvirni sadržaj predmeta

Društvena uvjetovanost, pojava, važnost i pregled alternativnih pedagoških ideja i škola. Pedagoški projekti i posljedice reformne pedagogije. Pedagoško-didaktičke koncepcije, organizacija i praksa važnijih alternativnih škola (Montessori, Waldorf, Freinet, Summerhil, Laborschule, Barbiana, Tvind). Današnje privatne škole kao alternativni pokušaji. Kurikularne osobitosti alternativnih škola. Pedagoški pluralizam suvremenih školskih sustava u obzoru alternativnih ideja. Znanstvena utemeljenost alternativnih pedagoških ideja i škola.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati različite alternativne pedagoške ideje, pokrete i pravce koji su utjecali na pojavu, ustroj, organizaciju i rad alternativnih škola u svijetu i u nas. Studenti će steći znanja o pedagoškim, didaktičkim i metodičkim rješenjima u alternativnim, privatnim i slobodnim školama (osobito u odnosu prema državnima), i mogućnosti primjene nekih od alternativnih pokušaja u današnjim javnim školama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Jakopović, S. (1984), *Pokret radne škole u Hrvatskoj*. NIRO Školske novine, Zagreb.

Matijević, M. (2001), *Alternativne škole*. Tipex, Zagreb.

Previšić, V. (1992), *Alternativne škole: teorijska polazišta i praktični dosezi*. U: Prema slobodnoj školi. Institut za pedagoški istraživanja, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Walford, G. (1992), *Privatne škole – iskustva u deset zemalja*. Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit i seminarske radne obaveze..

TEMELJNA NASTAVNA UMIJEĆA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli odnosa teorije i prakse u pedagogiji. Odnos (teorijskog) znanja praktičnih umijeća. Kriteriji dobre nastave. Temeljna nastavna umijeća. Profesionalne kompetencije nastavnika. Zdravlje nastavnika u obzoru salutogeneze. Izvori stresa u radu nastavnika i načini borbe protiv stresa. Pedagoški mediji. Razumljivost izražavanja i razumljivost tekstova. Interes za nastavu i motivacija za učenje i kako ih poticati. Implicitno znanje i djelovanje. Držanje nastavnika i takt u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s modelima odnosa teorije i prakse u pedagogiji i didaktici i razviti temeljna nastavna umijeća, odnosno profesionalne kompetencije nastavnika, koje (pored ostalog) uključuju i držanje i takt u pedagoškom ophođenju sa učenicima (i) u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kyriacou, K. (1997). Temeljna nastavna umijeća. Zagreb: Educa.

Langer, I./Schulz von Thun, F./ Tausch, R. (2003), Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Hilbert, Andreas/Schmitz, Edgar (Hrsg.): Psychosomatische Erkrankungen bei Lehrerinnen und Lehrern. Ursache- Folgen-Lösungen. Stuttgart: Schatauer 2004.

Seibert, Norbert/Serve, Helmut/ J. (Hrsg.) (2003): Prinzipien guten Unterrichts. Kriterien einer zeitgemässigen Unterrichtsgestaltung. PimS. / . Auflage

Neill, S. (1994), Neverbalna komunikacija u razredu. Zagreb: Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktični uradak.

PEDAGOŠKA DIJAGNOSTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli dijagnostike u pedagogiji i didaktici. Modeli pedagoško-psihološke dijagnostike (medicinski, interakcionistički i ekološko-fenomenološki). Funcije pedagoško-psihološke dijagnostike (selektivna, modifikacijska i poticajna). Obilježja pedagoške dijagnostike. Dijagnostička kompetencija nastavnika kao osnova pedagoškog djelovanja u nastavi. Razvoj mladih, pedagoška dijagnostika i process obrazovanja i nastave. Zona narednog razvoja kao dijagnostičko sredstvo. Taksonomije znanja i ocjenjivanje rada učenika. Sumativno i formativno ocjenjivanje. Kriterijski testovi. Evaluacija rada nastavnika. Kriteriji dobre nastave. Vrjednovanje postignuća škola. Internacionalna vrjednovanja znanja učenja i kvaliteta škole i nastave.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, obilježjima i modelima pedagoške dijagnostike i steći elementarna dijagnostička umijeća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kleber, E. W. (1992), Diagnostik in pädagogischen Handlungsfeldern – Einführung in Bewertung, Beurteilung, Diagnose und Evaluation.

Leutner, D. (1998), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Rost, D. (Hrsg.) (1998), Handwörterbuch Pädagogische Psychologie. Weinheim: Beltz, 1998, S. 378-386.

Wild, K.-P. & Krapp, A. (2001), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Krapp, A. & Weidenmann, B., Pädagogische Psychologie., Weinheim: Beltz, S. 513-566.

Weinert, F. E. (Hrsg.) (2001), Leistungsmessungen in Schulen. Weinheim und Basel: Beltz.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Mužić, V. (2002), Uvod u metodologiju odgoja i obrazovanja, Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktičan rad.

DIDAKTIČKE TEORIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Razine refleksije obrazovne prakse na teorijske razine (didaktika, metodike, koncepcije izvedbe nastave). Temeljni didaktički pojmovi. Didaktičke teorije i modeli nastave. Aktualizacija nastave i potreba teorijskog promišljanja. Didaktika kao teorija odgoja (Erich Weniger, Josef Derbolav; Wolfgang Klafki i Herwig Blankertz; didaktika obrazovnog profila (Hagen Kordes, Andreas Gruschka, Meinert Meyer); Didaktika kao teorija učenja (Paul Heimann, Gunter Otto i Wolfgang Schulz); opća didaktika na psihološkoj osnovici (Hans Aebli); Didaktika obraćanja pozornosti na fenomene (Martin Wagenschein); didaktika kao umijeće poučavanja (Theodor Schulze i Christoph Berg); Teorija obrazovanja u okviru kritičko-konstruktivne odgojne znanosti W. Klafkija; didaktika kao kibernetičko-informacijska teorija Felixa von Cubea, didaktika kao teorija kurikuluma Christine Möller, didaktika kao kritička teorija nastavne komunikacije Reiner Winkela. Refleksije teorijskih modela nastave na nastavnu praksu. Razne orijentacije didaktika kao shvaćanje njenih polazišta.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvodne orijentacije unutar polazišta i teorijskih okvira na kojima se zasnivaju pojedine didaktičke koncepcije. Razumijevanje elementarnog didaktičkog vokabulara i služenje njime u govoru. Uvoditi studente u raspravu o modelima nastave kao svrshodnim obrascima učinkovitog učenja i poučavanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bognar, L. i Matijević, M., (2002). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb,

Gudjons, H., (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*. Educa, Zagreb, (Poglavlja: Učenje i Didaktika, str. 171.-204.)

Klafki i dr., (1992.). *Didaktičke teorije*. Educa, Zagreb

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Jelavić, F. (1995). *Didaktičke osnove nastave*. Naklada Slap. Jastrebarsko

Kyriacou, Ch. (1991. i daljnja izdanja). *Temeljna nastavna umijeća*. Educa, Zagreb

Poljak, V. (1991. i daljnja izdanja). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb

Terhart, E. (2001.). *Metode poučavanja i učenja*. Educa, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

SOCIOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

SOCIOLOGIJA OBRAZOVANJA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni i povijesni kontekst obrazovanja; Sociologija obrazovanja – nastanak i razvoj (teorijska polazišta; funkcionalističko, konfliktno, liberalno, interakcionističko); Obrazovanje i socijalne promjene (društvena reprodukcija, mobilnost, konflikti); Institucionalni sustavi obrazovanja (obitelj i škola); Obrazovanje i kultura (tradicija, religija, mediji); Obrazovanje i razvoj (kulturni kapital, tržište rada i znanja); Globalizacija i obrazovne perspektive (tehnološke i socijalne promjene, ekološko obrazovanje); Budućnost obrazovanja i uloga nastavnika (ekološka kriza, modernizacija društva i obrazovanja).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanjem sa sadržajima kolegija studenti/ce će steći osnovna, opća znanja iz područja studija te dodatna znanja i intelektualne vještine koje će pridonijeti kompetentnosti njihove nastavničke uloge.

Znanja: stjecanje dodatnih znanja o teoretskim polazištima i povezanosti suvremenog društva (kulture) i obrazovanja (škole), što će pripomoći boljem razumijevanju društvenih ciljeva i smisla odgoja i obrazovanja učenik/c/a.

Vještine: osposobljavanje za prepoznavanje utjecaja socijalnog sustava na život u obrazovnom sustavu i primjene strukovnih socioloških znanja u kontekstu odraza društvenih fenomena na one u odgoju i obrazovanju

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Durkheim, E. (1996). Obrazovanje i sociologija. Societas (Zavod za sociologiju), Zagreb.

Haralambos, M. (2002 ili kasnija izdanja). Sociologija – teme i perspektive (pogl. 11. Obrazovanje, str. 737-882). Golden Marketing, Zagreb.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ballantine, J. H. (1993). The Sociology of Education. Prentice-Hall, Inc, New Jersey.

Delors, J. (1998). Učenje: blago u nama. Educa, Zagreb.

Lesourne, J. (2000). Obrazovanje & društvo. Educa, Zagreb.

Pastuović, N. (1999). Edukologija (V pogl.). Znamen, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS boda

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

FILOZOFSKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

FILOZOFIJA ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Nastavni program predmeta čine filozofske refleksije o odgoju i obrazovanju, koje razmatraju temeljne aspekte ljudskog nastojanja da, posredstvom učenja, razvije intelektualne i emocionalne dispozicije, rekonstruira iskustva i kulturno obnovi život. U središtu pozornosti su tri aspekta filozofije odgoja; a) analitički aspekt (problematiziranje pojmova odgoja, obrazovanja, učenja i poučavanja, nastavnog autoriteta i nastavnih očekivanja); b) kritički aspekt (kritika ideologija, obrana razboritoga vrijednosnog pluralizma, spoznajni i voljni čimbenici građanskih i državljanskih kompetencija); c) preskriptivni aspekt (radikalno umno preispitivanje života, kultiviranje humaniteta u univerzalnom poštovanju moralnih osoba, narativna imaginacija koja njeguje suosjećanje i odgovornost).

Predmet konceptijski povezuje istaknuta razumijevanja odgoja u okviru zapadne filozofske tradicije (Sokrat, Platon, Aristotel, stoici, Augustin, Toma Akvinski, renesansni filozofi, Descartes, Hobbes, Spinoza, Locke, Hume, Rousseau, Kant, Hegel, Nietzsche, Mill, Dewey) sa suvremenim problemima i izazovima, koje pred filozofiju odgoja postavljaju neizvjesna budućnost, rascjepkanost znanja, planetarna sudbina ljudskog roda, multikulturalnost, potreba odgajanja za razumijevanje i mir, konstitucija čovječanstva kao svjetske zajednice.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvijestiti i kritički propitati filozofijske pretpostavke odgoja i obrazovanja. To je prijeko potreban uvjet za refleksiju nastavnog djelovanja i raspravu o edukacijskih ciljevima. Studenti se posebno osposobljavaju za kontekstualno i kritičko propitivanje suvremenih curriculumna na temelju njihove utemeljenosti u etičkim vrednotama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Foucault, M. (1992) *Znanje i moć* (Zagreb: Globus)

Nietzsche, F. (2003) *Schopenhauer kao odgajatelj* (Zagreb: Matica hrvatska).

Morin, E. (2002) *Odgoj za budućnost* (Zagreb: Educa).

Canivez, P. (1999) *Odgojiti građanina?* (Zagreb: Durieux).

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Platon, *Protagora*, u: Platon (1975) *Protagora. Sofist* (Zagreb: Naprijed).

Aristotel, (1988) *Nikomahova etika, i Politika*, (Zagreb: Globus i SNL).

Legrand, L. (1995) *Moralna izobrazba danas: Ima li to smisla?* (Zagreb: Educa).

Hufnagel, E. (2002) *Filozofija pedagogike* (Zagreb: Demetra).

Nussbaum, M. (1997) *Cultivating Humanity: A Classical Defence of Reform in Liberal Education* (Cambridge, MA: Harvard University Press).

Gutmann, A. (1994) What's the use of going to school? The problem of education in utilitarianism and rights theories , in: Sen, A., Williams B. (ed.) *Utilitarianism and beyond* (Cambridge: Cambridge University Press).

Vuk-Pavlović, P., (1996) *Filozofija odgoja* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada).

Polić, M. (1993) *K filozofiji odgoja*

Polić, M (1997) *Čovjek, odgoj, svijest* (Zagreb: HFD)

Blake, Smeyers, Smith, Standish (2003) *The Blackwell Guide to the Philosophy of Education* (Oxford: Blackwell Publishing)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

INFORMATIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE U OBRAZOVANJU

Okvirni sadržaj predmeta

Prednosti i nedostaci primjene računala u nastavi. Tradicionalni model nastave u odnosu na suvremeni model budućnosti – informacijske tehnologije u obrazovanju. Učenje na daljinu - alati za učenje na daljinu. U vježbama: Praktična primjena i način funkcioniranja sustava za učenje na daljinu. Samostalan rad u odabranom sustavu za učenje na daljinu. PowerPoint: metode oblikovanja i izlaganja PowerPoint prezentacije u pripremi nastavnih jedinica (na temu: informacijske tehnologije u obrazovanju).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti trebaju naučiti mogućnosti suvremenih sustava za učenje te načine njihove primjene u nastavi.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježvi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Dryden, G., Vos, J. *Revolucija u učenju - kako promijeniti način na koji svijet uči*. Educa, Zagreb, 2001.

Marinković, R. *Inteligentni sustavi za poučavanje*. Hrvatska zajednica tehničke kulture, Zagreb, 2004.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Bitter, G. G., Pierson, M. E. *Using Technology in the Classroom*. Allyn&Bacon, 2004.

Gardner, H., *Multiple Intelligences: the Theory in Practice*. Basic Books, New York, 1993.

Lee, I. A Research Guide for Students. www.aresearchguide.com, (15. siječnja 2005.)

Porter, L. *Creating the Virtual Classroom: distance learning with the Internet*. Wiley Computer Publishing, New York, 1997.

PowerPoint in the Classroom is produced by ACT360 Media Ltd. in conjunction with Microsoft Corporation.

Copyright ACT360 Media Ltd. 1998. www.actden.com/pp/ (15. siječnja 2005.)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Izrada seminarskog rada. Oblikovanje i izlaganje PowerPoint prezentacije na osnovu napisanog seminarskog rada.

IZBORNI KOLEGIJ:

PRIMJENA RAČUNALA U NASTAVI JEZIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet “Primjena računala u nastavi jezika” (eng. Computer-Assisted Language Learning – CALL) predstavlja kombinaciju teorijskih postavki, kriterija za evaluaciju edukativnih programa i praktične primjene informatičke tehnologije. Osim teorije vezane uz razvoj i metodologiju primjene računala u nastavi jezika, uz jezične tehnologije, kriterije za procjenu i uz ulogu multimedijjskih elemenata, studenti će također razviti praktične vještine vezane uz primjenu računala neovisno o jeziku. Kroz praktičan rad prikazat će se mogućnosti primjene različitih izvora informatičke tehnologije (WWW resursi, edukativni programi za učenje jezika, zabavni softver, autorski alati, alati za obradu jezika, elektronski rječnici, strojno prevođenje) te metode integracije u klasičan oblik nastave. Kroz seminarski rad studenti će imati mogućnost prikazati primjenu informatičke tehnologije u nastavi jezika ili prikazati istraživanje vezano uz evaluaciju edukativnog softvera ili će sudjelovati u izradi web stranica vezanih za primjenu računala u nastavi jezika s integriranim kulturološkim elementima.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će steći znanja i vještine te primijeniti odgovarajuće metode u postupcima integracije informatičke tehnologije u nastavu jezika.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Chapelle, Carol. Computer applications for second language acquisition: Foundations for teaching, testing, and research. New York: Cambridge University Press, 2001.

Egbert, J; Hanson-Smith, E. (Eds.) CALL Environments: Research, practice, and critical issues. Alexandria, VA: TESOL, 1999.

Windeatt, S; Hardisty, D; Eastment, D. The Internet: Resource Books for Teachers. Oxford University Press, 2000.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Cameron, K. (Ed.) (1999) CALL: Media, Design & Applications. The Netherlands: Swets & Zeitlinger Publishers.

Chapelle, C. (1998) Multimedia CALL: Lessons to be learned from research on instructed SLA. Language Learning and Technology, 2(1), 22-34. LLT 2(1): 22-34.

European Commission Report (2005) The impact of the use of new technologies and the Internet on the teaching of foreign languages and on the role of teachers of a foreign language. (contribution of Graham Davies).

Kern, R.; Warschauer, M. (1997) Theory and practice of network-based language teaching// M.

Levy, M. Computer-assisted language learning: Context and Conceptualization. New York, New York: Clarendon Press.

Seljan, S; Berger, N; Dovedan, Z. (2004) Computer-Assisted Language Learning (CALL). Proceedings of the 27th International Convention MIPRO.

Warschauer & R. Kern (Eds.) (2000) Network-based language teaching: Concepts and practice. New York: Cambridge University Press.

Warschauer, M. (1996) [Computer-assisted language learning: An introduction.](#) // S. Fotos (Ed.) Multimedia language teaching. Tokyo, Japan: Logos International.

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni ispit u obliku seminarskog rada/ praktična primjena/ usmeni

MODUL
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI

OBAVEZNI KOLEGIJI:

Predmet se sastoji od tri obavezna kolegija. Pojedini od njih nisu obavezni samo studentima filoloških grupa koji navedene sadržaje slušaju u okviru predmeta koji studiraju. Oni umjesto njih biraju izborne kolegije.

HRVATSKI JEZIK ZA NASTAVNIKE

Okvirni sadržaj predmeta

Jezik i jezične djelatnosti. Jezične uloge. Komunikacija kao temeljna jezična uloga. Verbalna i neverbalna komunikacija. Odnos jezika i izvanjezičnoga svijeta. Osnovni jezikoslovni pojmovi i discipline. Funkcionalni i formalni pristup jeziku. Primijenjena lingvistika. Hrvatski jezik u funkciji struke. Jezik i komunikacija u nastavi. Pravogovor. Pravopis. Pregled i služenje hrvatskim jezikoslovnim djelima (gramatike, pravopisi, savjetnici...). Stilovi hrvatskoga standardnoga jezika. Pisane vrste. Nastavnikov govor i čitanje. Predavanje (izlaganje, tumačenje, opisivanje, pripovijedanje, raspravljanje).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Ovladavanje općim jezikoslovnim pojmovima nužnim za usvajanje znanja o jeziku i znanja o svijetu. Bolje vladanje hrvatskim jezičnim vještinama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

(tri jedinice kao obavezni izvori seminarskoga rada): Babić, Z. (1986) Izlagači i slušači u vremenskom procjepu, *Jezik* 3/33, Zagreb, 7-78. Glovacki-Bernardi, Z. i sur. (2003) *Uvod u lingvistiku*, Zagreb, ŠK, 9-53, 191-249. Jelaska, Z. (2004) *Fonološki opisi hrvatskoga jezika*, Zagreb, HSN, str. 5-26. Katičić, R. (1992) *Novi jezikoslovni ogledi*, Zagreb, Školska knjiga, str. 7-75. Neill, S. (1994) *Neverbalna komunikacija*, Zagreb. Pandžić, V. (2001) *Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi*, Zagreb. Pavličević-Franić, D. i M. Kovačević (ur.) (2003) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, str. 1-191. Silić, J. (1996) Polifunkcionalnost hrvatskoga standardnoga jezika, *Kolo*, Zagreb, Matica hrvatska, 244-248. Škiljan, D. (1994) *Pogled u lingvistiku*, Rijeka, Naklada Benja. Škiljan, D. (1979) *Osnove semiologije komunikacije*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu. Žic Fuchs, M. (1990) Kognitivna semantika: konceptualno prototipne teoretske postavke, Zagreb, *SOL* 10/11, 95-106. Žic Fuchs, M. (1991) *Znanje o jeziku i znanje o svijetu*. Zagreb, *SOL* (str. 5-64)

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni, ocjena rada i izlaganja.

GOVORNIŠTVO ZA NASTAVNIKE (Govornička teorija i govorničke vještine)**Okvirni sadržaj predmeta**

Opis obilježja monoloških i dijaloških govorničkih vrsta (predavanja, referati, prigodni govori, debate, razgovori, grupno govorno rješavanje problema). Govorničke strategije. Priprema govora s isticanjem formiranja i testiranja središnje misli. Organiziranje govora prema klasičnim kanonima. Govornička argumentacija. Govornička elokvencija, što uključuje i repertoar retoričkih figura i modalnih izraza. Vještina pažljivoga i kritičkoga slušanja. Izvedbena izražajnost. Postizanje govorne glatkoće. Umješna uporaba uzgovornih znakova. Uklanjanje pretjeranoga govornoga straha. Vještina govorenja uz pomoć bilježaka, folija i drugih medija koji se koriste u nastavi, tj. odnos pripremljenoga teksta i govorne izvedbe. Usvajanje pravila slušačkoga i govornoga bontona.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti buduće nastavnike za izrazito govorno zanimanje davanjem sustavnih znanja i uputa za stvaranje vještina radi uspješnijega govornoga djelovanja, međudjelovanja i prenošenja znanja učenicima. Pomoći im da osvijeste izgovorna odstupanja od standarda ili izgovorne mane, te važnost zdravoga i ugodnoga glasa kako bi bili i govorni uzor učenicima. Stoga im se kao izborni kolegij predlaže neki od izbornih kolegija na fonetici koji im mogu pomoći u ovoj govornoj profesiji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Aristotel (1989) *Retorika*, Zagreb, NaprijedGračani, Đ. (1968) *Temelji govorničtva*, Nadbiskupski duhovni stol Škarić, I. (2000) *Temeljci suvremenoga govorničtva*, Zagreb, Školska knjigaZadro, I. (ur.) (1999) *Glasoviti govori*, Zagreb, Naklada Zadro

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Beker, M. (1997) *Kratka povijest antičke retorike*, Artrezor, ZagrebKvintilijan M.F. (1985) *Obrazovanje govornika*, Sarajevo, Veselin Masleša

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktična izvedba.

JEZIČNA INTERAKCIJA I JEZIČNI VARIJETETI**Okvirni sadržaj predmeta**

Pragmalingvistički sadržaj: komunikacijsko djelovanje jezikom, različiti oblici komunikacijske interakcije, govorni činovi, funkcije teksta i dr., s posebnim obzirom na vidove jezičnoga djelovanja važne za razrednu situaciju. Sociolingvistički sadržaji: jezik kao odraz određene zajednice koja njime govori i kao sociokulturna pojava, s posebnim obzirom na komunikacijsku kompetenciju pojedinca i zajednice, jezične varijetete i njihovu primjerenost različitim komunikacijskim situacijama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina). Osvješćivanje mogućnosti i dosega djelovanja jezikom i priprema za što svrhovitiju upotrebu jezika u nastavnoj situaciji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Davis, S. (1991) *Pragmatics, A Reader*, Oxford
Gobber, G. (ur.), (1990) *La linguistica pragmatica (Atti convegno)*, Milano
Hudson, R.A. (1980) *Sociolinguistics*, Cambridge University Press
Ivanetić, N. (1994) *Govorni činovi*, Zavod za lingvistiku, Zagreb
Jakobson, Roman (1960/1964/), *Linguistics and Poetics* u: T.A. Sebeok (ur.), *Style in Language*, Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press, 232-239
Romaine, S. (2000) *Language in Society*, Oxford University Press
Trudgill, P. (1989) *Sociolinguistics*, Penguin Books Ltd.
Z. Glovacki-Bernardi (ur.) (2001), *Uvod u lingvistiku*, Školska knjiga, Zagreb
Wunderlich, D. (ur.) (1972), *Linguistische Pragmatik*, Frankfurt/M.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Ispunjenjem seminarskih obaveza..

IZBORNI KOLEGIJI:

GOVORNA PROIZVODNJA

Okvirni sadržaj predmeta

Kolegij *Govorna proizvodnja* usmjeren je na opis govora kao posebnog oblika komunikacijskog procesa te na mehanizme govorne proizvodnje. Opisuje se anatomija i fiziologija govornih organa. Objašnjavaju se upravljačka razina i tri izvršne razine proizvodnje govora (respiracija, fonacija i artikulacija) te njihovi međusobni odnosi. Govor se raslojava na sloj teksta i glasa te dijeli na govorne članke. Posebno se opisuju karakteristike hrvatskog govornog sustava na segmentalnoj (glasnici) i suprasegmentalnoj (prozodija) razini. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Cilj je pružiti nastavniku obavijesti o mehanizmima govorne proizvodnje, mogućnosti da njihovo djelovanje procjenjuje na vlastitom govoru te da poboljša govor u onim dijelovima koji su nedostatni a isto tako da i u

učenikovom govoru otkriva dobre i loše strane govorne proizvodnje te da ga upućuje u načine njihovog poboljšavanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Horga, D., (1996.) Obrada fonetskih obavijesti, HFD Zagreb, 11-104 str. Škarić, I. (1991). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, Brozović, Moguš, Pavešić, Škarić, Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. HAZU i Globus, Zagreb, & 87-275 , & 683-935.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Barić, Lončarić, Malić, Pavešić, Peti, Zečević, Znika (1990). Gramatika hrvatskoga jezika. Zagreb, str. 9-46. Malmberg, B. (1974). Fonetika, Svjetlost, Sarajevo. ili Malmberg, B. (1995). Fonetika, IVOR, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

FONETSKA KOREKCIJA (praktikum iz korekcije izgovora)

Okvirni sadržaj predmeta1. Teorijski uvod u fonetsku korekciju: Optimale (opće, korektivne), visinske karakteristike glasova, načela fonetske korekcije, o čemu treba voditi brigu prilikom fonetske korekcije, postupci fonetske korekcije, elektroakustička pomagala u fonetskoj korekciji. 2. Praktičan rad: Nakon vrlo kratkog teorijskog dijela prelazi se na praktičan rad – svaki student odabere jedan konkretan izgovorni problem (strani jezici, dijalekti) i ispitanika s kojim radi individualno: najprije pod nadzorom nastavnika, a potom samostalno, s ili bez pomoći elektroakustičkih aparata. Tijekom rada vodi se dnevnik korekcije koji je sastavni dio konačnog rada. Ispitanik se snima prije i poslije korekcije, a poboljšanja se analiziraju u grupi, na kraju semestra. Ocjena se temelji na uspješnosti korekcije, na prezentaciji i na pismenom uratku koji se sastoji od analize greške, dnevnika korekcije, analize postupka korekcije i konačnog rezultata, te materijala koji su u korekciji bili korišteni. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Osposobiti studente za uočavanje izgovornih grešaka koje treba ispraviti i za samostalan rad na njihovu ispravljanju sa i bez elektroakustičkih aparata.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Zbirka relevantnih članaka i poglavlja (dostupna u knjižnici Odsjeka za fonetiku) Pisani nastavni materijali koji se dobiju uz svaku nastavnu jedinicu.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

NJEGA GLASA GOVORNIH PROFESIONALACA **Okvirni sadržaj predmeta** Dobit će se upute za pravilnu uporabu glasa u javnom nastavničkom govoru, o vokalnoj njezi i vokalnoj tehnici. Teorijsko znanje na seminaru će se praktički primjenjivati u obliku kratkih izlaganja studenata pred skupinom. Postavljat će se glas svakoga studenta (impostacija), usvojiti će se *zaštitni glas*, vježbe ugrijavanja, fonetske vježbe za glas i izgovor, akcent metoda u saniranju disfonija. U kraćim predavanjima izlaganjima iz svoga područja studiranja, studenti će trebati praktički uključiti čimbenike respiracije, fonacije, artikulacije i rezonancije zdravoga glasa. **Razvijanje općih i specifičnih kompetencija**

Svrha je seminara da studenti usvoje teorijsko znanje o njezi glasa, samostalno usvoje vježbe za prevenciju vokalnoga zamora te da praktički nauče javno govoriti optimalno štedeći glas.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Benninger, M., Jacobson, B. H., Johnson, A. F. (1994). *Vocal Arts Medicine - The Care and Prevention of Professional Voice Disorders*. New York, Stuttgart: Thieme Medical Publishers, Georg Thieme Verlag. Berry, C. (1997). *Glumac i glas*. Zagreb: AGM. Škarić, I. (1977). Funkcionalno saniranje disfonija slušanjem. U: Problemi glasa i artikulacije glasova, Savez DDJ i SDS, Beograd, 1977, 197-202. Škarić, I. (ur.). *Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje*. Zagreb: Mladost. Poglavlja: Poremećaji glasa, 151-162; Rehabilitacija glasa, 163-176. Škarić, I., Varošaneć - Škarić, G. (1999). Vježbe za glas i izgovor. U *Zbornik Ustvarjalnost v logopediji*, Nova Gorica: Aktiv logopedov Severno primorske regije, Vipava: Center za usposabljanje invalidnih otrok Janka Premrla Vojka, str. 197-200. **Popis literature koja se preporučuje kao dopunska**

Gotaas, S., Starr, C. D. (1993). Vocal fatigue among teachers. *Folia phoniatica*, 45, 120-129. Kotby, M. N. (1995). *The Accent method of voice therapy*. San Diego: Singular Publishing Group, Inc. Rantala, L., Paavola, L., Kōrkkö, P., Vilkmann, E. (1998). Working-day effects on the spectral characteristics of teaching voice. *Folia phoniatica et logop.*, 50, 205-211. Rantala, L., Vilkmann, E. (1999). Relationship between subjective voice complaints and acoustic parameters in female teachers' voices. *Journal of voice*, 13, 4, 484-495. Russell,

A., oates, J., Greenwood, K. M. (1998). Prevalence of voice problems in teachers. *Journal of voice*, 12, 4, 467-479. Simberg, S., Laine, A., Sala, E., Rönnemaa, A.M. (2000). Prevalence of voice disorders among future teachers. *Journal of voice*, 14, 2, 231-235.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

ismeni ispit i usmeno izlaganje.

ORTOEPSKE VJEŽBE ***Okvirni sadržaj predmeta*** Uvježbava se pravilan izgovor segmentalnih sastavnica govora kao što su izgovor suglasnika i samoglasnika te suprasegmentalnih prozodijskih čimbenika govora. Razlučuju se pojmovi standarda, prihvaćenog izgovora (RP), razgovornoga stila, organskoga idioma. Usvaja se sustav bilježenja IPA za izgovor glasnika, fonema i alofona, prozodije i dijakritičkih znakova za hrvatski jezik. Uvježbava se izgovor riječi hrvatskoga podrijetla i posuđenica u fonetskim riječima i u povezanom govoru. Nadalje se ispituje sociofonetski odnos prema različitim naglasnim inačicama istih riječi. Također se određuje izgovorni status svakog studenta. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Svrha je vježbi da studenti upoznaju, uvježbaju i usvoje prihvaćeni izgovor hrvatskog jezika .

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava praktičnim radom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Brozović, D. (1957/58). O normiranju književnih naglasaka. *Jezik*, 6, 65-72. Landau, E., Lončarić, M., Horga, D., Škarić, I. (1999). Croatian. U *Handbook of the International Phonetic Association*, Cambridge: Cambridge University Press, 66-69. Lončarić, M. i Vukušić, S. (1998). Fonologija. U M. Lončarić (ur.), *Hrvatski jezik*, 75-90, Opole: Uniwersytet Opolski - Instytut Filologii Polskiej. Silić, J. (1997). Razgovorni stil hrvatskoga standardnog jezika. *Kolo*, 4, 483-495. Škarić, I. (1994) Hrvatski jezik danas. *Jezik*, 41, 4, 97-103. Škarić, I. (1999) Sociofonetski pristup standardnom naglašavanju. *Govor*, XV, 2, 117-137. Škarić, I. (2001). Razlikovna prozodija. *Jezik*, 48, 1, 11-19. Škavić, Đ. i Varošaneć - Škarić, G. (1999). Neke osobitosti hrvatskoga naglasnog sustava. *Govor/Speech*, VVI, 1, 25-31. Varošaneć - Škarić, G. (1995). Govorni stilovi u informativnim emisijama. *Govor/Speech*, XII, 1, 71-79. Varošaneć - Škarić, G. (2001). Poželjnost nekih kategorija izografnih naglasnih heterofona. *Govor/Speech*, XVIII, 1, 33-44. Vuletić, D. (1987). *Govorni poremećaji - Izgovor*. Zagreb: Školska knjiga

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Škarić, I. (1977/78). Pleoaje za govor organski i govor standardni. *Jezik*, 2, 33-42. Škarić, I., Babić, Z., Škavić, Đ., Varošanec, G. (1987) Silazni naglasci na nepočetnim slogovima riječi. *Govor/Speech*, 4, 2, 139-151. Škarić, I. (1991) Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, S. et al. (R. Katičić, ur.) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb: HAZU, Globus, str. poglavlja Izgovor glasnika, 120-146, Govorni dijelovi 281-289, Intonacijska jedinica 309-315, Govorna riječ 315-327, Slog 327-337, Fonemski sloj 337-359.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Praktični rad.

DVOJEZIČNOST

Okvirni sadržaj predmeta

Određenje dvojezičnosti; povijesni pregled istraživanja dvojezičnosti; odnos i vrste individualne i društvene dvojezičnosti; dinamika dvojezičnoga razvoja (u prirodnome i institucionaliziranome kontekstu); jezična obrada kod dvojezičnih osoba; međujezični utjecaji u dvojezičnom sustavu; komunikacijska kompetencija dvojezičnih osoba; jednojezični i dvojezični modalitet; prebacivanje koda; odumiranje jezika; odnos dvojezičnosti i spoznaje; dvojezičnost i obrazovanje.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvida u temeljne procese dvojezičnoga razvoja, posebitosti lingvističke i komunikacijske kompetencije dvojezičnih osoba te temeljna pitanja dvojezičnoga obrazovanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hamers, J., Blanc, M. (2000). *Bilinguality and Bilingualism*. 2nd edition. Cambridge: CUP. Romaine, S. (1995). *Bilingualism*. 2nd edition. Oxford: Blackwell Publishers.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bialystok, E. (2001). *Bilingualism in Development: Language, Literacy and Cognition*. Cambridge: CUP. Dewaele, J-M., Housen, A., Wei, L. (ur.) (2003). *Bilingualism: Beyond Basic Principles*. Cleeters Clevedon, Buffalo, Toronto, Sydney: Multilingual Matters Ltd. Hakuta, K. (1986). *Mirror of Language: The Debate on*

Bilingualism. New York: Basic Books. Nicol, J. L. (ur.) (2001). *One Mind, Two Languages: Bilingual Language Processing*. Oxford: Blackwell Publishers. Časopis: *Bilingualism: Language and Cognition*.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit.

ODSJEK ZA KROATISTIKU

Hrvatski za strance /Pripremna godina studija

PRIJEDLOG MODERNIZACIJE PROGRAMA

Croaticum-Pripremna godina studija nacionalni je i sveučilišni program hrvatskoga jezika i kulture za hrvatski jezik kao strani/drugi koji izvodi središnji nacionalni lektorat za hrvatski jezik kao strani/drugi u sklopu Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Croaticum kao državni nacionalni program ima nacionalnu važnost jer promiče, uz pomoć nadležnih ministarstava, hrvatski jezik i kulturu u zemlji i u svijetu predstavljajući nacionalne i kulturne vrednote Republike Hrvatske te je ovlašten izdavati javne isprave o poznavanju hrvatskoga jezika i kulture.

Croaticum kao sveučilišni program ispunjava znanstvene kriterije Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa jer je nastao kao rezultat znanstvenih istraživanja hrvatskoga jezika kao stranog/drugog u sklopu znanstvenoga projekta Ministarstva odobrenoga 2002. koji je dobio oznaku projekta od nacionalne i strateške važnosti (Hrvatski za strance, br. 0130459).

Croaticum je pravni sljednik Pripremne godine studija³ (PGS-a iz 1986.) i Tečaja hrvatskoga jezika za strance koji je osnovan 1962. godine, programa hrvatskoga jezika i kulture za strane državljane i hrvatske iseljenike koji više od 40 godina postoji u sklopu kroatističke djelatnosti Filozofskoga fakulteta.

³ Nekadašnji tečaj hrvatskoga jezika za strane državljane i hrvatske iseljenike još je 1986. dobio status državnoga programa pod nazivom *Pripremna godina studija*. Naime, ovlaštena tijela te su godine ovlastila Odsjek “da organizira i

Pripremna godina studija odlukom Vijeća FF-a od 2003. dobiva novi skraćeni naziv *Croaticum* i logotip.

Promjenom sociolingvističkih okolnosti, program je u praksi moderniziran i proširen drugim djelatnostima: hospitacijama i izdavanjem stručnoga mišljenja za lektore hrvatskoga jezika koji se preko Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa upućuju na lektorate hrvatskoga jezika u svijetu i provjerom znanja hrvatskoga jezika u sklopu postupka nostrifikacije diploma stranih državljana u ime Katedre za hrvatski standardni jezik.

Zbog nacionalne važnosti programa, verificiranoga 1986., kao promicatelja hrvatskoga jezika među stranim državljanima u domovini, ali i u svijetu, te u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a i u skladu s približavanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji, ovim programom predlažemo njegovu modernizaciju i usklađivanje s ECTS-om.

U *Croaticum* se upisuju sljedeće ciljne skupine:

- studenti kroatistike sa stranih sveučilišta,
 - strani studenti drugih studijskih smjerova na Sveučilištu u Zagrebu,
 - strani studenti drugih međunarodnih programa i razmjena (CEEPUS, DAAD, Tempus i sl.),
 - strani državljani koji žele studirati u Hrvatskoj,
 - hrvatski iseljenici,
 - predstavnici stranih veleposlanstava,
- i svi strani državljani koji žele naučiti hrvatski standardni jezik te steći svjedodžbu o poznavanju hrvatskoga standardnog jezika.

Uvjeti za upis jesu završeno srednjoškolsko obrazovanje u inozemstvu i položen razredbeni ispit.

Croaticum je i ispitni centar koji je ovlašten izdavati potvrde o poznavanju hrvatskoga jezika za sljedeće svrhe:

- upise na fakultete Sveučilišta,
- nostrifikacije stranih diploma,
- zapošljavanje u RH,
- stjecanje hrvatskog državljanstva,

izvodi sveučilišni program za strane studente koji se žele upisati i studirati na visokoškolskim ustanovama u Zagrebu” te se ujedno “ovlašćuje da izdaje uvjerenja kandidatima koji zadovolje znanju prema predloženom programu nastave.” Iz navedenog nedvojbeno proistječe da se spomenuta djelatnost na temelju dopusnice obavlja na Odsjeku kontinuirano i ovlašteno, te da je riječ o pravnoj sukcesiji.

- za vlastite potrebe.

Program Croaticuma izvode lektori i viši lektori, profesori hrvatskoga jezika i književnosti zaposleni na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i vanjski suradnici.

Nastava Croaticuma izvodi se prema komunikacijsko-kognitivnoj metodi utemeljenoj na suvremenim lingvističkim i metodičkim istraživanjima. Budući da je hrvatski fleksijski jezik, posebna pozornost posvećuje se i gramatičkim strukturama.

Nastava na Croaticumu izvodi se kao:

- a) semestralna nastava;
- b) jednomjesečna nastava;
- c) Mala ljetna škola;
- d) Zimska škola;
- e) individualna nastava;
- f) specijalizirani tečajevi;
- g) mentorska nastava;
- h) poslijediplomski specijalistički studij za lektore hrvatskoga kao stranog/drugog jezika.

a) SEMESTRALNA NASTAVA

Semestralna se nastava održava u zimskom i u ljetnom semestru prema sveučilišnom kalendaru.

Nastava po semestrima sastoji se od jezičnih vježbi u sklopu Katedre za hrvatski standardni jezik na tri razine jezične kompetencije:

A OSNOVNA **(JEZIČNE VJEŽBE I)**

B SREDNJA **(JEZIČNE VJEŽBE II)**

C NAPREDNA**(JEZIČNE VJEŽBE III)**

Sve tri razine usporedive su s CEFRL-om (Common European Framework of Reference for Languages): osnovna razina s B1, srednja s B2, a napredna s C1.

OSNOVNA RAZINA JEZIČNE KOMPETENCIJE		
NASTAVA	BROJ SATI	ECTS
JEZIČNE/GOVORNE VJEŽBE	15 + 5	14
HRVATSKI STAND. JEZIK	–	–
KULTURA I CIVILIZACIJA	–	–
KULTUROLOŠKI BLOK	–	–

UKUPNO	20	14
--------	----	----

SREDNJA RAZINA JEZIČNE KOMPETENCIJE		
NASTAVA	BROJ SATI	ECTS
JEZIČNE/GOVORNE VJEŽBE	15 + 2	12
HRVATSKI STAND. JEZIK	–	–
KULTURA I CIVILIZACIJA	3	4
KULTUROLOŠKI BLOK	–	–
UKUPNO	20	16

NAPREDNA RAZINA JEZIČNE KOMPETENCIJE		
NASTAVA	BROJ SATI	ECTS
JEZIČNE/GOVORNE VJEŽBE	12+2	10
HRVATSKI STAND. JEZIK	2	4
KULTURA I CIVILIZACIJA	–	–
KULTUROLOŠKI BLOK	4	4
UKUPNO	20	18

b) MALA LJETNA ŠKOLA FILOZOFSKOGA FAKULTETA

Croaticum organizira Malu ljetnu školu hrvatskoga jezika, kulture i civilizacije koja traje 4 tjedna u srpnju. Studenti su raspoređeni na tri razine: osnovnu, srednju i naprednu. Program obuhvaća 75 sati nastave. Jezične vježbe izvode se po tri sata dnevno od ponedjeljka do petka (60 sati), a studentima se nude i kulturološka predavanja (15 sati).

ECTS: 4 BODA

c) ZIMSKA ŠKOLA FILOZOFSKOGA FAKULTETA

Croaticum organizira Zimsku školu hrvatskoga jezika, kulture i civilizacije koja traje 4 tjedna u veljači. Studenti su raspoređeni na tri razine: osnovnu, srednju i naprednu. Program obuhvaća 75 sati nastave. Jezične vježbe izvode se po tri sata dnevno od ponedjeljka do petka (60 sati), a studentima se nude i kulturološka predavanja (15 sati).

ECTS: 4 BODA

d) KOMBINIRANI JEDNOMJESEČNI TEČAJEVI

Croaticum organizira kombinirane tečajeve koji traju cijele akademske godine. Studenti koji se iz bilo kojih razloga ne mogu uključiti u semestralnu nastavu na kombiniranim se tečajevima (60 nastavnih sati) priključuju skupini koja odgovara njihovoj stupnju znanja i uz to imaju još 15 sati individualne nastave.

ECTS: 2 BODA

e) INDIVIDUALNA NASTAVA

Individualna nastava obuhvaća minimalno 10 nastavnih sati, a izvodi se po komunikacijsko-kognitivnoj metodi i programu *Croaticuma* prilagođenom individualnoj nastavi. Izvode je lektori *Croaticuma* prema potrebama korisnika i prema utvrđenom cjeniku.

f) SPECIJALIZIRANI TEČAJEVI

Specijalizirani tečajevi organiziraju se i prilagođavaju potrebama njihovih korisnika (tečajevi za predvoditelje, poslovni tečajevi i sl.) prema utvrđenom cjeniku.

g) MENTORSKA NASTAVA

Croaticum je središnji nacionalni lektorat pri Katedri za hrvatski standardni jezik jer kao lektorat u matičnoj zemlji okuplja sve lektorate hrvatskoga jezika u svijetu. Sveučilišni lektori održavaju mentorsku nastavu za hospitante – profesore hrvatskoga jezika koji na toj nastavi (minimalno 20 mentorskih sati + ogleđno predavanje) stječu znanje i iskustvo za rad na lektoratima hrvatskoga jezika u inozemstvu.

Croaticum organizira i seminare za stručno usavršavanje lektora hrvatskoga jezika te razmjenjuje iskustva s lektorima hrvatskoga jezika u svijetu.

h) POSLIJEDIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJ⁴

Croaticum - središnji lektorat za hrvatski jezik kao strani/drugi pri Katedri za hrvatski standardni jezik nositelj je poslijediplomskoga specijalističkoga studija.

Cilj toga studija jest stjecanje znanstvene kompetencije za rad sa strancima i u domovini i u svijetu. Ovim se programom stječu visoka stručnost i praktična osposobljenost za rad na lektoratima hrvatskoga jezika te temelj za bavljenje znanstvenim istraživanjima hrvatskoga kao stranog/drugog.

⁴ Nacrt Poslijediplomskoga specijalističkoga studija nalazi se na str. 372.

PROGRAM SEMESTRALNE NASTAVE

JEZIČNE VJEŽBE I

OSNOVNA RAZINA POZNAVANJA HRVATSKOGA JEZIKA

Na osnovnoj se razini stječe osnovno znanje hrvatskoga jezika. Polaznici se osposobljavaju za elementarnu komunikaciju na hrvatskome jeziku. Studenti se uče korektno služiti hrvatskim jezikom u svakodnevnim situacijama i razgovarati te čitati o svakodnevnim, ali i o nešto apstraktnijim temama.

Nastava se održava pet dana u tjednu po 4 sata. Obuhvaća 3 sata jezičnih vježbi + 1 sat govornih vježbi po danu, što je ukupno 20 sati tjedno.

Radni materijali:

- udžbenici, gramatike, vježbenice;
- vizualni materijali;
- zvučni zapisi;
- materijali za gramatičke vježbe;
- materijali za leksičke vježbe;
- materijali za fonetske vježbe;
- komunikacijski materijali (dijalozi, intervjui, diskusije...);
- CD romovi, audio i videokasete.

Komunikacijski ciljevi:

RAZUMIJEVANJE

- razumijevati osnovne formule uljudnosti (pozdrave, zahvale, čestitke...);
- razumijevati kratke govorene i pisane tekstove;
- prepoznati temu i temeljne informacije iz dužih pisanih ili govornih formi;
- znati postaviti pitanje i zatražiti dodatno objašnjenje;
- razumijevati informacije iz duljih govorenih i pisanih tekstova;
- služiti se jednostavnijim pisanim uputama;
- interpretirati govorene i pisane tekstove;
- razgovarati o svakodnevnim temama.

GOVORENJE

- što pravilnije izgovarati glasove i riječi hrvatskoga jezika;
- u govoru upotrebljavati osnovne govorne formule;
- predstavljanje, imenovanje predmeta, osoba, događaja i opisivanje osnovnih osjećaja;
- govorno snalaženje u osnovnim životnim situacijama;
- tečno čitati i pravilno izgovarati glasove, riječi i rečenice hrvatskoga jezika;
- uvježbavanje intonacije hrvatskoga jezika;
- izgovor što više približiti standardnome jeziku;
- znati početi, nastaviti i završiti govor;
- u slučaju nerazumijevanja od sugovornika zatražiti dodatno objašnjenje;
- primati i davati informacije;
- znati izraziti želju, mišljenje i stav;
- opisati želje, snove, nade i težnje;
- znati prepričati događaje, priču, filmove i sl;
- ispričati priču;
- savladati osnovne formule uljudnosti i snalaziti se te prepoznavati različite namjene sporazumijevanja.

PISANJE I ČITANJE

- pisati (samostalno i po diktatu);
- znati napisati kratak jednostavan sastavak;
- znati ispuniti upitnik, formular, napisati čestitku, razglednicu, životopis, pismo...
- korištenje jednostavnih rečenica;
- poznavanje osnovnih pisanih formula;
- korektno pisati (kraće sastavke i diktate);
- moći napisati referat o svakodnevnim temama;
- čitanje jednostavnijih tekstova

Teme:

- upoznavanje i predstavljanje;
- brojenje;
- boje;
- osnovna svakodnevna komunikacija;
- zanimanja;
- hrana i piće;
- stanovanje;

- odjeća;
- tijelo i zdravlje;
- obitelj;
- slobodno vrijeme, hobi, društvo;
- putovanja i turizam;
- priroda i okoliš;
- teme iz svakodnevnoga života (pošta, banka, trgovina, izlet, razgledavanje, kupovina ...);
- kultura i civilizacija (odabrane teme iz hrvatske povijesti, mitologije i legendi, povijesti umjetnosti i spomeničke baštine);
- hrvatski zemljopis (tekstovi o hrvatskim regijama i gradovima);
- priroda u Republici Hrvatskoj (tekstovi o nacionalnim parkovima, biljnim i životinjskim vrstama);
- hrvatska književnost (nekoliko originalnih i prilagođenih književnih tekstova);
- tekstovi o aktualnim temama (komunikacije, mediji) i sl.

Jezično gradivo:

- značenje i upotreba padeža (uloge pojedinih padeža u obradi “padež po padež”)

morfologija imenica:

- jednina i množina imenica (nepostojano *a*, sibilizacija, duga i kratka množina);
- akuzativ imenica (jednina i množina);
- lokativ imenica (jednina i množina);
- dativ imenica (jednina i množina);
- instrumental imenica (jednina i množina);
- genitiv imenica (jednina i množina) i brojevi;
- vokativ imenica (jednina i množina);
- detaljna obrada e-deklinacije (imenice ženskoga roda, a muškoga spola);
- sklonidba imenica srednjega roda s proširenjem osnove (tipovi *pile* i *ime*);
- sklonidba imenica stranoga podrijetla (tipovi: *Čile*, *tabu*, *Tokio*, *Helsinki*);
- i-deklinacija.

morfologija pridjeva i zamjenica

- lične zamjenice (svi rodovi i brojevi, nominativ);
- pokazne zamjenice;
- posvojne zamjenice (svi rodovi i brojevi, nominativ);
- posvojni pridjevi (svi rodovi, nominativ);

- opisni pridjevi (svi rodovi i brojevi, nominativ);
- pridjevsko-zamjenička sklonidba;
- stupnjevanje pridjeva;
- sklonidba ličnih zamjenica (dugi i kratki oblici te distinkcija u njihovoj porabi);
- redosljed enklitika u rečenici;
- povratno-posvojna zamjenica;
- glagolski pridjevi radni i trpni.

morfologija glagola:

-prezent glagola:

biti (dugi, kratki i niječni oblik),
 glagoli -ati >-a m (glagol imati),
 glagoli jesti, piti,
 glagol ići,
 glagoli -iti,-jeti>-im,
 glagoli -ovati, -ivati, -evati > -ujem,

modalni glagoli,

povratni glagoli;

- perfekt;
- futur I;
- prezent glagola -ati>-jem, -ati>-im glagola i nepravilnih glagola;
- imperativ;
- kondicional I.

nepromjenjive vrste riječi:

- prijedlozi
- prilozi
- veznici

tvorba riječi:

- imena zanimanja
- imena nacionalnosti
- posvojni i opisni pridjevi

pravopis:

- svladavanje točnog pisanja fonema, riječi i rečenica hrvatskoga jezika.

Seminarska obaveza: referat (tema po izboru)

Završni ispit znanja

Uvjet za izlazak na ispit je održan referat.

Ispit znanja sastoji se od dvaju dijelova.

Prvi dio obuhvaća tri komponente znanja hrvatskoga jezika:

RAZUMIJEVANJE PISANOGA TEKSTA	25%
RAZUMIJEVANJE GOVORENOGA TEKSTA	25%
PISANJE I ČITANJE	25%

Drugi dio je usmeni razgovor s kandidatom u kojem se ciljanim pitanjima provjerava njegova govorna vještina.

INTERVJU	25%
----------	-----

Sve 4 komponente znanja zajedno čine ukupno znanje hrvatskoga jezika na osnovnoj razini i ulaze u završnu ocjenu znanja. Znanje se vrednuje ocjenama od jedan do pet prema sljedećoj skali:

BODOVNA SKALA:

nedovoljan (1)	0-60%
dovoljan (2)	61-70%
dobar (3)	71-85%
vrlo dobar (4)	86-95 %
odličan (5)	96-100%

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Cesarec, M: *Učimo hrvatski: Gramatička vježbenica I. dio*, Zagreb, 2003.

Cesarec, M: *Učimo hrvatski: Sintaksa padeža*, Zagreb, 2003.

Čilaš M, - Gulešić-Machata, M - Pasini, D. – Udier, S. L.: *Hrvatski za početnike* (u tisku)

Preporučena literatura:

Barešić, J: *Dobro došli 1-2*, Zagreb, 2002.

Engelsfeld, M: *Croatian through Conversation*, Zagreb, 1997.

Grubišić, V: *Elementary Croatian 1*, Zagreb, 1994, 1996, 2003.

Juričić, D: *Reci mi hrvatski*, Zagreb, 1994.

Krasić, Lj. – Grubišić, V: *Hrvatski jezik I*, Zagreb, 1997.

Norris, D: *Teach Yourself Croatian*, 2003.

Puškarčić, K: *Kad glasovi zapinju*, Zagreb, 1997.

Dodatna literatura:

Gramatike:

Ham, S: *Školska gramatika hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2000.

Grubišić, V: *Croatian Grammar*, Zagreb, 1995.

Raguž, D: *Praktična hrvatska gramatika*, Zagreb, 1997.

Pravopisi:

Čubrić, M. – Barbaroša Šikić, M: *Praktični pravopis s vježbama i zadacima*, Zagreb, 2004.

Rječnici:

dvojezični i ostali višejezični rječnici

JEZIČNE VJEŽBE II

SREDNJA RAZINA POZNAVANJA HRVATSKOGA JEZIKA

Studenti uče hrvatski standardni jezik i uvježbavaju njegovu uporabu u različitim životnim situacijama. Uče čitati, analizirati i reproducirati složene tekstove s najrazličitijim temama. Produciraju jednostavne tekstove. Uvode se u osnove razlikovanja funkcionalnih stilova hrvatskoga standardnog jezika.

Nastava se održava pet dana u tjednu. Obuhvaća 3 sata jezičnih vježbi po danu uz 2 sata govornih vježbi po tjednu te 3 sata kulturoloških predavanja tjedno, što je ukupno 20 sati nastave tjedno.

Radni materijali:

- udžbenici, gramatike, vježbenice;

- tekstovi (didaktički i izvorni: književni i novinski);
- zvučni zapisi;
- leksičke vježbe;
- gramatičke vježbe;
- leksičko-gramatičke vježbe;
- filmovi (crtani i igrani) prema izboru lektora i studenata;
- video materijali;
- komunikacijski materijali (intervjui, diskusije);
- jezični priručnici.

Komunikacijski ciljevi:

RAZUMIJEVANJE

- razumjeti većinu autentičnih tekstova (stručnih i popularnoznanstvenih) uz pomoć rječnika;
- uglavnom razumjeti suvremene književne tekstove;
- razumjeti većinu dokumentarnih emisija ako se građa iznosi standardnim jezikom;
- uglavnom razumjeti dokumentarni program na televiziji, intervjuje uživo, voditeljske govorne emisije, dramske emisije i većinu filmova u kojima se koristi standardni govor.

GOVORENJE

- tečno čitati i pravilno izgovarati glasove, riječi i rečenice hrvatskoga jezika;
- govoriti spontano i opširno o različitim pa i nesvakidašnjim temama;
- glatko raspravljati u različitim govornim situacijama;
- izražavanje i argumentiranje mišljenja, osjećaja, stavova i interesa;
- polemiziranje o bliskim temama.

PISANJE I ČITANJE

- korektno pisati (sastavke, službena i privatna pisma te diktate);
- znati izraziti temu, pripovijedati i opisivati;
- izraziti svoje mišljenje;
- razlikovati različite funkcionalne stilove;
- znati se služiti pravopisnim i drugim priručnicima;
- čitanje dužih tekstova i uvježbavanje prozodije.

Teme:

- suvremeni mediji i komunikacije;
- teme iz hrvatske i svjetske svakidašnjice;
- apstraktne teme (ljubav, prijateljstvo, sreća, budućnost...);
- kulturološko-civilizacijske teme (običaji, povijest, sociologija, zemljopis, etnologija, politika, gospodarstvo);
- odabrana poglavlja iz hrvatske kulturne i prirodne baštine.

Jezično gradivo

1. Ponavljanje gradiva osnovne razine.
2. Obrada novoga gradiva i njegovo povezivanje s prethodnim znanjem:

morfologija glagola

- glagolski aspekt, teorija, tvorba i poraba;
- pasiv;
- futur II.
- kondicional II;
- prezent po glagolskim vrstama.

morfologija imenica

- zbirne imenice;
- glagolske imenice;
- brojne imenice.

morfologija zamjenica

- relativne zamjenice;
- upitno-odnosne zamjenice.

morfologija brojeva

- sklonidba brojeva dva, dvije i tri

tvorba riječi

- tvorba glagola prefiksacijom

sintaksa

- red riječi u rečenici;
- osnove rečenične sročnosti;
- besubjektne rečenice;
- konektori;
- uporaba glagolskoga vida;
- složene rečenice;
- red riječi u rečenici;
- upravni i neupravni govor.

nepromjenjive riječi

- glagolski prilozi.

pravopis

- usvajanje osnovnih pravopisnih pravila.

Seminarska obveza: referat (s temom po izboru studenta) i prezentacija pred grupom.

Završni ispit znanja

Uvjet za izlazak na ispit je održan referat.

Ispit znanja sastoji se od dvaju dijelova.

Prvi dio obuhvaća četiri komponente znanja hrvatskoga jezika:

RAZUMIJEVANJE PISANOGA TEKSTA	20%
RAZUMIJEVANJE GOVORENOGA TEKSTA	20%
POZNAVANJE GRAMATIČKIH STRUKTURA	20%
PISANJE I ČITANJE	20%

Drugi dio je usmeni razgovor s kandidatom u kojem se ciljanim pitanjima provjerava njegova govorna vještina.

INTERVJU

20%

Svih 5 komponenata znanja zajedno čine ukupno znanje hrvatskoga jezika na srednjoj razini i ulaze u završnu ocjenu znanja.

Znanje se vrednuje ocjenama od jedan do pet prema sljedećoj skali:

BODOVNA SKALA:

nedovoljan (1) 0-60%

dovoljan (2) 61-70%

dobar (3) 71-85%

vrlo dobar (4) 86-95 %

izvrstan (5) 96-100%

LITERATURA:

Obvezatna literatura:

Cesarec, M: *Učimo hrvatski: Sintaksa padeža*, Zagreb, 2003.

Barac-Kostrenčić, V. – Kovačićek, M. – Lukić, V: *Učimo hrvatski 3*, Čakovec, 2002.

Barac-Kostrenčić, V. – Kovačićek, M. – Lukić, V: *Učimo hrvatski 4*, Čakovec, 2002.

Preporučena literatura:

Barešić, J: *Dobro došli 2*, Zagreb, 1998.

Drilo, S: *Kroatisch: Lehrbuch für Fortgeschrittene, Teil II*, Hessen, 2003.

Grubišić, V: *Elementary Croatian 2*, Zagreb, 1996.

Korom, M: *Kroatisch für die Mittelstufe*, München, 1998.

Dodatna literatura:

Gramatike:

Ham, S: *Školska gramatika hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2000.

Grubišić, V: *Croatian Grammar*, Zagreb, 1995.

Raguž, D: *Praktična hrvatska gramatika*, Zagreb, 1997.

Pravopisi:

Čubrić, M. – Barbaroša Šikić, M: *Praktični pravopis s vježbama i zadacima*, Zagreb, 2004.

Rječnici:

Dvojezični i ostali višejezični rječnici

Leksikoni:

Pandžić, V. – Sabljak, V: *Hrvatska darovnica*, Zagreb, 1999.

JEZIČNE VJEŽBE III

NAPREDNA RAZINA POZNAVANJA HRVATSKOGA JEZIKA

Studenti uče hrvatski standardni jezik i uvježbavaju njegovu uporabu. Čitaju, analiziraju i reproduciraju složene tekstove s najrazličitijim temama. Dobro razlikuju funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika. Stječu osnovu za upis na studij kroatistike i profesionalno bavljenje hrvatskim jezikom.

Nastava se održava pet dana u tjednu. Obuhvaća 12 sati jezičnih vježbi tjedno, 2 sata govornih vježbi, 2 sata funkcionalne gramatike hrvatskoga standardnog jezika i 4 sata kulturološkog bloka, što je ukupno 20 sati tjedno.

Radni materijali:

- udžbenici, gramatike, rječnici, leksikoni, monografije;
- tekstovi (književni, stručni i novinski);
- leksičke vježbe (antonimi, sinonimi, homonimi...);
- zvučni zapisi;
- gramatičke vježbe;
- filmovi i drugi videomaterijali;
- tiskanice i obrasci, prospekti, oglasi, službena pisma.

Komunikacijski ciljevi:

RAZUMIJEVANJE

- razumjeti različite tipove tekstova (publicistički, administrativni, znanstveni);
- bez poteškoća slijediti intervjue, reportaže, diskusije, polemike, vijesti, filmove;
- bez poteškoća slijediti sveučilišna predavanja iz svih područja;
- razviti vještinu slušanja i razumijevanja nestandardnoga (dijalektalnoga i kolokvijalnoga) govora;
- iscrpno tematsko i gramatičko analiziranje svih tipova tekstova;
- samostalno korištenje jezičnim priručnicima;
- razumjeti umjetničke tekstove, ponajprije iz suvremene književnosti, ali i pojedine tekstove iz starijih razdoblja hrvatske književnosti.

GOVORENJE

- pravilno izgovarati glasove, riječi i rečenice hrvatskoga jezika;
- govoriti spontano i opširno točno proizvedeći jezične strukture;
- pravilno upotrebljavati konektore i čestice;
- raspravljati u različitim govornim situacijama;
- izražavati i argumentirati mišljenja, osjećaje, stavove i interese;
- polemizirati o najrazličitijim temama;
- govoriti o zadanim temama.

PISANJE I ČITANJE

- korektno pisati (eseje, referate, službene dopise i pisma);
- razlikovati funkcionalne stilove u čitanju i pisanju;
- čitanje dužih tekstova i uvježbavanje prozodije;
- brzo čitanje s mogućnošću apstrahiranja važnih informacija;
- interpretativno čitanje.

Teme:

- suvremene teme i aktualni događaji;
- apstraktne teme;
- kulturno-civilizacijske teme;
- odabrane teme iz hrvatske kulturne, književne i prirodne baštine;

- odabrani izvorni tekstovi iz hrvatske književnosti.

Jezično gradivo

1. Ponavljanje gradiva prethodnih stupnjeva (s naglaskom na ispravljanju grešaka) i njegovo povezivanje s novim gradivom.

2. Obrada novoga gradiva:

- upotreba glagolskoga vida;
- sročnost;
- pogodbene rečenice;
- pluskvamperfekt;
- slaganje glagolskih vremena u složenim rečenicama;
- red riječi;
- osnove tvorbe riječi;
- glasovne promjene na granici morfema;
- sinteza glasovnih promjena;
- upravni i neupravni govor;
- deklinacija imenica *kći* i *mati*;
- određena i neodređena pridjevsko-zamjenička deklinacija;
- odabrana poglavlja iz sintakse;
- prostorno raslojavanje jezika (hrvatska narječja);
- vremensko raslojavanje jezika (kratka povijest jezika);
- funkcionalno raslojavanje jezika (stilovi);
- frazeologija;
- pravopis.

Seminarske obveze: dva referata (jedan po izboru studenta, a drugi na zadanu temu iz hrvatske književnosti i kulture) i dvije prezentacije pred studentskom skupinom.

Završni ispit znanja

Uvjet za izlazak na ispit su dva održana referata.

Ispit znanja sastoji se od dvaju dijelova.

Prvi dio obuhvaća četiri komponente znanja hrvatskoga jezika:

RAZUMIJEVANJE PISANOGA TEKSTA	20%
RAZUMIJEVANJE GOVORENOGA TEKSTA	20%
POZNAVANJE GRAMATIČKIH STRUKTURA	20%
PISANJE I ČITANJE	20%

Drugi dio je usmeni razgovor s kandidatom u kojem se ciljanim pitanjima provjerava njegova govorna sposobnost.

INTERVJU	20%
----------	-----

Svih 5 komponenata znanja zajedno čine ukupno znanje hrvatskoga jezika na naprednoj razini i ulaze u završnu ocjenu znanja. Znanje se vrednuje ocjenama od jedan do pet prema sljedećoj skali:

BODOVNA SKALA:

nedovoljan (1)	0-60%
dovoljan (2)	61-70%
dobar (3)	71-85%
vrlo dobar (4)	86-95 %
izvrstan (5)	96-100%

Literatura:

Obvezna literatura:

Cesarec, M. – Čilaš M: *Učimo hrvatski – čitanka*, Zagreb, 2003.

Drilo, S: *Kroatisch: Lehrbuch für Fortgeschrittene, Teil II*, Hessen, 2003.

Korom, M: *Kroatisch für die Mittelstufe*, München, 1998.

Nemeth-Jajić, J: *Sati s jezikom hrvatskim*, Poznan, 1997.

Preporučena literatura:

Pranjković, I: *Sintaksa hrvatskoga jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.

Pranjković, I: *Sintaksa hrvatskoga jezika: vježbenica za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.

Samardžija, M: *Leksikologija hrvatskoga standardnoga jezika: udžbenik za 4. razred gimnazije*, Zagreb, 1997.

Samardžija, M: *Leksikologija hrvatskoga standardnoga jezika: vježbenica za 4. razred gimnazije*, Zagreb, 1997.

Silić, J: *Fonetika i fonologija hrvatskoga standardnog jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.

Silić, J: *Fonetika i fonologija hrvatskoga standardnog jezika: vježbenica za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.

Silić, J: *Morfologija hrvatskoga standardnog jezika: udžbenik za drugi razred gimnazije*, Zagreb, 1995.

Silić, J: *Morfologija hrvatskoga standardnog jezika: vježbenica za drugi razred gimnazije*, Zagreb, 1995.

Dodatna literatura:

Gramatike:

Ham, S: *Školska gramatika hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2000.

Raguž, D: *Praktična hrvatska gramatika*, Zagreb, 1997.

Težak, S. – Babić, S: *Gramatika hrvatskoga standardnog jezika*, Zagreb, 1992.

Pravopisi:

Anić, V. – Silić, J: *Pravopis hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2001.

Babić, S. – Finka, B. – Moguš, M: *Hrvatski pravopis*, Zagreb, 2004.

Čubrić, M. – Barbaroša Šikić, M: *Praktični pravopis s vježbama i zadacima*, Zagreb, 2004.

Rječnici:

Anić, V: *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2000.

Hrvatski enciklopedijski rječnik, Zagreb, 2002.

Menac, A. – Fink-Arsovski, Ž. – Venturin, R: *Hrvatski frazeološki rječnik*, Zagreb, 2003.

Sabljak, T: *Rječnik hrvatskog žargona*, Zagreb – Ljubljana, 2001.

Šonje, J: *Rječnik hrvatskog jezika*, Zagreb, 2000.

Leksikoni:

Pandžić, V. – Sabljak, V: *Hrvatska darovnica*, Zagreb, 1999.

Rapacka, J: *Leksikon hrvatskih tradicija*, Zagreb, 2002.

Samardžija, M. – Selak, A: *Leksikon hrvatskoga jezika i književnosti*, Zagreb, 2001.

Leksikon hrvatskih pisaca, ur. Nemeč, K. – Fališevac, D. – Novaković, D, Zagreb, 2000.

NAZIV KOLEGIJA: ODABRANA POGLAVLJA HRVATSKE KULTURE

TRAJANJE: 2 sata tjedno (30 sati u semestru)

STATUS: obvezatni predmet

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari
ECTS: 4
CILJ: upoznati studente s temeljnim paradigmama hrvatske kulture i umjetnosti od srednjega vijeka do danas uz analizu pojedinih kulturoloških tema i sadržaja na primjerima odabranih književnih, znanstvenih, popularnoznanstvenih, publicističkih, medijskih, vizualnih, likovnih, filmskih, kazališnih, glazbenih zapisa i ulomaka, audiozapisa i videozapisa (antropološki i teatrološki pristup).

SADRŽAJ: hrvatska kultura od srednjega vijeka do danas (paradigme i primjeri), zajedničkost i posebnosti hrvatskih gradova (historiografski, urbanistički i arhitektonski aspekt); prostori događanja hrvatske književnosti, kazališta i kulture; stoljeća hrvatske pisane kulture (kratak pregled); hrvatska književnost u europskom kontekstu (odabrani ulomci); kazališna, likovna, glazbena umjetnost (antropološki i kulturološki pogled); hrvatska kultura na križištu sredozemne, srednjoeuropske i zapadnoeuropske kulture; takozvana mala (strukture svakodnevice) i takozvana velika povijest i hrvatska kultura.

PROVJERA ZNANJA: pismeni ispit

LITERATURA

Horvat, J: *Kultura Hrvata kroz 1000 godina*, Zagreb, 1980. (odabrana poglavlja)

Katičić, R. - Novak P. S. - Ribičić-Županić, A: *Dva tisućljeća pismene kulture na tlu Hrvatske*, Zagreb, 1987.

Skupina autora: *Ilustrirana povijest Hrvata*, Zagreb, 1971. (odabrana poglavlja)

Videozapisi, audiozapisi, fotografije, skice, televizijske i radijske emisije, filmovi iz područja hrvatske kulture, umjetnosti i književnosti.

PREPORUČENA LITERATURA

Amico, S. D': *Teatro: Storia del Teatro Drammatico*, I., II., Milano, 1970.

Andreis, J: *Povijest glazbe*, Zagreb, 1974.

Bahtin, M: *Tvorčestvo Fransua Rabla i narodna kultura srednevekovlja i renesansa*, Moskva, 1965. (odabrana poglavlja)

Batušić, N: *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb, 1978.

Bergson, H: *Le rire*, Paris, 1961.

Biti, V: *Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije*, Zagreb, 2000. (odabrana poglavlja)

Braudel, F: *Sredozemlje i sredozemni svijet u doba Filipa II.*, I. i II. Zagreb, 1998. (odabrana poglavlja)

Braudel, F: *Strukture svakidašnjice*, Zagreb, 1992. (odabrana poglavlja)

- Burckhardt, J: *Kultura renesanse u Italiji*, Zagreb, 1997. (odabrana poglavlja)
- Burke, P: *Junaci, nitkovi i lude*, Zagreb, 1991. (odabrana poglavlja)
- Certeau, M. de: *Invencija svakodnevice* Zagreb, 2003. (odabrana poglavlja)
- Čale, F: *O životu i djelu Marina Držića*, u: Marin Držić, *Djela*, Zagreb, 1987.
- Duvignaud, J: *Les ombres collectives : Sociologie du théâtre*, Paris, 1973. (odabrana poglavlja)
- Goff, J. Le: *Civilizacija srednjovjekovnog Zapada*, Zagreb, 1998. (odabrana poglavlja)
- Goffman, E: *Frame Analysis – An Essay on the Organization of Experience*, Cambridge – Massachusetts, 1974.
- Gundulićev san*, katalog izložbe *Gundulićev san*, ur. Novak P. S., Zagreb, 1989.
- Hrvatska književnost u evropskom kontekstu*, ur. Flaker, A. i Pranjić K., Zagreb, 1978. (odabrana poglavlja)
- Huizinga, J: *Homo ludens*, Zagreb, 1992. (odabrana poglavlja)
- Huizinga, J: *Jesen srednjeg vijeka*, Zagreb, 1991. (odabrana poglavlja)
- Lever, M: *Povijest dvorskih luda*, Zagreb, 1986. (odabrana poglavlja)
- Macan, T: *Povijest hrvatskoga naroda*, Zagreb, 1992.
- Marinković, R: *Nevesele oči klauna*, Zagreb, 1986. (odabrana poglavlja)
- Muhoberac, M: *Orfeo*, Dubrovnik, 2001.
- Muhoberac, M: *Suzana čista*, Dubrovnik, 2001.
- Muhoberac, M: *Svijet u motrištu dvorskih luda*, «Kolo», 2/VI., Zagreb, ljetno 1997.
- Nagler, A. M: *A Source Book in Theatrical History*, New York, 1959. (odabrana poglavlja)
- Pavis, P: *Dictionnaire du Théâtre*, Paris, 2004.
- Pignarre, R: *Povijest kazališta*, Zagreb, 1970.
- Skupina autora: *Dani hvarskog kazališta : Građa i eseji o hrvatskoj drami i teatru*, Split, 1975.-2005. (odabrana poglavlja)
- Skupina autora: *Dubrovački ljetni festival 1950/1999*, Dubrovnik, 1999.
- Škrabalo, I: *Između publike i države: Povijest hrvatske kinematografije 1896-1980*, Zagreb, 1984.
- Talan, N: *Hrvatska/Portugal : Kulturno-povijesne veze kroz stoljeća*, Zagreb, 1996. (odabrana poglavlja)
- The Concise Oxford Companion to the Theatre*, ur. Hartnoll, Ph., Oxford-New York, 1990. (odabrana poglavlja)

NAZIV KOLEGIJA: FUNKCIONALNA GRAMATIKA

TRAJANJE:	3 sata tjedno (45 sati u semestru)
STATUS:	obvezatni predmet
OBLIK NASTAVE:	predavanja i seminari
ECTS:	4

- CILJ:** upoznati studente s osnovama fonetike, fonologije, morfologije, sintakse, tvorbe, frazeologije i funkcionalne stilistike hrvatskoga jezika.
- SADRŽAJ:** inventar fonema u hrvatskom standardnom jeziku, latinično pismo, raspored fonema i fonemskih skupova, prozodijski sustav, glasovne promjene (jednačenje po zvučnosti, jednačenje po mjestu tvorbe, prijeglas, sibilizacija, palatalizacija, jotacija, vokalizacija, ispadanje suglasnika, nepostojani samoglasnici, alternacije *ije, je, e, i, ø*; vrste riječi, leksičke i gramatičke osobine imenica i sklonidbe, leksičke i gramatičke osobine pridjeva i sklonidbe; glagolske kategorije i oblici, zamjenice (lične, posvojne, povratne, pokazne, upitne, odnosne i neodređene); tvorba riječi (vršitelj radnje, etnici, zbirne imenice, nositelj osobine, pripadnik skupine, imenice za stvari, apstraktne imenice, umanjenice, uvećanice, hipokoristici); rečenica i njezini članovi, sintaksa padeža, sintaksa glagolskih oblika, konektori, vrste jednostavnih i složenih rečenica, pasivne rečenice, besubjektne rečenice, uporaba glagolskoga vida, neupravni govor, modalnost; frazeologija; funkcionalna stilistika.

PROVJERA ZNANJA: pismeni ispit

LITERATURA

- Anić, V. – Silić, J: *Pravopis hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2001.
- Babić, S. – Finka, B. – Moguš, M: *Hrvatski pravopis*, Zagreb, 2004.
- Čubrić, M. - Barbaroša Šikić, M: *Praktični pravopis s vježbama i zadacima*, Zagreb, 2004.
- Raguž, D: *Praktična hrvatska gramatika*, Zagreb, 1997.

PREPORUČENA LITERATURA

- Pranjković, I: *Sintaksa hrvatskoga jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.
- Pranjković, I: *Sintaksa hrvatskoga jezika: vježbenica za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.
- Samardžija, M: *Leksikologija hrvatskog standardnog jezika: udžbenik za 4. razred gimnazije*, Zagreb, 1997.
- Samardžija, M: *Leksikologija hrvatskoga standardnog jezika: vježbenica za 4. razred gimnazije*, Zagreb, 1997.
- Silić, J: *Fonetika i fonologija hrvatskoga standardnog jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.
- Silić, J: *Fonetika i fonologija hrvatskoga standardnog jezika: vježbenica za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.
- Silić, J: *Morfologija hrvatskoga standardnog jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.
- Silić, J: *Morfologija hrvatskoga standardnog jezika: vježbenica za 3. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.

KULTUROLOŠKI BLOK* NA CROATICUMU

- LEKSIČKA SEMANTIKA
- ONOMASTIKA
- GLAGOLJSKA RADIONICA
- POGLAVLJA IZ HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI
- FILM
- KAZALIŠTE
- POVIJEST
- GEOGRAFIJA
- POVIJEST UMJETNOSTI
- ETNOLOGIJA

** Kulturološki se blok sastoji od predavanja i seminara iz navedenih predmeta i nosi ukupno 4 ECTS boda. Svaki navedeni predmet zastupljen je s 15 sati nastave po semestru.*

NAZIV PREDMETA: LEKSIČKA SEMANTIKA

- TRAJANJE:** 15 sati po semestru
- OBLIK NASTAVE:** predavanja i seminari
- CILJ:** upoznati studente s leksičko-semantičkim odnosima u hrvatskome jeziku, utemeljenim na postavkama suvremenih semantičkih i lekskoloških teorija i potkrijepljenim primjerima uporabe iz suvremenoga hrvatskoga jezika
- SADRŽAJ:** leksičko-semantički odnosi u hrvatskome jeziku, polisemija, homonimija, lažni prijatelji, hiperonimija i hiponimija, meronimija i holonimija, antonimija, sinonimija, kolokacije, frazeologija.

LITERATURA

- Cruse, D. A: *Lexical semantics*, Cambridge, 1986.
- Lyons, J: *Semantics*, I–II, Cambridge, 1977. (odabrana poglavlja)
- Samardžija, M: *Leksikologija s poviješću hrvatskoga jezika: udžbenik za 4. razred gimnazije*, Zagreb, 1995.

PREPORUČENA LITERATURA

- Berruto, G: *Semantika*, Zagreb, 1994.
- Leech, G: *Semantics : The Study of Meaning*, Harmondsworth ²1987.
- Palmer, F. R: *Semantics*, Cambridge, ²1981.
- Ullmann, S: *Semantics : An Introduction to the Science of Meaning*, Oxford, 1962.

NAZIV PREDMETA: ONOMASTIKA

- TRAJANJE:** 15 sati po semestru
- OBLIK NASTAVE:** predavanja i seminari
- CILJ:** steći osnovna znanja o hrvatskoj onomastici i hrvatskoj onimiji na primjerima iz suvremene hrvatske onimije te naučiti uočavati specifičan odnos imena i standardnojezične norme, razliku između službene i neslužbene onomastičke komunikacije te probleme vezane uz uklapanje pomodnih osobnih imena u sustav hrvatskoga jezika.
- SADRŽAJ:** počeci onomastičkih istraživanja u Hrvatskoj, različiti metodološki pristupi, glavni predstavnici, kapitalna djela hrvatske onomastike, osnovne antroponimijske kategorije (osobno ime, prezime, nadimak) – pojavnost i mjesto u antroponimijskome sustavu, povijesna hrvatska antroponimija, suvremena hrvatska antroponimija, pomodna osobna imena, osnovne toponimijske kategorije, imena naselja, ime i norma.

LITERATURA:

Frančić, A: *Nasljednost osobnih imena*, Folia onomastica Croatica 6, Zagreb, 1998, str.41-62.

Rogić, P: *Lična i porodična imena u jeziku*, Rad JAZU 303, str. 211-231.

PREPORUČENA LITERATURA

Šimunović, P: *Hrvatska prezimena: podrijetlo, značenja, rasprostranjenost*, Zagreb, 1995. (odabrana poglavlja)

Šimunović, P: *Istočnojadranska toponimija*, Split, 1986. (odabrana poglavlja)

NAZIV PREDMETA: GLAGOLJSKA RADIONICA

TRAJANJE: 15 sati po semestru

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari

CILJ: omogućiti stranim studentima da steknu osnovno znanje o glagoljici, njezinu kulturnome kontekstu i glavnim spomenicima.

SADRŽAJ: hrvatsko glagoljaštvo od početaka do suvremenosti; glagoljica (slova, brojke, transliteracija i transkripcija), termini: staroslavenski, starocrkvenoslavenski, redakcije, recenzije; glagoljski kameni (epigrafski) spomenici: Bašćanska ploča i dr. glagoljski pisani tekstovi, hrvatske inkunabule (glagoljičke i latiničke); Kožičićeva tiskara, putovima hrvatskih glagoljaša-osvrst na "spomenik glagoljice" na relaciji Roč-Hum

LITERATURA:

Paro, F: *Glagoljska početnica*, Rijeka, 1995.

Bratulić, J: *Leksikon hrvatske glagoljice*, Zagreb, 1995.

Hrvatska srednjovjekovna književnost, prir. S. Damjanović, Vinkovci, 1998.

PREPORUČENA LITERATURA

Bratulić, Josip: *Leksikon hrvatske glagoljice*, Zagreb, 1995.

Hrvatska srednjovjekovna književnost, priredio Stjepan Damjanović, Vinkovci, 1998.

Paro, Frane: *Glagoljska početnica*, Rijeka, 1995.

NAZIV PREDMETA: STARIJA HRVATSKA KNJIŽEVNOST

TRAJANJE: 15 sati po semestru

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari

CILJ: upoznati studente s periodizacijom, stilskim formacijama, žanrovskim odrednicama i autorskim osobnostima starije hrvatske književnosti, uz analizu tekstova na

odabranim primjerima iz reprezentativnih djela (iz vizure suvremene antropologije, teorije kulture i stilistike).

SADRŽAJ: razgraničenje: starija hrvatska književnost – novija hrvatska književnost, europski kontekst starije hrvatske književnosti, periodizacija, paradigme srednjega vijeka, renesanse, manirizma, 17. i 18. stoljeća, središta: Dubrovnik, Hvar, Split, Zagreb, Varaždin, žanrovi, autori: Marulić, Držić, Gundulić, Brezovački, petrarkisti, autori smješnica i frančezarija, maskulini tip hrvatskoga kazališta, pojava spisateljica

LITERATURA

Franičević, M. – Švelec, F. – Bogišić, R: *Povijest hrvatske književnosti; Od renesanse do prosvjetiteljstva*, Zagreb, 1974.

Kombol, M: *Povijest hrvatske književnosti do preporoda*, Zagreb, 1961.

PREPORUČENA LITERATURA

Batušić, N: *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb, 1978.

Fališevac, D: *Kaliopin vrt*, Split, 1997.

Flaker, A. – Pranjić, K: *Hrvatska književnost u evropskom kontekstu*, Zagreb, 1978.

NAZIV PREDMETA: NOVIJA HRVATSKA KNJIŽEVNOST

TRAJANJE: 15 sati po semestru

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari

CILJ: omogućiti da strani studenti prepoznaju najznačajnije veze i kontakte hrvatske s literaturama ostalih europskih naroda, upozoriti na dinamiku i strukturu tih veza te omogućiti pristup do relevantnih izvora informacija i tako olakšati snalaženje u književnoj kroatistici.

SADRŽAJ: kratak pregled najvažnijih događaja, pojava i osoba koje su obilježile socijalni, kulturni i književni život u Hrvatskoj od 19. st. do danas, izdvajanje književnih fenomena pojedinih razdoblja novije hrvatske književnosti, njezina razdoblja, vodeći žanrovi, poetike, modeli te glavni autori i djela

LITERATURA

Novak, P. S: *Povijest hrvatske književnosti*, Zagreb, 2003.

Šicel, M: *Novija hrvatska književnost*, Zagreb, 1978.

PREPORUČENA LITERATURA

Hrvatska književnost prema evropskim književnostima, ur. Pranjić, K. – Flaker, A, Zagreb, 1970.

Hrvatska književnost u evropskom kontekstu, ur. Pranjić, K. – Flaker, A, Zagreb, 1975.

Solar, M: *Povijest svjetske književnosti*, Zagreb, 2003.

NAZIV PREDMETA: HRVATSKI FILM

- TRAJANJE:** 15 sati po semestru
- OBLIK NASTAVE:** predavanja i seminari
- CILJ:** upoznati studente s najvažnijim pojavama u povijesti hrvatskoga filma kao važnoga segmenta hrvatske kulture.
- SADRŽAJ:** tumačenje povijesnoga i kulturnoga konteksta nastanka i razvoja hrvatskoga filma s naglaskom na igranom filmu, kontekst Austro-Ugarske, Kraljevine Jugoslavije, 2. svj. rata, socijalističke Jugoslavije i samostalne Hrvatske, razdoblje ranog socijalizma: film, politika i popularna kultura, autorsko razdoblje: filmski modernizam, dokumentarni film, animirani film, eksperimentalni film.

LITERATURA

Majcen, V. – Turković, H: *Hrvatska kinematografija*, Zagreb, 2003.

Škrabalo, I: *101 godina filma u Hrvatskoj 1896-1997*, Zagreb, 1998.

PREPORUČENA LITERATURA

Filmski leksikon, ur. B. Kragić i N. Gilić, Zagreb, 2003. (odabrana poglavlja)

Krelja, P: *Golik*, Zagreb, 1997.

Peterlić, A. - Majcen, V: *Oktavijan Miletić*, Zagreb, 2000.

NAZIV PREDMETA: HRVATSKO KAZALIŠTE

- TRAJANJE:** 15 sati po semestru
- OBLIK NASTAVE:** predavanja i seminari
- CILJ:** upoznati studente s poviješću, praksom i teorijom hrvatskoga kazališta od srednjega vijeka do danas, s autorskim, tekstualnim i izvedbenim značajkama i fenomenima hrvatskoga institucionalnoga i izvaninstitucionalnoga glumišta, s primjerima iz odabranih djela naše suvremenosti (hermeneutički i semantički pristup).
- SADRŽAJ:** hrvatsko kazalište od početaka do danas (gradovi, autori, dramaturzi, redatelji, glumci), pregled, europski kontekst hrvatskoga glumišta, institucionalni i izvaninstitucionalni okviri, teatrološki i dramaturški pristup odabranim tekstovima s posebnim naglaskom na našu suvremenost.

LITERATURA

Batušić, N: Povijest hrvatskoga kazališta, Zagreb, 1978.

PREPORUČENA LITERATURA

Amico, S, D': *Povijest dramskog teatra*, Zagreb, 1972.

Skupina autora: *Dani hvarskog kazališta: Građa i eseji o hrvatskoj drami i teatru*, Split, 1975.-2005.

NAZIV PREDMETA: OSNOVE GEOGRAFIJE HRVATSKE

TRAJANJE: 15 sati po semestru

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari

CILJ: upoznati strane studente s osnovama geografije Hrvatske s naglaskom na turističko-geografsku problematiku

SADRŽAJ: geografski položaj Hrvatske, fizičko-geografska obilježja Hrvatske, kulturno-povijesno nasljeđe Hrvatske, stanovništvo i naselja, gospodarska obilježja Hrvatske, osnovna obilježja hrvatskoga turizma, glavne turističke regije Hrvatske.

LITERATURA

Blažević, Ivan: Turistička geografija Hrvatske, udžbenik za srednje turističke škole, Zagreb, 2003.

Čokonaj, Emil – Pepeonik, Zlatko – Robotić, Vjekoslav: Turistička geografija Hrvatske, udžbenik za srednje turističke škole, Zagreb, 2003.

Feletar, Dragutin: Geografija 4, udžbenik za IV. razred gimnazije, Samobor, 2003.

Marković, Goranka – Vuk, Ružica – Filipčić, Anita: Geografija Hrvatske, udžbenik za IV. razred gimnazije, Zagreb, 2003.

PREPORUČENA LITERATURA

Magaš, Damir: Osnove geografije Hrvatske, skripta iz predmeta Regionalna geografija Hrvatske na Odsjeku za Geografiju Filozofskog fakulteta u Zadru, Zadar, 1998.

Satelitski atlas Hrvatske (ur. Ivan Bertić, Ivana Lampek Pavčnik i Radovan Radovinović), Zagreb, 2001.

Veliki atlas Hrvatske (ur. Ivanka Borovac), Zagreb, 2002.

NAZIV PREDMETA: PREGLED HRVATSKE POVIJESTI

TRAJANJE: 15 sati po semestru

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari

CILJ: upoznati studente – strance s osnovnim pojmovima, događajima i ličnostima hrvatske povijesti od srednjega vijeka do ostvarenja nezavisnosti.

SADRŽAJ: doseljenje Hrvata i doba narodnih vladara, Hrvatska u zajednici s Ugarskom, hrvatske zemlje između Turske Venecije i Austrije, turski ratovi, Habsburgovci, hrvatski narodni preporod, začeci moderne Hrvatske, Hrvatska u prvoj Jugoslaviji, NDH, Hrvatska u drugoj Jugoslaviji.

LITERATURA

Macan, T: *Povijest hrvatskog naroda*, Zagreb, 1999. (izabrana poglavlja).

PREPORUČENA LITERATURA

Goldstein, I: *Croatia : a History*, London, 1999.

NAZIV PREDMETA: POVIJEST UMJETNOSTI

TRAJANJE: 15 sati po semestru

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari

CILJ: upoznati studente s povijesno umjetničkom, i šire, kulturnom baštinom Hrvatske od prethistorije do danas. Cilj je naglasiti pripadnost hrvatske umjetničke baštine zapadnom civilizacijskom krugu, od doseljenja Hrvata pa nadalje. Inzistira se na antičkom i kršćanskom kasnoantičkom supstratu koji bitno određuju hrvatsku kulturu i umjetnost. Umjetnička djelatnost kroz sva razdoblja promatra se u širem povijesnom kontekstu, s tumačenjem socioloških, povijesnih, crkvenih, ekonomskih i drugih datosti koje određuju umjetničku produkciju, uvijek u europskim paralelama.

SADRŽAJ: pregled prethistorijskih razdoblja; antika i kasna antika u definiranju kulturnog prostora Hrvatske; doseljenje Hrvata, prve kneževine i kraljevstvo pod karolinškim utjecajem; crkvena reforma 11. stoljeća i pojava romanike u suglasju s reformiranim papinstvom; romanika 12 i 13. st. i raznorodni utjecaji Lombardije, Venecije, Bizanta, srednje Europe; gotika 13. do 15. st. u sudaru srednjoevropskih i mediteranskih utjecaja; prva renesansa kao izraz najnaprednijih europskih tendencija; umjetnost 16. do 18. st. u okruženju otomanske ekspanzije; raznorodni pravci 19. st. u povratku Europi; nove tendencije i umjetnost 20. st.

LITERATURA

Ivančević, R: Umjetničko blago Hrvatske, Zagreb, više izdanja na četiri jezika
Skripta u izradi

PREPORUČENA LITERATURA

Gamulin, G: Hrvatsko slikarstvo na prijelazu iz 19. u 20. st., Zagreb, 1995.

Gamulin, G: Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća, Zagreb, 1988.

NAZIV PREDMETA: ETNOLOGIJA

TRAJANJE: 15 sati po semestru

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari

CILJ: upoznati strane studente s jednim segmentom hrvatske tradicijske kulture kako bi bolje mogli razumjeti genezu cjelokupne hrvatske kulture.

SADRŽAJ: osnove etnologije, nastanak i oblikovanje etnokulturnih zona,
hrvatski godišnji običaji, definiranje običaja i klasifikacija,
godišnji obredni ciklus, geneza Božića, poklada i Uskrsa, čuvanje poganskih obreda (unošenje slame, božićno žito, panj *badnjak*, *pisanice*, paljenje krijesova i sl.), običaji u suvremenom svijetu.

LITERATURA

Gavazzi, M: *Godina dana hrvatskih narodnih običaja. I. - Od Poklada do jeseni, II.*

Oko Božića Zagreb, 1991.

PREPORUČENA LITERATURA

Belaj, V: *Hod kroz godinu. Mitska pozadina hrvatskih narodnih običaja i ĐŠ vjerovanja*, Zagreb, 1998.

Belaj, V: *Religious Folk Practices*. U: *The Croats. Christianity - Culture - Art*. Katalog istoimene izložbe u Vatikanskim muzejima, listopad 1999.- siječanj 2000.

narodnih običaja i ĐŠ vjerovanja. Zagreb 1999., str. 399-405.

Belaj, V: *Hrvati i njihova kultura*. U: Vitez, Z. - Muraj A. (ur.): *Hrvatska tradicijska kultura na razmeđu svjetova i epoha*, Zagreb 2000., str. 27-36.

Belaj, V: *The Croats and their Folk Culture*. U: *Croatian folk Culture at the crossroads of worlds and eras*. Katalog istoimene izložbe u Budimpeštanskom povijesnom muzeju, siječanj-ožujak 2000. Zagreb 2000., str. 25-35.

Čapo Žmegač, J: *Hrvatski uskrсни običaji*. Zagreb 1997.

Lozica, I: *Hrvatski karnevali*. Zagreb 1997.

Rihtman-Auguštin, D: *Knjiga o Božiću*. Zagreb 1995.

CROATICUM – POSLIJEDIPLOMSKI SPECIJALISTIČKI STUDIJ ZA LEKTORE HRVATSKOGA KAO STRANOG/DRUGOG⁵

Cilj poslijediplomskoga specijalističkog studija *Hrvatski jezik kao strani/drugi* jest stjecanje znanstvene kompetencije za rad sa strancima i u domovini i u svijetu. Ovim se programom stječe visoka stručnost i praktična osposobljenost za rad na lektoratima hrvatskoga jezika te temelj za bavljenje znanstvenim područjem hrvatskoga standardnog jezika kao stranog/drugog.⁶

UVJET: završen petogodišnji studij kroatistike i položeni ispiti minimalne nastavničke kompetencije

Program traje 2 semestra. Tijekom svakog semestra student mora prikupiti 24 ECTS boda. Završni rad donosi 12 ECTS bodova i piše se na temu koju student dogovara s jednim od nositelja glavnih kolegija.

1. SEMESTAR	PREDAVANJA + SEMINARI	ECTS
<u>Glavni kolegiji:</u>		
Hrvatski standardni jezik kao strani/drugi jezik I	2+1	5
Usvajanje drugog jezika	2+1	5
Semantika	1+1	4
Sociolingvistika	1+1	4
<u>Izborni kolegiji:</u>		
Starija hrvatska književnost	2	2
Hrvatska povijest	2	2
Povijest hrvatske umjetnosti	2	2

⁵ Studenti koji tijekom studija nisu obavili hospitacije kao stranoga/drugoga obvezni su ih obaviti do predaje završnoga rada.

⁶ Kolegiji poslijediplomskoga specijalističkog studija još su u postupku razrade.

Temelji hrvatskog zakonodavstva i državnog uređenja	2	2
Hrvatski film	2	2

2. SEMESTAR

Glavni predmeti:

Hrvatski standardni jezik kao strani/drugi II	2+1	5
Glotodidaktika	1+1+1 ⁷	5
Kognitivna semantika	1+1	4
Kontrastivna lingvistika	1+1	4

Izborni predmeti:

Novija hrvatska književnost	2	2
Hrvatsko kazalište	2	2
Hrvatski zemljopis	2	2
Hrvatska etnologija	2	2
Interdisciplinarnost i multikulturalnost	2	2

U Zagrebu, 14. siječnja 2005.

Program izradili lektori⁸ Odsjeka za kroatistiku:

Čilaš, Marica, mr. sc., lektorica

Gulešić-Machata, Milvia, mr. sc., viša lektorica

Juričić, Antonio Toni, mr. sc., lektor

Pasini, Dinka, mr. sc., lektorica i koordinatorka Croaticuma

Udier, Sanda Lucija, mr. sc., lektorica

Program je recenziran i doraden u skladu s uputama recenzenta.

Filozofski fakultet

⁷ Satovi predviđeni za hospitacije i istraživanja na jezičnim vježbama Croaticuma.

⁸ Opise kolegija i kulturoloških predavanja izradili su profesori Odsjeka za kroatistiku te profesori ostalih odsjeka FF-a i Sveučilišta u Zagrebu. Opisi su prilagođeni programu.

Sveučilišta u Zagrebu

Ivana Lučića 3

Zagreb

Zagrebačka slavistička škola

(Hrvatski seminar za strane slaviste)

Prijedlog programa

Zagrebačka slavistička škola osnovana je 1972. godine sa zadaćom da potiče i promiče poznavanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture izvan granica Republike Hrvatske, ponajprije među inozemnim studentima kroatistike (južne slavistike) te među znanstvenicima i nastavnicima (profesori, docenti, asistenti) na stranim sveučilištima i u znanstvenim ustanovama. Škola zapravo već 33 godine funkcionira kao kroatistički mikrostudij na kojemu polaznici – ovisno o stupnju poznavanja jezika – stječu nove spoznaje o hrvatskome jeziku, literaturi i kulturi.

1. Mjesto Zagrebačke slavističke škole na Filozofskome fakultetu

Zagrebačka slavistička škola je jedan od studijskih programa koje nudi Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Prema Pravilniku, o Školi skrbe, njome rukovode, osmišljavaju i izvode njezin program nastavnici Odsjeka za kroatistiku.

2. Ciljevi Zagrebačke slavističke škole

Ciljevi su praktično od osnutka isti, a dadu se svesti na sljedeće:

- poticanje studenata na stranim sveučilištima da se bave hrvatskom kulturom, jezikom i književnošću;
- obrazovanje budućih kroatista, prevoditelja s hrvatskog jezika i sl;
- uspostava sveučilišnih ili fakultetskih, stručnih i znanstvenih veza sa stranim znanstvenicima i znanstvenim institucijama;
- razmjena iskustava i spoznaja o izdavačkim, prevodilačkim i drugim projektima za promicanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture u inozemstvu.

3. Program Zagrebačke slavističke škole

Četiri su bitna modela posredovanja kroatističkih sadržaja koje Škola koristi u stručnome usavršavanju stranih slavista:

- jezikoslovni i književni kolegiji;
- tematska predavanja;
- stručni izleti i
- izvannastavne aktivnosti.

3. 1. Jezikoslovni i književni kolegiji strukturirani su kao komprimirani sveučilišni kolegiji. U njima se, dakle, obrađuju izabrane lingvističke, književne i komparatističke teme, kao i pojedina područja nacionalne povijesti, opće ili regionalne. U jezikoslovne kolegije uključuju se studenti ovisno o razini znanja jezika te se u njima, u skladu s tim, usavršavaju pojedine gramatičke, konverzijske ili pak druge vještine, neophodne za svakodnevnu i stručnu komunikaciju. Riječ je zapravo o intenzivnim jezičnim vježbama različitih stupnjeva. Peti jezični kolegij usredotočuje se na teme teorije i povijesti hrvatskoga standardnog jezika, probleme poučavanja hrvatskoga kao stranog jezika, pitanja jezičnoga utjecaja i međujezičnih prožimanja i sl. Književni su kolegiji strukturirani prema istom modelu i nastoje obuhvatiti gotovo sva područja književne kroatistike, uz česte *iskorake* u područja studija kulture, popularne kulture, filma i sl. U tom tematskom bloku studentima se nude tri kolegija ili, točnije, proseminara iz povijesti hrvatske književnosti, starije i novije, te iz teatrologije. Na tim se proseminarima, uz teme iz područja teorije i povijesti hrvatske književnosti, studentima predstavljaju i temeljna dostignuća hrvatske znanosti o književnosti. Uz to, polaznici čitaju kanonska djela starije, novije i suvremene hrvatske književnosti, bez obzira na žanrovsku ili regionalnu pripadnost.

3. 2. Tematska predavanja namijenjena su polaznicima s već izgrađenom jezičnom kompetencijom. Voditelji tematskih blokova, vrsni jezikoslovni i književni znanstvenici organiziraju dvije serije od po šest predavanja o pojedinoj temi. Studenti koji prisustvuju predavanjima uključeni su zapravo u rad svojevrsnoga *mini-simpozija*, o čemu zorno svjedoči i praksa redovitog izdavanja zbornika znanstvenih radova Zagrebačke slavističke škole.

3. 3. Stručni izleti su posve prirodan nastavak opisanih djelatnosti - kolegija i tematskih predavanja. Tematski su koncipirani i obvezno podrazumijevaju stručno vodstvo. Budući da se Škola održava u Dubrovniku, organiziraju se izleti u dubrovačko zaleđe, na Elafitsko otočje, u Ston, Cavtat, stručni obilasci dubrovačkih znamenitosti (zidine, kazalište, muzeji, palače, samostan...) itd.

3. 4. Izvannastavne aktivnosti dopunjuju kulturološku komponentu Škole. Polaznicima se, uz ostalo, omogućuju susreti s hrvatskim piscima (*književne večeri*), kazališnim i filmskim redateljima, glumcima,

glazbenicima, slikarima... Time polaznici bivaju izravno upućeni u recentna kulturna zbivanja i informirani o hrvatskoj književnoj, umjetničkoj i kulturnoj suvremenosti.

4. Program Zagrebačke slavističke škole prema ECTS-sustavu

Uporište rada sa studentima na Zagrebačkoj slavističkoj školi su kolegiji. Studenti ih upisuju ovisno o razini znanja hrvatskoga jezika i stručnim interesima. Ukupno je osam obveznih kolegija, u svaki se prosječno upisuje oko deset polaznika, održavaju se svakoga dana (pritom dva kolegija traju po četiri a šest po tri školska sata). Budući da su organizirani kao komprimirani sveučilišni kolegiji, te da su dopunjeni korespondentnim predavanjima, Zagrebačka slavistička škola te kolegije vrednuje ECTS-bodovima, i to na sljedeći način:

Predmet	Broj sati	ECTS
Jezične vježbe I	40	2
Jezične vježbe II	40	2
Jezične vježbe III	30	2
Jezične vježbe IV	30	2
Hrvatski standardni jezik	30	2
Starija hrvatska književnost	30	2
Suvremena hrvatska književnost	30	2
Hrvatska drama i kazalište	30	2

Kolegije će osmišljavati, nuditi i izvoditi nastavnici Odsjeka za kroatistiku (jezikoslovci i književni znanstvenici). Oni će biti u korelaciji spram njihovih sveučilišnih kolegija koje drže u programu studija kroatistike, s tim što će u izvedbenom smislu biti prilagođeni potrebama stranih studenata.

5. Predviđeni razvoj Zagrebačke slavističke škole

Od osnutka do 1990. godine Zagrebačka slavistička škola trajala je tri tjedna (dva u Dubrovniku i jedan u Zagrebu). Od početka devedesetih trotjedni je režim zamijenjen dvotjednim. Odsjek za kroatistiku i Uprava Škole će nastojati prikupiti potrebne suglasnosti i potaknuti financijere da što prije omoguće trotjedno trajanje

Škole. Kada se to dogodi, opseg sadržaja će i u kolegijima, i u predavanjima, i u izvannastavnim aktivnostima biti povećan za 50% u odnosu na sadašnje stanje.

Napomena

Ovaj je program, uz suglasnost Odsjeka za kroatistiku i Uprave Zagrečke slavističke škole, izradio i predložio prof. dr. Krešimir Bagić, voditelj Zagrebačke slavističke škole.